

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

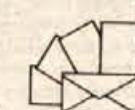
Odrite strani

MARJAN ROŽIČ
**Ustavne
spremembe
pišejo vsi narodi
in narodnosti
Jugoslavije**

**Vse ob svojem
času**

VIKTOR ŽAKELJ
**Res ne gre za
kozmetične
spremembe**

*pismo
zaupanja*

Ljubljanska banka
Temeljna banka Gorenjske

Snega ni-kaj ponuditi gostu

Prenočitvene zmogljivosti v največjih gorenjskih smučarskih središčih (Kranjska gora, Bled, Bohinj) so v času, ko so v dobršem delu Slovenije in Jugoslavije zimske počitnice, zasedene manj kot tricetrtinsko. Še najslabše je na Bledu, kjer sta (bila) dva hotela, Kompas in Vila Bled, celo zaprta, pa tudi ostali so z redkimi izjemami dokaj slabo zasedeni. V Alpetourovih hotelih v Bohinju je še približno petina prostih ležišč (poln je le Ski hotel na Voglu) in tudi v Kranjski gori je bilo mogoče v sredo, ko smo spraševali, še v vsakem hotelu dobiti prosto posteljo.

Resda je za takšno stanje deloma krivo pomanjkanje snega (nekateri skupine so odpovedale počitnikovanje), vendar to ni in ne more biti edini in glavni razlog. Nobena skrivnost ni, da bo letos v tujini smučalo okrog 50 tisoč »naših ljudi«. Samo minuli konec tedna jih je bilo v hotelih in penzionih na območju avstrijskega Bad Kleinkirchheima okrog dva tisoč, več kot jih je v nedeljo smučalo na zasneženem Voglu. Prav nič jih, kot kaže, ne moti, da morajo za tedensko karto odšteeti precej več kot pri nas. Čudno? Spleh ne! Povsem dobro vedo, da bodo za več denarja dobili tudi veliko več muzike in da se bodo bolje nasmučali (daljše proge, manjša

gnezca), kot bi se, na primer, na Krvavcu, Voglu ali Kranjski gori, kjer je treba po novem letu odštetiti za dnevno karto že 13 tisoč dinarjev. Če se postavimo v vlogo štiričlanske družine s (pod)povprečnimi mesečnimi zasluzki, potem bomo krepko premisli, kolikokrat si bomo privoščili družinski izlet v Kranjsko goro. Izračuni kažejo, da bi za enodnevno smučanje s skromno malico in izdatki prevoza iz Kranja potrebovali najmanj 80 tisočakov.

Zdi se, da so tudi minili časi, ko so (premožnejše) smučarske družine iz drugih republik, zlasti v času zimskih počitnic trumoma oblegale gorenjska smučarska središča. Zadnja leta je »promet« gost tudi v nasprotni smeri. Vse več Gorenjecev in Slovencev (da o smučarjih iz Istre in Kvarnerja ne govorimo) se odloča za smučanje na Kopaoniku, Bjelašnici, Javorini in na drugih »južnih« smučarskih, kjer so tedenski »paket« tudi za polovico cenejši, kot so, na primer, na Bledu.

Sicer pa je letošnja, za zdaj s snegom pičla zima, potrdila vsaj dvoje: zimska ponudba je skromna. Ker ni snega, v turizmu sploh ne vedo, kaj bi ponudili gostom. In drugič: žičničarji so dokazali, da znajo tudi iz malo snega narediti dobre smučnine.

C. Zaplotnik

Z vriskom počitnicam naproti

foto: F. Perdan

Kranj, 20. januarja — V kranjski opekarini so tik pred Novim letom ustavili proizvodnjo, saj že nekaj časa ni več donosna, na kar vpliva tudi slaba kakovost gline iz bližnjega glinokopa. Z odločitvijo o dokončni ukinitvi opekarne je soglašal občinski izvršni svet, na seji pa so povedali, da oskrbi z opeko ne bo problematična, dobavljali jo bodo od drugod. Več na 3. strani.

Foto: F. Perdan

Na zimsko olimpiado dvaindvajset naših tekmovalcev

Beograd, 21. januarja — Posebna komisija, ki sta jo pooblastila JOK in ZTKJ, je v torek določila jugoslovansko reprezentanco za petnajste zimske olimpijske igre v Calgaryu v Kanadi. Olimpiada bo od 13. do 28. februarja. V jugoslovanski ekipi je dvaindvajset tekmovalcev in tekmovalk v dvaindvajset trenerjev ter članov vodstva. Vodil jih bo član predsedstva JOK in predsednik slovenskega sindikata Miha Ravnik.

Namesto vodja reprezentance je predsednik SZ Jugoslavije Janez Kocjančič, strokovni direktor Zoran Jocić, sekretar pa Sveti Dragović. V alpskem smučanju nas bodo pri moških zastopali: Krizaj, Petrovič, Benedik, Čižman, Žan, Bergant, pri ženskah pa: Svet, Šarec, Dežman, Zajc. Pri skakalcih sta v ekipi že

Ulaga, Tepeš, ostali štirje pa bodo določeni po nedeljski tekmi v Angelbergu v Švici. Možnost imajo: Lotrič, Zupan, Kopač, Delar in M. Debelak. Od trojice teknačev Krščan, Čarman, Graj, gresta dva, biatloncej Velepec, umetnostna drsalka Čimanišča in tekmovalca v dvosedemčlenem bobu Vučadinovič in Pandurevič.

V strokovnem vodstvu alpske reprezentance bodo Vogninec, Sparovec, Kranjc in Klemenčič za moške, za ženske pa Drobnič, Bernik in Poljanšek, zdravnik je dr. Pavlovič. V vodstvu za skoke so Gorjanc, Pudgar, Koprišek in Norčič, fizioterapeutka pa bo Sonja Albreht. Ekipa za biatlon bosta vodila Bukovnik in Raišp, umetnostno drsalko Natašo Kopić, tekmovalca v bobu pa Stojčić. D. Humer

Po novem smučarske vozovnice med pet in trinajst tisočaki

Najdražje na Krvavcu, Voglu in Kranjski gori

Kranj, 19. januarja — Letos so slovenski žičničarji že ob začetku sezone povedali, da se bodo morale cene smučarskih vozovnic okrog novega leta podražiti. Štirinajst dni po novem letu smo res dobili nove cene, ki so povprečju za 30 odstotkov višje od prejšnjih, v primerjavi z lanskim szonom pa so se vozovnice podražile za okrog 300 odstotkov.

Na manjših smučarskih stanejo smučarske vozovnice po novem od 5000 do 7500 dinarjev, v srednjevelikih krajih od 7500 do 10.000 dinarjev, v največjih središčih pa od 10.000 do 13.000 dinarjev. Če pogledamo cene na Gorenjskih smučarskih to pomeni, da bo treba za dnevno karto na Krvavcu, Voglu in Kranjski gori odštetiti 13.000 dinarjev (otroci na Voglu in Kranjski gori 9000, na Krvavcu 7500), na Zelenici, na Starem vrhu in Soriški planini 9000 dinarjev (otroci 5500 dinarjev), na Kobli 10.000 dinarjev (otroci 7000 dinarjev). Najdražja sezonska karta je v Kranjski gori (260.000 dinarjev), sledi Vogel (200.000 dinarjev) in Kryavec (195.000 dinarjev).

Ceprav so cene toliko višje pa slovenski žičničarji opozarjajo, da ne morejo dohitevati naraš-

čajočih stroškov, posebno cenovira in elektrike. Tako se smučarji spet jezijo, da je smučka draga, predraga, žičničarji pa zatrjujejo, da je prepoceni. V naši zmenjavi cen, lahko pritrdomo enim, kot drugim. Snežna odeja je bila do sedaj tako pičla (na Starem vrhu se na primer žičnica letos še ni zavrtela), da na večini smučišč žičnice komajda še obratujejo. Pohvale si zaslужijo žičničarji, ki sprotin skrbijo za teptanje in urejanje prog, tako da izrabijo vsak centimeter snega, saj vedo, da daljša sezona zagotavlja več smučarjev in zato tudi boljši dohodek. Kljub temu pa slovenski žičničarji zatrjujejo, da jim bo zima, ki letos krepko zamuja, kljub trikrat dražijim vozovnicom z lanskimi, spet prinesla izgubo.

V. Stanovnik

Spomladni bomo volili

Funkcija ni skrivališče

Kranj, 20. januarja — Tako je bilo razumeti razpravo na zadnji seji predsedstva republike konference SZDL, na kateri so občavnavali priprave na spomladanske volitve. Če tri meseca se izteče dveletni mandat predsedniku predsedstva Slovenije, predsednikom in podpredsednikom republike in občinskih skupščin samoupravnih inovativnih zborov. Torej ljudem, ki so najodgovornejši v našem skupščinskem delegatskem sistemu.

Očitno nas bo spet preganjalo. Zamujamo, za kar pa so skrivališče znani. Iščemo jih lahko v socialistični zvezi in sindikatih, ki sta najodgovornejša za te volitve, pa tudi v vseh skupščinskih organih. Vendar pa bomo morali kljub časovni stiski temeljitev kot v preteklosti opravili in posel. Ljudi, ki se

daj opravljajo te dolžnosti, bo treba oceniti, pa naj bodo še tako ostri odpori zoper takšno ocenjevanje. Funkcija naj ne bo za nikogar skrivališče, nihče naj ne bi bil izvoljen na osnovi takšnega ali drugačnega avtomatizma, na osnovi takšnega ali drugačnega volilnega scenarija. Dajmo enkrat že jasno povedati, da za funkcijo ni vsak dober, da politika ni posel, posebno, če gre za profesionalno dolžnost, ki bi mu bil lahko kos vsakdo. Politika terja obilo znanja, komunikativnosti, demokratičnosti in politične modrosti. Ljudem na teh dolžnostih morajo ljudje zaupati, poznati jih morajo, ceniti njihova prizadevanja. Predvsem pa bomo delali slabu uslužbo spomladanskim volitvam, če bomo predlagali kandidate, katerih moralne in najnovnejše človeške vrline so dvomljive.

J. Košnjek

Zanimanja veliko — ponudbe malo — V pondeljek, ko so se tudi po vsej Gorenjski začele razprodaje, so posebno konfekcijske trgovine doživele pravo evforijo. Ljudje so si od glasnih reklam obetali veliko, a ponudba je bila presenetljivo skromna. Kot povedo po trgovinah, so prodali največ ženskih pláščev, kostimov, moških srajcev in pletenin, kar je bilo pač vrednega, plaža pa bo obvisela na obešalkinah do naslednje razprodaje...

Foto: F. Perdan

Naprejeva tribuna

Uredništvo kranjskega mladinskega glasila Naprej pripravlja v pondeljek, 25. januarja 1988 v prizetkom ob 18. uri v prostorih Carniuma (Delavski dom, vhod 6, spodaj) svojo peto tribuno. Tokratni gost bo znana gledališča in filmska igralka Bernarda Oman. Vabljen!

V. B.

**VAŠ BUTIK
TURISTIČNIH
USLUG**

**KOMPAS
LETALIŠČE
BRNIK**
TEL.: 22-347

Zakaj bi morali molčati

Zakaj združeno delo v skupščini ne sme povedati svoje in prave resnice o položaju, v katerem se je znašlo zaradi mnogih nespametnih ukrepov zvezne administracije? Zakaj so te kritike v nekaterih delih Jugoslavije vzetne za neupravičene, zakaj se politizirajo in obračajo kot napad na državo z razbijskim ozadjem, zakaj se teh pripombe ne jemlje resno in pošteno, dobrorno, s ciljem, da se hitreje vst zvezne iz težav? Zakaj bi morali o stvareh, ki so ta hip ključne za državo, molčati.

Tako so se upravičeno spraševali delegati slovenske skupščine na zadnjem zasedanju, ko so se odločali, ali bodo dali soglasje k letošnji zvezni resoluciji in devizni zakonodaji. Zvezna vlada je namreč že lani, ko je predlagala protinflacijski program, obljubila, da bo že do konca leta sprejela devizni zakon pa tudi resolucijo po meri razvoja. Pa je snedla besedo, povzročilo predvsem v slovenskem in tudi v posameznih delih drugega gospodarstva zmedo do take mere, da so bili v enem mesecu iznjeni dosežki 11 mesecev lanskega leta. Šele, ko je sprejem resolucije obvišel na nitki, je državni vrh nekaj spremeni v prid izvozu in dobrega gospodarjenja, vendar je spet zasel v dvojnosten. Na eni strani razglaša prednost izvozemu gospodarstvu, na drugi strani pa gradit še naprej na centralizaciji vodenja gospodarjenja in razporejanja deviz. To ni združljivo. Temu bi lahko dejali tudi pesek v oči, sprenevedanje. Res je sticer, damo si zelo različni, vendar bi morali bolj upoštevati dobre, ki so voljni delati, napredovati, ne pa predvsem slabe, vajene ujekanja in božanja. Centralizem, in ta močno diši iz ključnih dokumentov razvoja, nas ne more rešiti. Karavana gre, žal, dalje, brez pravega cilja. Nekateri sicer lajajo, vendar imajo vedno manj upanja na boljše.

Zakaj je torej tisti, ki se zavzema za boljše, grajan, utišan? Zakaj bi morali pri teh krščičnih pomanjkljivostih molčati? Glas bo moral biti še močnejši, ker se bo konec koncev le izkazalo, da imajo tisti, ki so ta hip še na zatožni klopi, prav.

Izvršni svet je brez moči:

Zdaj pa po "komadih" v skupni kotel?

Jesenice, 31. januarja — Tudi na Jesenicah ugotavljajo, da so kot izvršni svet popolnoma brez moči. Kako pomagati gospodarstvu, če je vse skupaj v zanki državnih odredb, predpisov, zakonov in ukrepov?

Na seji izvršnega sveta jeseniške občine so ob obravnavi problematike gospodarjenja v občini resignirano ugotovili, da sta državno administriranje in državni intervencionizem gospodarstvu temeljito spodnesla noge. Ce se namesto ekonomskih pamet moramo dušiti v paketu izenačujocih ukrepov in moramo živeti po administrativni podobi, potem so tudi občinski izvršni sveti brez moči. Ce so pokleknile stabilnejše in trpežnejše gospodarske vprege, kot je Železarna, potem...

O čem naj sploh izvršni svet odloča, kaj naj sploh reče, kje in kako ter kdo naj se prestrukturira, kaj naj predlaga, saj res nasezadnje ni ničesar drugega kot podaljšana roka državne oblasti? Povrh vsega pa si želi zdravo občinsko gospodarstvo — zdravo pa lahko temelji le na avtonomiji, brez birokratskega predpisovanja in vmešavanja.

Kratko, bežno, a odkrito razpravo je spodbudila navržena misel iz tako znanega besednjaka, da je kar sitno: morali bi, morali bi... vložiti več naporov za nove programe in se bolj ogreti za majhne fleksibilne enotice, čeprav v rokah podjetnih posameznikov... Nekateri razpravljalci, ki se zavedajo, v kako resnih težavah smo, je idealistična predpostavka o »naporih in novih programih«, in tako o domnevno boljši stvarnosti, ki jo pri nas tradicionalno optimistično pričakujemo že tako, da jo zapišemo v plane, tako razkrivila, da so si dovolili nekaj čisto zdravih in realnih primemb.

Noben dober ekonomski sistem podjetjem ne predpisuje oblik organiziranja in tudi firm ne prepričuje, kako in kam. Enostavno zaupa v ljudi, njihovo samoorganiziranost, v njihovo samostojnost in tržnost. V takem sistemu se zdi prava poguba tlačiti firme zdaj v ta, zdaj oni skupni kotel. Nam pa se trenutno ta kotel vizijsko prikuja v »majhnih fleksibilnih enoticah« — saj bi se v praksi nekatere najbrž kar dobro obnesle, a občinski izvršni svet vendar ne tihi, ki bi, kot je bilo slišati, neuspešne firme zdaj »parcerilajo na komadi« in jih tačil pod pokrov novega (administrativno — birokratskega) piskra.

Pikro, a resnično spoznanje o tem, da nas ne bodo izvlekle nobeni »napori in novi programi«, dokler organizacije same ne začutijo možnosti in potrebe, kako in kam. Za zdaj kakšne njihove tovrstne zavzete potrebe še ni čutiti. Možnosti pa imajo tako zelo malo, saj morajo živeti v blodnem birokratskem vzdružju državnih zakonov, predpisov in ukrepov, v vzdružju, ki si samo sebi naprej in naprej nesrečno in pogubno dopoveduje, da je pri nas ekonomika resnica le tisto, o čemer smo se pač sporazumeli in dogovorili.

D. Sedej

GORENJSKI GLAS

Ob 35 — letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tiska Ljudska pravica Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejam in pišem: Stefan Žargi glavni urednik in direktor, Leopoldina Bogataj odgovorna urednica. Marija Volčjak gospodarstvo, Kranj, Andrej Žalar gorenjski kraj in ljudje, Cveto Zaplotnik kmetijstvo, kronika, Radovljica, Len Mencinger kultura, Darinka Sedej razvedrilj, Jesenice, Helena Jelovčan izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofje Loka, Danica Dolenc za dom in družino, Jože Košnjev notranja politika, šport, Vilma Stanovnik mladina, gospodarstvo, Dušan Humer šport, Stojan Saje žič, Danica Zavrl — Žlebir socialna politika, Vlado Bešter mladina, kultura, Igor Pokorn oblikovanje, Franc Perdan in Gorazd Šmit fotografija. Časopis je poltednik. Izhaja ob torkih in petkih.

Naročnine za 1. polletje 15.000 din.

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500 — 603 — 31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28 — 463, novinarji in odgovorna urednica 21 — 860 in 21 — 835, ekonomika propaganda 23 — 987, računovodstvo, naročnine 28 — 463, mali oglasi 27 — 960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421 — 1/72.

Edo Resman

Sisokracija se razlikuje od birokracije

Kranj, 20. januarja — Po večletnem besedovanju »treba je, bomo, naj bi« se zdaj v tržiški in tik za njo v loški občini z vso zagretostjo podajojo v reorganizacijo strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti. Dobiti želijo bolj učinkovito in predvsem cenejšo strokovno službo. V kranjski občini so se preoblikovali že leta 1984. Morda ne bi bilo tako napačno, če bi Tržičani in Ločani pogledali čez občinska plotova?

Ali delež v celotnem prihodu našrača ali pada?

»Iz treh delov, mi jim pravimo sektorji: plansko — razvojni, v katerem so strokovni delavci, zadolženi vsak za dve interesni skupnosti; finančno — računovodstvo in finance v klasičnem pomenu ter analitska dela, ki so v bistvu osnove za svobodno menjavo; tretji je splošni sektor, se staljen iz pravno — samoupravnega in administrativnega dela. V slednjem so tehnični organizatorji, ki tudi pokriva vsak po dve od enajstih interesnih skupnosti, torej dve skupščini in dva krat po štiri do pet izvršilnih organov. Razen teh treh sektorjev imamo še posebno investicijsko skupino, ki načrtuje, spremlja, povezuje, nadzoruje investicije v družbenih dejavnostih kot tudi investicijsko — vzdrževalna dela.«

Ali delež v celotnem prihodu našrača ali pada?

»Leta 1980 so stroški strokovne službe znašali 1,16 odstotka celotnega prihodka sisov, leta 1984, torej ob reorganizaciji, 1,05 odstotka, lani, 0,90. Se pravi, da pada, čeprav se obseg denarja za sise od leta 1984 realno zmanjšuje.«

Je strokovna služba potrebna, taka kot je zdaj?

»Mislim, da, dokler naj bi se šli samoupravljanje. Že večkrat sem dejal, da je razmišljaj o tem, kako naj bi delo za se opravili kar v okviru občinskih upravnih organov, norost. Sisokracija se razlikuje od birokracije. Za nas je cilj rezultat dela, uresničen posel, kar pomeni, da moramo večkrat spremiščati sistem in metode dela, biti aktivisti in kaj narediti tudi za včeraj, to pa ni značilno za birokratice.«

Bi se dalo še kaj poenostaviti, so še notranje rezerve?

»Ob nalogah in obsegu dela, ki ga imamo v sisih, smo skoraj do skrajnosti racionalno organizirani in se število zaposlenih lahko spreminja (ob modernizaciji poslovanja) samo še z več ali do tri delavcev.«

Koliko je lani stata strokovna služba?

»Prihodki sisov, za katere delamo, so znašali 44,3 milijarde

dinarjev, strokovna služba bo bila 361 milijonov, delegatski sistem 81 milijonov (vsetje je le strošek za papir, ne pa tudi izguba zaradi odsotnosti delavcev od dela), torej skupaj 442 milijonov ali 0,99 odstotka celotnih prihodkov sisov; 0,81 odstotka delovna skupnost, 0,18 delegatski sistem.«

manj dela, ki sodi v sise. Mogoče pa bi bilo zmanjšati število sisov. Podobno kot nam je zakon dovolil združiti cestno in komu-

nalno skupnost, bi nam pravlahko še področje socialne politike in izobraževanja.«

H. Jelovčan

Prednost zdravstvu in čistilni napravi

Čemu se odreči

Radovljica, 19. januarja. — Radovljški izvršni svet je na danšnji seji obravnaval »program prestrukturiranja splošne in skupne porabe v občini.« Pod zapleteni naslov se je pravzaprav »skrilo« vprašanje, kako naj bi v občini rešili probleme v zdravstvu, pokrili lansko izgubo in zagotovili dodatni denar za uredničevanje letošnjih programov, in kako zgraditi osrednjo čistilo napravo v Radovljici, ne da bi dodatno obremenili gospodarstva.

Odgovor ni preprost. Nasprotno — zelo zapleten je, kot bodo zapleteni tudi postopki, kako rešitve uveljaviti v praksi. Na vseh področjih bo treba skrajno varčevati; v zdravstvu naj bi se enkrat pregledali, kje so skrite rezerve; manjkajoča sredstva pa naj bi zagotovili s prelivanjem denarja med različnimi oblikami porabe. To, kar so v nekaterih občinah že delali, največkrat na nezakonit način (»pod mizo«), naj bi zakonito in s podporo delegatske skupščine tudi v radovljški — kajkajpak z namenom, da bi v zaostrenih razmerah presegli kupčkanje, podlri plotove med samoupravnimi interesnimi skupnostmi družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje, in da bi čim bolj koristno porabili družbenega sredstva. Denar za rešitev problemov v zdravstvu in za gradnjo čistilne naprave naj bi zagotovili iz nerazporejenih proračunskih sredstev, iz dela davkov iz osebnega dohodka in iz prihodkov občine, iz sredstev komunalne in cestne skupnosti (del denarja, ki se zbrina za blejsko cestno obvoznicco), iz prostih sredstev delovnih organizacij in in bančnih posojil.

V razpravi je bilo slišati za pripombo, da s prelivanjem sredstev sicer »grabimo bika, ne zgrabimo pa ga za roge.« Povedano drugače: rešitev enega problema (zdravstva), bo povzročilo probleme na drugih področjih. Nesporočeno je, da se zdravstveni storitvam ne bo mogoče odreči, zato pa bo treba skrbno pretehati, čemu pa bi se lahko odrekli. Komunalnu urejanje Bleda pred svetovnim veslaškim prvenstvom, gradnji prizidka k blejski osnovni šoli, čemu drugemu?

C. Zaplotnik

Komunisti Plamena plačujejo polovično članarino

Protest zoper nemoč

Kropa, 19. januarja — Člani osnovne organizacije zvezne komunistov v koprskem Plamenu so se lani naveličali obljub o znižanju članarine in so se na lastno pest, v nasprotju s statutom ZK, odločili, da bodo plačevali le polovično članarino. Ob zadnjem izplačilu osebnih dohodkov so sicer plačali celotno (po novi lestvici, ki je milejša od prejšnje), vendar se bodo že na naslednji seji osnovne organizacije spet pogovarjali o tem, kako bo s članarino v prihodnje — ali bodo plačevali vso ali le polovico.

Resda je članarina za nekatere, ki se težko prebijajo iz meseca v mesec in morajo gledati na vsak dinar, precejšnje izdatek, toda to ni glavni razlog za njihovo odločitev. »Ne gre za denar in tudi ne za to, da bi ga potrebovali za delo osnovne organizacije. Kar rabimo (rabimo pa zelo malo), nam vsako leto zagotoviti delovna organizacija, prav sekretar osnovne organizacije Branko Kržišnik. »Odločitev o plačevanju polovične članarine ni nič drugega kot protest zoper nemoč zvezne komunistov, da bi odločno in učinkovito presekala gordijski voz golospadarske, družbeni in moralne krize, slabega dela in poštevja. Komunisti se počutimo nemočne pri spremnjanju razmer — niti za članarino nas nihče ne vpraša, kolikšna naj bi bila. Vrste se nam redčijo. Se pred dvema letoma ali tremi nas je bilo v Plamenu še okrog trideset, zdaj nas je vsega osemnajst. Že več kot štiri leta nismo sprejeli v ZK novega (mladega) člana, pa čeprav ima delavstvo v Kropi dolgo tradicijo in so Kropa in drugi kraji imeli pomembno vlogo v narodnoosvobodilnem boju.«

»Vse več je izstopov iz ZK. Večina navaja za razlog previsoko članarino, vendar je ta le pik na splošnemu nezadovoljstvu zaradi slabšanja življenjskega standarda, razočaranjem ob aferah, v katere so vpleteni tudi komunisti, nesoglasjem v delovni organizaciji...«, pravi partijski sekretar in še enkrat poudarja: »Denar ni glavni razlog. Komunisti bi bili pripravljeni plačevati tudi višjo članarino, če bi dobili zagotovilo, da se bodo razmere v družbi spremeni na bolje, da med komunisti več dobrega dela, več poštenja.«

C. Zaplotnik

Iz dela ZSMS

Slovenija hoče predsednika

Kranj, 18. januarja — Na regijskem posvetu predsednikov in sekretarjev OK ZSMS z Gorenjske so mlači spregovorili med ostalim tudi o mestu in vlogi zvezne konference ZSMJ.

Že dalj časa se opaža, so mlači podarili na regijskem posvetu, da zvezna konference ZSMJ nikakor ne more zaživeti in v polni meri opravljati svojih, v statutu zadanih nalog

Vladko Geričev predstavil vsebinsko materialov, ki služijo kot osnova za razpravo na bližnjih sejih konference ZSMS, po katerem je stekla zanimiva razprava.

Mojmir Ocvirk z RK ZSMS je menil, da (»)egeografski mlačinci z omenjeno sejo konference ne misijo na bistvene vsebinske premisse, pač pa jim gre veliko bolj samo za izvedbo pred časom zadane naloge.

Ocvirkovo razmišljanje je do polnil Rade Radinovič z OK

Kar pa se tiče odnosov med ZSMS in ZSMJ pa gre po Šeficevih besedah samo izpolnit dokumentacijo Krškega kongresa, kjer so tudi ta vprašanja vsebinsko dobro postavljena.

Potrebno je vztrajati na avtonomnosti posameznih republiških in pokrajinских mlačinskih organizacij, je menil Miha Potocnik z OK ZSMS Rad

Kmalu prva letosnja premiera — V kulturno umetniškem društvu Velenovo, ki letos praznuje 50-letnico obstoja in delovanja, te dni hitijo s študijem. Na domaći oder, ki so ga lani skupaj z dvorano uredili oziroma prenovili, nameravajo postaviti kar tri dramska dela. Kaže, da bo prva nared predstava Molierovega Priložnostnega zdravnika. Mladi članji dramske skupine (na sliki) so nam med nedavnim obiskom povedali, da bo premiera skoraj zagotovo v začetku februarja. Tako po tej predstavi pa se bodo članji Kuda predstavili na domaćem odru še z Logarjevim Kraljem v časopisu in z Mrožkovim Čarobno nočjo. Pripravljajo pa se tudi že na gostovanja. — A. Ža

Krvodajalska akcija v Škofiji Liki

Škofja Loka — Občinska organizacija Rdečega kriza bo v ponedeljek, 25. in v torek, 26. januarja, v Škofiji Liki organizirala krvodajalsko akcijo. Odvzem krvi bo od 7. do 13. ure v Šolskem centru na Podnu. Na odvzem krvi še posebej vabijo tiste, ki se lani od 30. junija do 15. julija akcije niso udeležili zaradi dopustov ali drugih razlogov. Vabilo pa velja tudi tistim, ki so kri darovali že poleti in bi jo bili pripravljeni darovati tudi tokrat.

Drago Kozar

»Precej časa smo bili nekako pozabljeni in veliko od nekdanjega turizma se je sprevrglo v časovno zanemarjenost,« ugovarja predsednik sveta krajevne skupnosti Drago Kozar. »Odkar pa sem lani prevzel vodstvo sveta krajevne skupnosti in smo v

krajevni skupnosti pomladili vodstva organizacij s tistimi, ki bodo tu ostali, opažam pri odgovornih in vodstvu občine veliko razumevanje in podporo. Prvi korak je, da je kraju treba vrnilti nekdanji turistični ugled, smo skupaj že naredili. Lani smo na primer dobili v Jelendolu in Dolini nove telefonske priključke. Zdaj je krajevna skupnost tako rekoč 90-odstotno pokrita s telefoni. Od kapelice do prve serpentine, v dolžini poldrugega kilometra, pa je bila urejena tudi cesta.«

Cesta, pravi Drago Kozar, pa je poleg ureditvenega načrta kraja in postopne obnove projektor tudi osnovni pogoj, da bo kraj spet zaživel, postal privlačen in zato tudi bogatejši, da se bodo ljudje sami lahko odločali za gradnjo. Veliko pričakujejo in si obetajo od predvidene razglasitve Dovžanove soteske za naravni spomenik. V skupščinskem programu je, da bodo ta odlok obravnavali in sprejeli še pred pomladjo.

»Pričakujemo, da s sprejmom odloka tudi potem ne bo ostalo le pri papirju. Če bomo zmogli moči, da bi do konca tega srednjoročnega obdobja vendar uredili še preostanek ceste na najtežjem odseku, skozi serpentine v dolžini poldrugega kilometra, potem se bomo resnično lahko hitreje resili pozabljivosti, zanemarjenosti... Čeprav menda po programu ni izgledoval, da bi do leta 1990 lahko prišli na vrsto pri urejanju ceste, v krajevni skupnosti vseeno upamo, da bomo uspeli. Bojimo se nameč, da bi bilo v prihodnjem obdobju to še težje; posebno še, če združeno delo ne bo

Nadaljevanje del na cesti skozi serpentine za zdaj sicer ni v srednjoročnem programu, vendar upajo, da se bo občinska skupnost vseeno lotila tega precej zahtevnega zaloga.

več dodatno združevalo 2 odstotka od bruto osebnih dohodkov za tovrstna dela.«

Sole v Jelendolu danes prav nič ne pogrešajo. Zadovoljni so, da se otroci vozijo v šolo v Križe. Tudi to jih ne moti, da nimajo kopokališča, ne cerkve oziroma fare. Oboje imajo v Tržiču. Od kar se je vrnila domačinka in prevzela Mercatorjevo trgovino v Jelendolu, so s preskrbo zelo zadovoljni. Moti pa jih, da nimajo nobenega gostinskega lokalja.

»Tako za kraj, predvsem pa za turizem, je to slab. V načrtu imamo, da bomo morda kmalu razširili sedanje dvorano, kjer

V objektu, kjer so prostori krajevne skupnosti in organizacij, nameravajo še v tem srednjoročnem obdobju povečati dvoran

so prostori krajevne skupnosti in organizacij in potem zaupali v zasebno upravljanje tudi bife. Še večje možnosti pa so najbrž za to dejavnost, ko bo prišla spet na vrsto obnova gradu barona Borla. Vendar pa bo najbrž za celotno območje treba počakati na ureditveni načrt, ki bo opredelil glavne značilnosti nadaljnega razvoja in najbrž spodbudil tudi obnovo obstoječih ter omogočil gradnjo novih stanovanjskih objektov. Ljudje vedno bolj razmišljajo, da bi ostali v kraju.«

Ce kje, potem v Jelendolu, v tej najmanjši krajevni skupnosti, tudi drži pregor, da je nam mladih prihodnost. Prav mladi, dobro organizirani v svoji organizaciji, v Kudu, gasilcih, so tisti, ki so pred nedavnim začeli in tudi zdaj vedno bolj premikajo razvojno kolo tega kraja. Vedno so pripravljeni za vsako skupno akcijo.

A. Žalar

Sekcija gorskih vodnikov

Kranj — Na ustanovnem zboru so se včeraj (četrtek) pri Planinskem društvu Kranj sestali članji društva in na novo ustavljeno sekcijski gorskih vodnikov. Planinska oziroma gorska vodniška služba pomeni novo oziroma poživitev dejavnosti kranjskega Planinskega društva. Zanimanje za tovrstno dejavnost so namreč med domaćimi in tujimi turisti že daje česa beležiti. Poslej bodo vodniki vodili planinice oziroma turiste po gorskih poteh in plezalnih smereh in tudi po težjih nadelanih poteh.

DOPISNIKI SPOROČAJO

Najprej bife

V turističnem društvu Žirovnica si že vrsto let prizadevajo, da bi Završnico uredili v prijeten rekreacijski prostor. Za to pa bi morali zgraditi tudi poslopje s sanitartnjami. Zdaj pa so ugotovili, da bi to terjalo preveč denarja. Zato so se odločili, da raje zgradijo v glavnem križišču cest v Mostah bife, v katerem bodo imeli tudi turistično službo. Menijo, da bi z otvoritvijo bifeja laže dobili denar za uresničitev ostalega programa, piše Branko Blenkuš.

Članarina v radovljiskih knjižnicah

Svet Knjižnice A. T. Linharta v Radovljici, ki ima v svoji sestavi 16 krajevnih in eno potujočo knjižnico, je sklenil, da bo članarina za bralce oziroma člane knjižnice letos v knjižnicah v Radovljici, na Blebu, v Lesčah in v Bohinjski Bistrici 4000 dinarjev, v drugih krajih pa 3000 dinarjev za celo leto. Za otroke pa bo v vseh knjižnicah v občini članarina 1000 dinarjev. Za nečlane bo enkratna izposojevalnina 300 dinarjev za vsako knjigo, za revijo ali slikanico po 100 dinarjev. Izposojevalni rok bo tudi letos za leposlovne knjige 14 dni, za strokovne pa 30. Za vsak zamujeni teden pa bo treba odšteti 80 dinarjev za knjigo. Poslovnik je knjižnični svet uskladil s poslovnikom knjižnic v drugih gorenjskih občinah. Zato so tudi cene za stroške ali za odškodnino za izgubljene knjige enotne, sporoča Jošt Roli.

Gostovanje v Gorjah

Oglasil se je s pismom tudi Jože Ambrožič s Poljšice pri Gorjah in med drugim piše, da so bili krajani tega območja navajeni, da so domaći pevci in godbeniki za novo leto pripravili koncert. Letos se to ni zgodilo, zato pa je v Gorjah gostoval orkester Lipa Bled, v katerem so pravzaprav pevci iz Zasipa pri Bledu. Koncert slovenskih narodnih in umetnih pesmi pod vodstvom Matevža Habijana je bil v polni dvorani doma Partizan v Gorjah v petek, 15. januarja.

Kongresno leto

Ivan Petrič nam piše, da je leto 1988 za slovenske gasilce kongresno leto. Prvi slovenski gasilski kongres je bil oktobra 1949. leta v Ljubljani in takrat je bil za predsednika izvoljen Matevž Hače, za povljenika pa Miran Špicar iz Radovljice. V gasilsko zvezo Slovenije je bil takrat včlanjenih 3500 žena in deklet in prek 6000 mladičev.

V nadaljevanju pa se Petrič sprašuje, ali bodo gasilci morali spet zamenjati uniforme. To že meri na takšno menjavanje, kot se izmenjujejo letni časi. Pravi, da je v gasilskem žepnem koledarju za letos na 113. strani zasedli predpis o gasilskih uniformah prostovoljnih gasilcev (o delovnih do svečanih). Meni, da bodo prenekatera društva težko zbrala denar, da bi ponovno preoblekle svoje člane.

Nazadnje pa piše še o nagrajevanju. Pravi, da imajo marsikje v tujini zelo dosledno izdelan sistem nagrajevanja, usposobljanja in dela gasilcev. Veljalo bi o tem razmisiliti tudi pri nas.

Čmrlji v cikorijini škatli

Stenica, januarja — »Ja, s čmrlji sem začel. Kar škatlo od Franckove cikorije sem vzel, notri položil malo mahu, nanj pa satje s čmrljo zaledo, za slabo pest veliko. Po kakšnih dvajset čmrljev se je izleglo. Spodaj sem luknjico naredil, da so lahko ven letali in v satje med nosili. Potem sem ga pa z rženovo slamicico skral...«

Janez Miklavčič, Koblarjevata iz Strmice v Selški dolini, je od šestnajstih izgubil kar petnajst panjev čebel. Tako hudo varoza še nikoli ni poseglava vanje. — Foto: D. Dolenc

Tako se v otroških let spominja Janez Miklavčič, Koblarjevata iz Strmice v Selški dolini, ki jih bo maja imel že osemdeset. In če bi šteli že tista zgodnja otroška leta, ko se je ukvarjal še s čmrlji, čebelari že kar celih sedemdeset let. Čebeli so že več kot sto let pri hiši. Že ded jih je prinesel k hiši, iz Zabrekev. Ko je bilo Janezu dvanaest let, je dobil prva dva panja čisto zase, dva kranjča. Vsa leta so mu čebelje lepo uspevale, nikoli jih ni opustil. Tudi ko je bil pri vojakih, je ves čas naročal domov, da bodo ja skrbeli za čebele. Ko pa je med vojno partizanil tod okrog, pri transportni četji Go-

renjskega odreda je bil, pa je vedno, če je le mogel, skočil domov do čebel, da je videl, če se dobro drže, in da je poskrbel za njihovo prezimovanje.

»Drugi so bili vneti za jago, jaz sem imel veselje le s čebelami. Čebelar Bregove me je navdušil zanje. Vse nedelje sem pri njem prečepel, še ob delovnikih sem ušel k njemu, da sem mu pomagal ogrebati roje. Opikale so me, pa čmrlji tudi, a nič nisem porajtal. Med je poplačal vse. Včasih sem panj naredil kar iz debla. Kakšen star borovec sem izdolbel pa roj notri dal. Ali pa v votlo česnjo, v panj trhle smreke. Debelo sem odžagal na primerno dolžino, izdolbel trhlovino, zaprli spodaj in zgoraj s pokrovom, spodaj naredil luknjico, pa je bil panj kot v naravi. Še danes imam enega pri hiši.«

Zadnja leta pa varoza tudi hribovskim krajem ne prizanaša. S prostimi očmi je videti zajedalec na čebelah. Kar na prsi se jim prisesajo, pripoveduje Koblarjevata. Jeseni sta jih z zetom plinila, a izgleda, da jih nista dovolj. Septembra, ko jih je hrani, so še rade jemale hrano, vendar je opazil, da je bilo nekaj panje že praznih. Ko sta plinila drugič, je bilo pa vse rumeno zajedalcev po tleh. A bilo je prepozno. Varoza je naredila svoje: od šestnajstih panjev mu je ostal en sam. Silno mu je hudo za čebele, vso voljo mu je vzel. Zdaj sliši, da jih je pobrali tudi drugod. Tamle na Dunaju jih je Korenišku tudi 20 panjev vzel, od 80, tudi drugod čebeljarji tarnajo. Morda bo zet oživil panje... Ne more si predstavljati pomladni tule spodaj na bregu pred hišo brez čebeljega sumenja.

D. Dolenc

Popravek

Tiskarski škrat se je vmešal v zapis o zlatoporočenih Praprotnik iz Kranja v Gorenjskem glasu v petek, 15. januarja. Slavljenc Francko je postar kar za deset let. Slavljencema, še posebno pa Franckemu, ki je bila decembra stara 72 let, se opravičujejo.

Poleg mostu tudi cesta — V krajevni skupnosti Srednja Dobrava v radovljiskih občini, kjer so lani iz tretjega samoprijevka (zanj so se odločili leta 1986) zgradili za domom športno igrišče, bodo letos na urejanju igrišča nadaljevali. Zgraditi morajo namreč še ograjo. Za to delo pa so obljudili sodelovanje predvsem mladincem, ki so sodelovali že pri lanski akciji. Sicer pa gradnja 800 kvadratnih metrov velikega igrišča lani ni bila edina akcija v krajevni skupnosti. Po obnovi mostu v Globokom so namreč uspeli urediti tudi del ceste od Globokega do Mišač (na sliki). — A. Z.

Pripombe sveta potrošnikov v Bohinjski Bistrici

Konec decembra se je na zadnji lanski seji sestal svet potrošnikov krajevne skupnosti Bohinjska Bistrica in spredeloval več stališč ter jih posredoval posameznim delovnim organizacijam.

Tako na primer Alpetouru Tozd Potrniški promet predlagajo, da bi na avtobusni postaji v Bohinjski Bistrici poskrbel za vozni red tablici na drogu za smer Bohinj-jezero natipkan star vozni red. Zdaj je namreč na majhni tablici na drogu za smer Bohinj-jezero natipkan star vozni red, ki že lep čas ne velja, preberejo pa ga lahko le tisti, ki imajo očala. Opozarjajo pa tudi na slabo povezavo doline s Koprivnikom in Gorjušami.

Na Tozd Podjetja za PTT promet Kranj v Radovljici pa naslavljajo kritiko glede obratovalnega časa pošte v Bohinjski Bistrici med maticami. Zdaj je pošta med 9.30 do 10.

ure in med 15.30 do 16. ure zradi malice zaprtia. Za turizem pa je to slab ogledalo in bi pošta moral poskrbeti, da malica ne bi begala domačih in tujih turistov.

Precej kritični so bili na seji tudi glede preskrbe z mesom in obratovalnim časom Mesarije v Bohinjski Bistrici. Gozdarsko kmetijski zadrugi Srednja vas predlagajo, naj bi obratovalni čas prilagodila ostalim trgovskim poslovnim cam v Bohinjski Bistrici. Odprtja naj bi bila od 14. ne pa šele od 16. ure naprej. Ocenili pa so tudi, da je bila oskrba z slaba in so v krajevni skupnosti dobivali zato kritične pripombe. In ne nazadnje predlagajo, da bi zadruga poskrbela tudi za zunanjí izgled objekta oziroma pričela urešnjevati v sporazumu predviden gradnjo nove trgovine na novi lokaciji.

A. Z.

SDK V SR SLOVENIJI PODRUŽNICA 51500 KRAJN

Objavlja javno licitacijo

RABLJENE TELEFONSKE CENTRALE ISKRA PABX 50 C 10/50/10

po izkljucni ceni 1.300.000 din.

ki bo 29.1.1988 v sejni sobi SDK podružnice Kranj, Trg revolucije 2.

PROMETNI DAVEK V CENO NI VRAČUNAN!

Ogleđ telefonske centrale je 29.1.1988 od 12. – 13. ure.

Polog kavcijske višini 10% od izkljucne cene je treba vplačati istega dne od 12. – 13. ure.

Pričetek licitacije ob 13. uri.

Nakup blaga na javni dražbi je po sistemu video – kupljenje.

Kakovost in množičnost ljubiteljske kulture v letu 1988

TISOČERO OBLIK ENE KULTURE

Če želimo razvijati nove kvalitete življenja, razvijati ustvarjalna hotenja mladih in najmlajših generacij ter krepiti zavest o duhovnih močeh majhnega evropskega naroda, ne smemo dovoliti usodnih posegov v živo tkivo ljubiteljske kulture, ki je marsikje edina alternativa brezobličnemu in praznemu vsakdanu.

Ljubiteljska kultura je na Slovenskem prav gotovo pomembna iz razloga (pa ta ni edini in ne zadnji v vrsti), da pokriva nekatere bele lise, ki jih ob strani pušča profesionalna kultura: takšna je folklora, zborovsko pjevanje, izrazni ples, del videoprodukcije in drugo. Ljubiteljsko ustvarjanje iz veselja, nagnjenega brez povračila razen aplavza hvaležnega poslušalstva pa je seveda pomembno za nacionalno kulturo, ne le, kadar se kvalitetno povzpone. Na tej poti pa je tudi še veliko ovir meni predsednik Zveze kulturnih organizacij Slovenije Marjan Gabrijelčič. Zadnja leta se je tako organizatnost kot dejavnost obnovila, prevetrla, daleč so časi, ko je ljubiteljstvo stalo na ravni "enega slabega petja in pol klobaze", kot bi morda še danes nekateri radi zlobno jezikali. Kajti kulturi je bila in bo pomembna le ustvarjalnost, pa če pri tem izgrevava v klasični ali alternativi, na ljubiteljskem ali na poklicnem odru.

V kriznih časih je, če vzamešo kulturo v celoti, najprej "na udaru" ljubiteljska kultura. Ali bo zaradi proračunskega finančiranja denar tudi letos meril utrip ljubiteljski kulturni?

"Zdaj, ko smo v Sloveniji sprememnili slovenski obračunski zakon, smo v bistvu podaljšali stanje v kulturi, tudi ljubiteljski, iz leta 1987. Začetek zato ni na kaj posebno obetaven. Že zdaj je jasno, da bomo po vsej verjetnosti kulturi realno letos odmerili manj denarja. Kaj pa bo to dejansko pomenilo za ljubiteljsko kulturo, pa za sedaj še ne ve nihče povedati. Kajtostalomejtevni zakoni, ki seveda se veljavajo, bodo prinesli kulturi manj denarja za približno enak obseg. Lahko izbiramo – ali bomo kritili obseg ali pa nižali kvaliteto. Ne eno ne drugo pa ni prijetno."

Toda omejitve v ljubiteljskih programih so se v Sloveniji kaže že lane?

Vsega je bilo manj kot prejšnja leta. Dejavnosti sicer nismo ukinjali, vendar pa so kultурne skupine doblek dokaj manj denarja za svoje osnovno delo, manj so nastopale, manj gostovali ipd..."

Ampak ljubiteljska kultura naj ne bi potrebovala kaj dosti denarja, nekateri menijo, da spletu nič... »To so stare dileme. Načeloma naj bi ljubitelji delali zastonj. Vendar so se nekateri tudi pokvarili in nastopajo za denar, kar seveda ni prav. Toda del, ki ga posameznik pripravlja v ustvarjalnemu delu sku-

pine, je denarno vendarje zanemarljivo majhen v primeri z materialnimi stroški, ki sploh omogočajo neko dejavnost. Zato ljubiteljska kultura ne more biti zastonj.«

Ponekod so izbrali drugačen način – z več denarja spodbujajo najboljše skupine, jim omogočajo boljše delo, drugi so deležni manj in se znajdejo po svoje. Ali je tak recept, uporaben za vsa okolja?

»Namen ljubiteljske kulture ni doseganje vrhunske umetniške kvalitete, niti ne more biti nadomestek za profesionalno kulturo: razumeti jo je treba kot spodbujanje h kvaliteti življenja. Tudi vrhunski umetnikov brez široke osveščene baze ni, prav to bazo pa ljubiteljska kultura s svojim delovanjem razvija. Lahko vzamemo tudi tako, da so ljubitelji v kulturi tudi zelo široka in osveščena kulturna publik. To pa seveda še ne pomeni, da si želimo le povprečno ljubiteljsko kulturo, za vse in vsekogar. Zveza kulturnih organizacij Slovenije ima v svojem letošnjem programu posebej podarjeno kvaliteto. Saj vemo, kvalitetni vrhovi vlečejo za seboj vse ostalo. Recept je dober in sprejemljiv za vse, vendar le v primeru, če pri tem ne prihaja do ukinjanja oziroma zamiranja ostalih dejavnosti: tudi drugi morajo imeti minimalne pogoje, da se poskušajo bližati tem kvalitetnim vrhom.«

In kako pa je takih zadreg? Nekateri se znajdejo drugače, drugi znajo le tarnati?

»Na eni strani sem prepričan, da lahko v Sloveniji kljub omejevalnim resolucionjam družbenega razvoja kulturo obdržimo vsaj na dosedanjem ravni. Drugače pa je treba računati tudi z določenim mecenstvom,

ki je ponekod že kar dobro utečeno. Lep primer so na primer folklorne skupine; kar nekaj jih je, ki so povezane z gospodarstvom, tudi godbe Vendar pa so možnosti še večje. Mislim, da je ljubiteljska kultura v tem primeru opremala naredila: nihče danes ne pride z denarjem v roki naproti, korak je treba narediti iz nasprotne smeri.«

Se pravi – nekaj poslovnosti tudi v kulturo?

»Seveda. Mimo so načini, ko so kulturniki trkali na vrata sponzorjev v stilu, dajte nekaj denarja kulturi, da ne boste nekulturni. Nasprotno, sodelovanje kulture, tudi če gre za ljubiteljsko, je lahko z gospodarstvom celo zgledno in za obe strani zelo koristno.«

Kako pa je kaj ujameta kultura in turizem?

»Pri ZKO Slovenije in v kulturi sploh se že dolgo trudimo, da bi spodbudili takšno sodelovanje. To, kar v drugih deželah vedo in delajo že desetletja, zdaj spoznavajo tudi pri nas: brez kulture ni predstavitev ne le turizma, tudi drugih gospodarskih dejavnosti. Posebno turistično gospodarstvo zdaj na veliko išče poti do kulture. Prej, ko je kultura iskala turistično gospodarstvo, nekako še ni bil pravi čas. Konkretni primer bi bil recimo ta, da se turistični letni programi uskladijo s progami ljubiteljske kulture v Sloveniji. Skupno nastopanje v tujini bo tako bolj učinkovito, cenejše, odmenejše pa vsekakor bolj, kot če bi na stopil drug mimo drugega.«

Nekakšen red je bilo treba uvesti tudi pri sodelovanju z zamejskimi kulturnimi društvi in organizacijami, mar ne?

»Da, to sodelovanje je dogovorjeno, slovenska kulturna skupnost tudi namenja nekaj denarja društvom v zamejstvu prav za gostovanja kulturnih skupin iz Slovenije. Drugo pa je sodelovanj občin, pa še druge oblike so. Žal pa v Sloveniji nimamo nekega pravega pregleda, kdo gostuje in kje, pa tudi nismo vplivala na to, da bi gostovali v zamejstvu res naši najboljši amaterski kulturni ustvarjalci in skupine. Res pa je tudi, da s Koroske in tudi z Italije prihajajo glasovi, da naše skupine ne prestano bombardirajo s ponudbami za gostovanja. Morda je s Korosko to bolje urejeno, saj zanje pogosteje izbiramo pri nas skupine, ki naj se predstavijo čez mejo.«

Vendar pa sistem – pokaži svojo ustvarjalnost – imamo, ve se, kdo dela dobro in kje ne?

»Na srečanjih ljubiteljskih kulturnih ustvarjalcev, občinskih, območnih in na republiških se navadno počake, kdo kaj velja, kdo lahko kvalitetno zastopa Slovenijo zunaj njenih meja, v državi in izven.«

Kvalitetno delo ljubiteljskih skupin je veliko odvisno od znanja mentorjev, vodij. Izobraževanje na seminarjih je najbrž stalna in zelo pomembna naloga ZKO?

»Zanimanje za izobraževanje se stalno veča. Spremlja pa ga kup problemov: na seminarjih se zberejo ljudje z različnim predznanjem. Zato zdaj pripravljamo ustanovitev območnih svetovalnih centrov, kjer naj bi med drugim organizirali tudi prvo stopnjo seminarjev, nadaljevanje pa bi bili republiški seminarji, na katerih bi bili ljudje z dosti bolj homogenim znanjem. Drug problem pa so mentorji oziroma predavatelji. Še premalo se povezujemo s tako imenovano profesionalno kulturo, kar čakamo, da nam bo kdo ponudil sodelovanje. Čeprav moram reči, da je posebno na likovnem področju sodelovanje s strokovnjaki kar zgledno.«

To novo obliko – območna središča, naj bi uvedli že letos?

»Težko bo šlo tako hitro. Najbrži temu so na Stajerskem, kjer dosegla tudi sicer ljubiteljska kultura zadnja leta pravcati razmah in tudi kvaliteto. Zakaj tako? Več vzrokov je, pa bi težko katerega poudaril. Na koncu koncev lahko pridemo le do zaključka, da ponekod znajo premagati generacijske razlike in se srečno ujamejo.«

Ljubiteljska kultura ima zato najbrž poseben pomen pri vzgoji mlade generacije, pri njeni dojemljivosti za kulturo, skratka za umetnostno vzgojo.

»Žal umetnostna vzgoja pri nas ni urejena, kot bi morala biti. V resnicu ljubiteljska kultura zato pokriva te praznine. Obrnjena k mladim, na različne načine spodbuja njihovo ustvarjalnost. V bistvu se umetnostna vzgoja začne že v vrtcu, kasneje v šoli in šolskih kulturnih društih. Mladi pri tem lahko veliko pridobije, lahko pridobije potencial potreben za vsespolen družbeni napredok. Kjer je tako, so rezultati krasni. Druga skrajnost pa je vsespolno osiromašenje.«

L. M.

In kako pa je takih zadreg? Nekateri se znajdejo drugače, drugi znajo le tarnati?

»Na eni strani sem prepričan,

da lahko v Sloveniji kljub omejevalnim resolucionjam družbenega razvoja kulturo obdržimo vsaj na dosedanjem ravni. Drugače pa je treba računati tudi z določenim mecenstvom,

čez mejo.«

L. M.

Razstava v Mestni hiši Kranj

INKUNABULE

Kranj – V Mali galeriji in Stebriščni dvorani Mestne hiše v Kranju je do konca tega meseca odprta razstava mariborskih inkunabul, ki jo je Gorenjski muzej pripravil v sodelovanju s Pokrajinskim arhivom Maribor – Škofijskim arhivom.

Razmeroma skromno število rokopisnih literarnih spomenikov srednjega veka v domačem jeziku, njihova enostransko in vsebinska skromnost bi dale sklepiti na literarno sterilnost našega ozemlja. Vendar pa si je nemogoče misli, da bi se duhovni valovi z razmehom knjige v drugi polovici 15. stoletja ustavljali ob naših jezikovnih mejah. Ljudska ustvarjalnost govori prav o nasprotнем.

Inkunabule je prvi časovno opredelil leta 1643 nuernberški bibliotekar Saubertus v svoji zgodovini mestne knjižnice v Nuernbergu. Pri nas je na tem polju oral ledino profesor Glonar, dejanško pa je popis inkunabul opravil Alfonz Gspan. V Sloveniji je (po Gspanu) 1007 inkunabil, od katerih je 124 takih, ki so nekoč bile pri nas, danes pa jih ni več. Čeprav so knjige v Slovenijo prihajale tako z nemškega ozemlja (Nuernberg, Basel), kakor z italijanskim (Benetke), pa so skoraj enakomerno razširjene po vsem našem etničnem ozemlju.

Zaradi zgodovinskih okoliščin, predvsem ukinitve samostanov, danes inkunabule niso več tako razporejene. Daleč največ jih je v Ljubljani – skoraj 600 (NUK, franciškanski samostan, semeniška knjižnica), znatno manj na Primorskem in Štajerskem, samo dve pa v Prekmurju. Po ukinitvi samostanov v 18. stoletju so bile dragocene knjižnice (Žiče, Studenice, Ptuj, Maribor, Marenberg) prenesene v Gradec ali na Dunaj, del pa uničen. Podobno se je zgodilo na Primorskem. V Mariboru hrani 105 inkunabil. Kakor je sicer prej omenjen razvoj prizadel ta del Slovenije, je bila za Maribor velika knjižna pridobitev lauantinske škofije leta 1859 iz Št. Andreja v Maribor. Takrat so poleg arhiva preselili tudi škofijsko knjižnico, ki je takrat imela 145 inkunabil. Kje je preostalih 47? Odgovor najdemo v poročilu dr. Cukulje iz leta 1945 o vojni škofijski opaknjena. »Oblasti so mariborskemu škofu ponovno zatrstile, da ostane knjižnica škofijskega bogoslovnega semenišča nedotaknjena. Ob tej obližbi so neke nedelje popoldne ljudje dobili prost vstop v knjižnico, da so po mili volji odnesli vse, kar so hoteli.« Ob tem so izginila nenadomestljiva dela, kakor so Migne, Acta sanctorum, Mansi in nedvomno tudi več inkunabul. Obeti, da bi se te dragocenosti kdaj vrnile v Maribor, so žal samo teoretični.

Anton Ožinger

KRANJ – V Presernovi hiši je odprta razstava skupine sedmih mailartistov iz Vojvodine. V Mali galeriji in v Stebriščni dvorani je na ogled razstava Mariborske inkunabule: razstavo je pripravil Pokrajinski arhiv Maribor – Škofijski arhiv. V galeriji Mestne hiše je odprta razstava Novo pridobitve v etnološki zbirki 1985–1987 Gorenjskega muzeja Kranj.

V Prešernovem gledališču Kranj danes, v petek, ob 13. uri igrajo Linhart – Moliere Z. Micka in George Dandin za OS Gorenja vas.

V Carniumu, Mladinskem kulturnem centru, vrtijo danes, v petek ob 19. in 21. uri video film amer. komedijo Sola za stevardese (Ali je pilot v letalu 3. del). Jutri, v soboto, je na sprednu video amer. srialjika Rosemaryjin otrok, režija Roman Polanski.

PREDDVOR – Jutri, v soboto, ob 19. uri bo v domu KS predavaњe Potovanje po Kitajski.

JESENICE – Danes, v petek, ob 18 uri odpirajo v razstavnem salonu Dolik razstavo umetnostnih Ilvarske izdelkov Aleksandra, Matjaža in Bojana Štine. Razstavo bodo odprli s krajšim koncertom moškega pevskega zborja DU Jesenice.

V galeriji Kosove graščine je še do konca tega meseca na ogled razstava ilustracij Marije Vogelnik in razstava lutk in gledaliških mask Eke Vogelnik.

V Gledališču Tone Čufar bodo v nedeljo, 24. januarja, ob 19.30 ponovili komedijo Naši trije angeli – za izven.

SKOFJA LOKA – V galeriji Ivana Groharja je odprta razstava del akad. slikarje Hermanna Gvardjančiča.

V galeriji ŽKO – Knjižnica je na ogled razstava risb Vinka Podobnika.

V LTH je na ogled 1. razstava foto kino kluba Anton Ažbe Škofja Loka.

Zbirke Loškega muzeja so odprte le ob sobotah in nedeljah med 9. in 17. uro. Po dogovoru z upravo je ogled možen tudi med tednom.

MEDVODE – V DO Donit je odprta razstava slik Vojka Gasperuta – Gašperja iz Kopra.

DOMŽALE – V Likovnem razstavišču Domžale je odprta razstava del akad. slikarke Urše Žajdela.

DUPLICA – V stolovem Interieru je odprta pregledna razstava grafike 1973 – 1988 akad. slikarja Dušana Lipovca.

SOVODENJ – Dramska skupina KUD Boštjan Jezeršek bo v nedeljo, 24. januarja, ob 15. uri ponovila igro v treh dejanjih Cvetje hvaležno odklanjam. Predstava bo v kulturnem domu v Sovodnju.

KONCERT OKTETA LIP BLED

Bled – Oktet LIP Bled, ki ga vodi Matevž Habjan, prireja danes, v petek, ob 19. uri koncert v avli osnovne šole dr. Josipa Plemljana Bledu. Program koncerta obsega slovenske narodne in umetnične pesmi ter pesmi drugih narodov ter nekaj pesmi v novi priredbi Matevža Habjana. Oktet bo predstavil del programa, ki ga pripravljajo za radijsko snemanje ter pesmi, ki bodo izšle na plošči in kaseti. Kot gost koncerta nastopa novoustanovljeni ženski učiteljski pevski zbor Bled pod vodstvom Slavka Mežka.

ALENKA KHAM – PIČMAN RAZSTAVLJA V BELJAKU

Beljak – Ta teden so v Galeriji an der Stadtmauer v Beljaku odprli slikarsko razstavo kranjske akad. slikarke Alenke Ham – Pičman. Na razstavi, ki so jo pripravili v sodelovanju z Gorenjskim muzejem, slikarka predstavlja 66 del, ki zajemajo njena zgodnejša ustvarjalna obdobja, pa tudi novejša dela od grafik, risb s tematiko Pariza, risbe na temo pesmi Bojana Piska Sk

BORIMO SE PROTI GRIPU

Pravijo sicer, da se gripi, če se te loti, ne izogneseš: en teden gor, en teden dol gre bolezen. Ampak, lahko si jo vsaj malce olajšamo. Danes vam predstavljamo pijsače, ki preženejo nahod, začetno gripo ali znake kakršnekoli prehladne bolezni.

- V vodni kopeli (v večji posodi vroče vode) segrejemo (v kozarcu) sol, 1 grenivke, ščepc cimeta in 1 žlico medu.
- 1 kozarec vročega mleka in 1 kozarček močnega rumna. Zmešamo.
- Na 1 pretlačeno banano in košček limonine lupinice vlijemo skodelico vrele vode. Osladimo.
- V skodelici vrele vode zmešamo 2 žlice medu, 1 žlico limoninega soka in 2 žlice whiskyja.
- V električnem mešalniku zmešamo 1 pest robidnic in 1 žlico sladkorja. Mešanico nato segrejemo nad soparo in spijemo, kar se da vroče.
- Zmešamo rdeči ribez in 1 žlico medu. Segrejemo nad soparo in spijemo zelo vroče.
- **Kuhano vino:** 1/4 l dobrega črnega vina, ščepc cimenta, 1 nageljnovu žbicu, naribano limonina lupinica, 1 žlico sladkorja. Vino z dišavami segrevamo v pološčeni ali nepregorni posodi. Odstavimo preden zavre. Odlična pijsača za mrzle dni in za preprečevanje okužb z gripo.

Francoski zeliščar M. Mességué pa za kuhan vino pravi takole: »Če dobro prenašate alkohol, si z njim preženite gripo in hkrati slabvo voljo. Vlijte pol litra rdečega vina v prsteno posodo, dodajte 2 ali 3 žlice rjavega trsnega sladkorja, cimet, žbice in naribano limonino lupino. Pijsačo pogrete, toda ne prevrite. Kakor hitro se toliko ohladiti, da jo lahko pijete, dajte še rezino limone. To popijte, takoj lezite in se dobro pokrijte s pernicami. Spotili se boste in naslednjega dne boste speti na nogah.«

O SLAVI SO REKLIMI

Tista prazna in žalostna reč, imenovana popularnost.

Stevenson

Izogni se sramoti, toda ne išči slave! Ničesar ni tako dragega kot ona.

Sidney Smith

Popularnost je kot mladost; ko odide, se ne vrne več.

Petito

VSAK DANJA SLOVNICA

- Jem, ješ, je, jeva, jesta, jesta, jemo, jeste, jedo... no, Mihec, kateri čas je to?
- To je čas kosila, tovarišica.

NAGRADA TEDNA

PONEDELJEK, NAJBOLJ DOLG DAN

Teden združuje sedem dni v celoto. Prvi je ponedeljek, drugi torek pa sreda in tako naprej do nedelje. Z nedeljo se teden konča, potem pa se vse zopet obrne.

Nekateri menijo, da je dan enak dnevu, in da sploh ni važno, ali je ponedeljek, torek, petek, vedno so le skribi in težave. Toda meni se zdi, da to ni res. Vsak dan ima svoje lastnosti in je seveda po svoje lep, lahko pa tudi težak.

Najlepši dan v tednu se mi zdi sobota. Takrat mi ni treba v solo, ni se treba učiti, skratka, prosta sem, seveda, če mama ni slabe volje in mi neprestano ne nalaga dela.

Najslabši dan pa je po mojem mišljenju ponedeljek, zatem novega tedna. To je dan, ko je treba začeti vse znova, kajti med prazniki nisem preveč razmišljala, kaj bo naslednji teden v solo.

V solo ravno v ponedeljek "pade" največ slabih ocen. Skoraj vsak ponedeljek me doleti kakšen nesrečen dogodek, ki se mu reče slaba ocena. Iz ure v uro "lovim" predmete in komaj čakam šolskega zvonca. Tudi doma ob ponedeljkih ni najbolje. Kar naprej odgovarjam in se prepričam z bratom, ki pa ima vsega tega kmalu dovolj in se zato večkrat tudi pošteno spreva.

Skratka, ponedeljek se mi zdi dolgočasen in precej "nevaren" dan.

Majda Pazlar, 7. b r. OŠ Bratov Žvan Gorje

Namesto knjižnih nagrad – izlet z Alpinino karavano konec šolskega leta. Kam? K Žirovskim čevljarjem, seveda, letosnjim sponzorjem naše rubrike. Vsak teden novo ime, en poln sedež več.

DOBROTE IZ DOMAČE PEČICE

SMETANOVI KEKSI

Kekse pripravljamo navadno iz krhkega ali linškega testa. Testo mora biti dovolj trdo, da se pri oblikovanju ne razleze.

Potrebujemo: 600 g moke, 100 g masla, 150 g sladkorja v prahu, 3 rumenjaka, 250 g smetane, 10 g soli, 8 g pecilnega praska, vanilij, mleko po potrebi.

Maslo in sladkor umešamo, dodamo rumenjake, smetano, vanilijo in limonino lupino. Zmesi primešamo moko, sol in pecilni pršak, po potrebi dodamo mleko. Napravimo trdo testo, ki mora počivati 2 uri na hladnem. Nato ga razvaljamo 2 mm na debelo in izrazovalcem za kekse izrezujemo zaželene oblike. Kekse pečemo na mrežastih pekačih pri temperaturi 180 do 200 stopinj C. Ohlajene hranimo zaprte v kovinski škatli ali v kozarcu, da ostanejo krhki.

ZBIRAMO RECEPTE ZA ORIGINALNE GORENJSKE JEDI

PASTIRSKI ŽGANCHI

V loncu kuham prgišče kislega zelja, ki ga prej malo razreži in osoli. Ko je zelje skuhan, stresi v lonec ajdovo ali kozrino moko (količina po potrebi). Ko vse skupaj še 10 minut vre, žgance zmešaj in jih zabeli z ocvirkom. Žgance postreži z mlekom ali prežganko.

Recept nam je poslala Anica Perne iz Podbrezij 175 pri Dupljah. Hvala, Anica, priporočamo pa se še za druge, podobne recepte jedi, ob katerih so Gorenjci nekoč veliko bolj zdravo živelj kot danes.

PET MINUT ZA BOLJŠI VIDEZ

PRHE IN OBKLADKI S SLADKO VODO

Zelo koristna uporaba deževnice in sladke vode je redna prha obrazu. Skoraj enak ucinek dosežemo z obkladki iz zloženih in z vodo dobro prepojenih robev, ki jih polagamo na obraz in oči. Zelo praktičen za prhanje obrazu je razpršilec, ki ga uporabljamo za vlaženje listov sobnih rastlin. Kupimo ga v semenarni ali cvetličarni, če v njej prodajajo tudi vrtnarško orodje.

IZ ŠOLSKIH KLOPI

UČENCI 3. IN 4. RAZREDA OŠ PODBREZJE SO RAZMIŠLJALI O ŠPORTNIKIH. O TEM, KDO JIM JE VŠEČ IN ZAKAJ, SO ZAPISALI:

Pirmin Zurbriggen, ker je dober v vseh štirih disciplinah. – Matej Purgar

Vsi naši smučarji, ker imajo dobro akcijo PODARIM DOBIM. – Matija Mihelič

Mateja Svet, ker dobro smuča in je gibčina. – Matejka Lacković

Primož Ulaga, ker dobro skače in dobro drži ravnotežje. – Blaž Urbanc

Mateja Svet, Bojan Križaj in Greško Benedik, ker imajo veliko pokalov in medalj, ker so velikokrat na stopničkah za zmagovalce. – Vanja Prevdronik

Ingemar Stenmark, ker je jezen, kadar zmagajo drugi. – Katja Aljančič

Mateja Svet, ker je dobra pri reklamah. – Urška Jelenc

Bojan Križaj, ker dobro smuča in je zabaven. – Primož Gabane

Mateja Svet in Bojan Križaj, ker sta dobra in fletna. – Damjana Sprajc

Matti Nykänen, ker skoraj na vseki skakalnici doseže rekord in mu ni nikne kos. – Beno Rehberger

ZANIMIV OBISK

Tovarišica nam je povedala, da je zunaj podlascica. Vsi smo šli k oknu. Videli smo jo. Podlascica je skakala in se skrivala v luknji. Je bela, samo konec repa ima črn. Zdaj nas vsak dan obiskuje.

Gorazd Možina, 1. b r. OŠ Ivana Groharja Škofja Loka

KAKO SE POČUTIŠ ŠTIRINAJST DNI PRED

SPIČEVALOM?

Grožnjo: Zaradi kontrol in spravjanja. – Mateja Pogačnik, 6. a

Zdi se mi kot ponavadi. – Aleksandra Ciperle, 4. a

Zanič, ker bo kmalu spričevalo. – Marjanca Cuderman, 7. a

Dobro: Radi bi imela odlično spričevalo in urejene zvezke. Zato se trudim. – Mojca Govekar, 2. a

Zdi se mi isto kot ponavadi. Sola je sola. – Sabina Pogorelec, 5. a

Kritično: Zaradi "kritičnih" ocen. – Mince Markun, 8. b

Jaz pa pravim, da se počutim dobro, a zaradi slabе volje tovarisjev včasih tudi slabo. Namenoma nisem vprašala nobenega sošolca, saj stanje pri njih ni najboljše.

Petra Lombar, 8. b r. OŠ Matija Valjaca Preddvor

NAČRTI ZA POČITNICE

Torbo bom vrgla pod mizo in za štirinajst dni pospravila zvezke in knjige v predale. Če bo na smučiščih dovolj snega, bova s prijatelji hodil smučati, predvsem na Zelenico, ki je nam najbližje smučišče. Uživali bova v toplih zimskih sončnih žarkih in seveda smučati. Upam, da bodo letošnje počitnice vsaj takšne kot lanske, da bo dovolj snega in lepo vreme za prave zimske radosti. Samo en problem je: da so počitnice takoj kratke.

Mateja Dolžan, 8. b r. OŠ Heroja Bračica Tržič

PRAV JE, DA

VEMO

KUHANJE V SOPARI

Pri kuhanju v sopari živilo ne pride v stik z vodo, obkroža ga le sopara. Imeti moramo dve posodi, spodnjo z vodo in zgornjo s prelukanjimi dnem. Druga posoda mora biti prvi dobro priležna, mora se tudi dobro zapirati, da sopara ne uhaja. V primerjavi s kuhanjem v vodi, je izločanje topnih snovi veliko manjše.

Voda v spodnji posodi mora vreti, ko vložimo živilo. Najprej temperatura občutno pada, nato pa se spet hitro dvigne. Ker je posoda tesno zaprta, se pritisak nekoliko zviša in s tem tudi temperatura.

V sopari kuhamo: ribe, mlado, nežno meso za diete, hrenovke, pastete, nekaterje štruklje, krompir, cvetačo in podobno. Moderna kuha kuhanje v sopari zelo priporoča, odlične za tovrstnokuho pa so posode z debelim dnem in težko pokrovko, včasih tudi s termostatom (AMC in podobne), ki so posebej prirejene prav za ta način kuhanja.

Novogoriški Ideal na sejmu mode v Ljubljani vsakič znova predstavlja. Poznavalci pravijo, da se jim pozna bližina Italije. Tu so tokrat so bili nekaj posebnega. V rdeči, črni in surobi beli, osnovni barvi so predstavili svoje modele, ki jih je oplemenil pri-morski slikar Klavdij Tutta. Čeprav se svetovna moda že precej raznega kopriva, so Idealovi modeli – kot tudi številnih drugih – še vedno zgoraj široki, prostorni, zračni, krila pa izražajo zokra in kratka. Moda za mlade, seveda.

RAZLIKA

Nelo Eržišnik so vprašali, kakšna je razlika med proletarci in reževi.

»Poglejte,« je odgovorila, »pred dnevi sem se sprehajala po Zagrebu, ko nenadoma zagledam v izložbi neke trgovine krasen servis in pod njim ceno, trideset starih milijonov in čez, nad njim pa parolo: »Proletarci vseh dežel, združite se!« Ko sem o tem nekoliko razmisliла, sem prišla do spoznanja, da se proletarci dejansko morajo združiti, če hočejo kupiti ta servis.«

TRIJE BRATCI, TRIJE VNETI RISARJI

»Kje so se neki vzeli ti moji fantje,« se sprašuje Marta Čufer iz Železnikov, »ja nisem nikoli imela smisla za risanje, mož se je v življenju ukvarjal s tehničnim risanjem, otroci pa kar naprej risajo. Tudi problemov nimam takih z njimi, kot druge mame, ki tarnajo nad potepanjem otrok. Moji samo doma tiče in vse popoldne pojejo flumastri. Le v kino gredo kdaj pa kdaj, da prinesu novih idej, pa so spet v svojih kavbojih vohunskih zgodbah ...«

Prvi je začel risati stripe najstarejši, Andrej, ki ima danes 11 let in hodil v 5. razred OŠ Prešernove brigade v Železnikih, za njim je povzel zdaj 10-letni Janez, prav nič pa noče zaostajati Primož, ki ima 6 let in je zdaj v malih šoli. Nič koliko zvezkov so že porisali, da ima oče ves čas zadost za podprtje. Vsak ima svoje junake, svoje zgodbice. Andrej trenutno piše in risuje o Štefanu Groznom, o vohunkih, ki jih počasno morski psi, o bančnih roparjih, rad pa riše tudi Mustrovega Lakotnika, vendar zanj piše čisto svoje zgodbice.

Janez ima pravkar v delu strip o neustrašnem kavboju Tomiju, posebno zanimivo pa je njegov detektiv v stripu Potepuh. Čisto svojo figurico je ustvaril.

Primož je včeraj narisal novega kavboja, Johna Pikertona, ki ima ustva polna strašnih zob, lasje se mu pa kar po klobuku vihajo ...

Kdo ve, morda bomo kdaj se slišali o železnikarskih Mikijih Mustrih. D. D.

ČISTO ZARESEN POČITNIŠKI HOROSKOP S SUPER NASVETI

VODNAR: Žurka, ki jo prehraja sebi v časi, bo minila v splošno zadovoljstvo povabiljeni, ne pa tudi staršev. Če hočeš se kdaj prostaviti v domači hiši, briši velike dozke rumkove.

TV SPORED**PETEK**

22. januarja

- 9.00 Zimski počitniški spored
9.10 Biskvitki
9.45 Dotik metuljev, dokumentarni film
10.15 Ex libris: Rezbarstvo
11.20 Studio je vaš
12.30 Lassie — nov začetek, ameriški film
13.35 Kljukčeve dogodivščine, 21. del
17.50 Super stara mama, 12. del anglo-otroške serije
18.15 Rudjer Bošković — Dubrovčan in svetovljan, 2. oddaja
19.00 Vreme
19.19 TV okno
19.30 TV dnevnik
19.55 Zrcalo teden
20.15 Sever in jug, 17. del amer. nadaljevanke
21.10 Zmagoslavje zahodne civilizacije, 3. del dok. serije
22.05 Tv Dnevnik
22.20 Nečista kri, francoski film

Odajniki II. TV mreže

- 17.00 TV dnevnik
17.30 Otroška oddaja TV Skopje
18.00 Izobraževalna oddaja
18.40 Številke in črke, kviz
19.00 Domaci ansambl: ansambel Lojzeta Slaka
19.30 TV dnevnik
20.00 J. Gotovac: Ero z enega sveta, opera

TV Zagreb I. program

- 8.25 Porocila
9.00 Zimski počitniški spored
16.00 Dobr dan
17.10 Kronika Reke
17.30 Otroška oddaja TV Skopje
18.00 Izobraževalna oddaja
18.40 Številke in črke, kviz
19.00 TV Koledar
19.30 TV dnevnik
20.00 J. Gotovac: Ero z enega sveta, opera

SOBOTA

23. januarja

- 8.00 Video strani
8.25 Radovedni Taček: Vozel
8.40 Pamet je boljša kot žamet
9.00 Kljukčeve dogodivščine, 21. del
9.15 Soba 405, 3. del otroške serije TV Beograd
9.45 Ostržek, 3. del
10.20 Svetovni pokal v alpskem smučanju — smuk (2), prenos
11.10 Periskop
12.15 Svetovni pokal v alpskem smučanju — smuk (2), prenos
13.15 Aktualno: sindikat in kriza
17.00 Morski vrati, španski film
18.25 Da ne bi bolelo: Rodi naj se zdrav in zaželen otrok
18.45 Risanka
19.16 TV okno
19.30 TV dnevnik
19.55 Utrip
20.15 Sobotni večer
21.00 Vrnitev v Paradiž, 13. del avstralske nadaljevanke
22.45 TV dnevnik
23.00 Ali se še spominjaš ljubezni, ameriški film

KINO

Cisto pravi gusar je najnovješji slovenski film, ki spaša vrsto najbolj znanih pravljicnih in domišljijskih oseb otrokovega doživljajskog sveta ter jih spoči s funkcijenjem današnjega resničnega sveta na način, ki se lahko zgodi samo v otroških glavah. Osnovni okvir vsemu dogajaju daje deček Peter, ki s starši in sestro preživila počitnico v majhnem obmorskem mestecu in po svoje spresanje sicer monotoni in zanj nezanimivi počitniški čas. V istem mestecu snema filmska ekipa gusarski otroški TV film. Kot navadno, pride v ekipo do nepraznov: avto-pravljice, po kateri snemajo, se ne strinja z novo, spremeno varzijo svoje zgodbe, tako jezno striga liste iz knjige in se odpo-ve avtorstva. Dogodek tako razburavi Petrovo domišljijo, da prev-zae strganec niti zgodbe v svoje roke. Resničnost se pome-ša s pravljico... Pravljicne osebe se pojavi pred nami v ribiškem mestecu. Izgubljeni za svet bajke želijo najti pisatelja, ki naj bi jih vrnil v svet pravljic. Z njihovim prihodom se sproži vrsta zapečetov, usuje se plaz komičnih situacij, ki so polod Petru-vega povezovanja strganec niti in domišljije. Se pa tudi Petro-va pravljica konča srečno.

Italijanski film Tex Willer je western, ki pripoveduje o Texu in njegovih prijateljih Navaho bojevniku Tigrju in rančarju Karsonu. Skupno preganjajo bando bojevnikov, ki je napadnil vojaški karson. Istočasno pa naletijo še na večjo nevarnost: skravnostnega lastnika smrtonosnega orožja, ki svoje žrtve mori in mumificira. V gorenjski kinematografu pa ta tečen prihaja tudi odlični francoski akcijski kriminalni film Pravi pekel. Režiral ga je znani francoski režiser Yves Boisset.

Matinija: V kinu Center v Kranju si bodo otroci lahko ogle-đali Cisto pravega gusarja v soboto, 22. januarja ob 16. uri (premiera) in v nedeljo, 23. januarja ob 10. in 15. uri.

PONEDELJEK

25. januarja

- 9.00 Zimski počitniški spored
9.10 Biskvitki
9.45 Dotik metuljev, dokumentarni film
10.15 Ex libris: Rezbarstvo
11.20 Studio je vaš
12.30 Lassie — nov začetek, ameriški film
13.35 Kljukčeve dogodivščine, 21. del
17.50 Super stara mama, 12. del anglo-otroške serije
18.15 Rudjer Bošković — Dubrovčan in svetovljan, 2. oddaja
19.00 Vreme
19.19 TV okno
19.30 TV dnevnik
19.55 Zrcalo teden
20.15 Sever in jug, 17. del amer. nadaljevanke
21.10 Zmagoslavje zahodne civilizacije, 3. del dok. serije
22.05 Tv Dnevnik
22.20 Nečista kri, francoski film

TV Zagreb I. program

- 9.00 TV in sliki
15.10 Lolek in Bolek na divjem zahodu
16.20 Kapelski kresovi, ponovitev nadaljevanke
17.35 Otroška predstava
18.40 Dallas, ameriška nadaljevanke
19.30 TV dnevnik
21.45 Poročila
22.20 Športna sobota

TV Zagreb II. TV mreže

- 14.40 Kako biti skupaj
15.10 Lolek in Bolek na divjem zahodu
16.20 Kapelski kresovi, ponovitev nadaljevanke
17.35 Otroška predstava
18.40 Dallas, ameriška nadaljevanke
19.30 TV dnevnik
21.45 Poročila
22.20 Športna sobota

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

- 9.00 TV dnevnik
10.35 Periskop: Strip
11.20 Studio je vaš, 2. del
12.20 Otroci rocka
12.45 Dogodivščina Marka Twaina, ameriški film
17.35 Radovedni Taček: Ladja 405, 4. del otroške oddaje TV Beograd
18.20 Boj za obstanek: Skok v temi
18.45 Risanka
19.01 Obzornik
19.24 Zrno
19.30 TV dnevnik
20.05 Mistralova hči, 4. del ameriške nadaljevanke
21.05 Omizje
23.05 Video strani

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

- 9.00 TV dnevnik
10.35 Periskop: Strip
11.20 Studio je vaš, 2. del
12.20 Otroci rocka
12.45 Dogodivščina Marka Twaina, ameriški film
17.35 Radovedni Taček: Ladja 405, 4. del otroške oddaje TV Beograd
18.20 Boj za obstanek: Skok v temi
18.45 Risanka
19.01 Obzornik
19.24 Zrno
19.30 TV dnevnik
20.05 Mistralova hči, 4. del ameriške nadaljevanke
21.05 Omizje
23.05 Video strani

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

- 9.00 TV dnevnik
10.35 Periskop: Strip
11.20 Studio je vaš, 2. del
12.20 Otroci rocka
12.45 Dogodivščina Marka Twaina, ameriški film
17.35 Radovedni Taček: Ladja 405, 4. del otroške oddaje TV Beograd
18.20 Boj za obstanek: Skok v temi
18.45 Risanka
19.01 Obzornik
19.24 Zrno
19.30 TV dnevnik
20.05 Mistralova hči, 4. del ameriške nadaljevanke
21.05 Omizje
23.05 Video strani

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

- 9.00 TV dnevnik
10.35 Periskop: Strip
11.20 Studio je vaš, 2. del
12.20 Otroci rocka
12.45 Dogodivščina Marka Twaina, ameriški film
17.35 Radovedni Taček: Ladja 405, 4. del otroške oddaje TV Beograd
18.20 Boj za obstanek: Skok v temi
18.45 Risanka
19.01 Obzornik
19.24 Zrno
19.30 TV dnevnik
20.05 Mistralova hči, 4. del ameriške nadaljevanke
21.05 Omizje
23.05 Video strani

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

- 9.00 TV dnevnik
10.35 Periskop: Strip
11.20 Studio je vaš, 2. del
12.20 Otroci rocka
12.45 Dogodivščina Marka Twaina, ameriški film
17.35 Radovedni Taček: Ladja 405, 4. del otroške oddaje TV Beograd
18.20 Boj za obstanek: Skok v temi
18.45 Risanka
19.01 Obzornik
19.24 Zrno
19.30 TV dnevnik
20.05 Mistralova hči, 4. del ameriške nadaljevanke
21.05 Omizje
23.05 Video strani

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

- 9.00 TV dnevnik
10.35 Periskop: Strip
11.20 Studio je vaš, 2. del
12.20 Otroci rocka
12.45 Dogodivščina Marka Twaina, ameriški film
17.35 Radovedni Taček: Ladja 405, 4. del otroške oddaje TV Beograd
18.20 Boj za obstanek: Skok v temi
18.45 Risanka
19.01 Obzornik
19.24 Zrno
19.30 TV dnevnik
20.05 Mistralova hči, 4. del ameriške nadaljevanke
21.05 Omizje
23.05 Video strani

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

- 9.00 TV dnevnik
10.35 Periskop: Strip
11.20 Studio je vaš, 2. del
12.20 Otroci rocka
12.45 Dogodivščina Marka Twaina, ameriški film
17.35 Radovedni Taček: Ladja 405, 4. del otroške oddaje TV Beograd
18.20 Boj za obstanek: Skok v temi
18.45 Risanka
19.01 Obzornik
19.24 Zrno
19.30 TV dnevnik
20.05 Mistralova hči, 4. del ameriške nadaljevanke
21.05 Omizje
23.05 Video strani

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

- 9.00 TV dnevnik
10.35 Periskop: Strip
11.20 Studio je vaš, 2. del
12.20 Otroci rocka
12.45 Dogodivščina Marka Twaina, ameriški film
17.35 Radovedni Taček: Ladja 405, 4. del otroške oddaje TV Beograd
18.20 Boj za obstanek: Skok v temi
18.45 Risanka
19.01 Obzornik
19.24 Zrno
19.30 TV dnevnik
20.05 Mistralova hči, 4. del ameriške nadaljevanke
21.05 Omizje
23.05 Video strani

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

- 9.00 TV dnevnik
10.35 Periskop: Strip
11.20 Studio je vaš, 2. del
12.20 Otroci rocka
12.45 Dogodivščina Marka Twaina, ameriški film
17.35 Radovedni Taček: Ladja 405, 4. del otroške oddaje TV Beograd
18.20 Boj za obstanek: Skok v temi
18.45 Risanka
19.01 Obzornik
19.24 Zrno
19.30 TV dnevnik
20.05 Mistralova hči, 4. del ameriške nadaljevanke
21.05 Omizje
23.05 Video strani

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

- 9.00 TV dnevnik
10.35 Periskop: Strip
11.20 Studio je vaš, 2. del
12.20 Otroci rocka
12.45 Dogodivščina Marka Twaina, ameriški film
17.35 Radovedni Taček: Ladja 405, 4. del otroške oddaje TV Beograd
18.20 Boj za obstanek: Skok v temi
18.45 Risanka
19.01 Obzornik
19.24 Zrno
19.30 TV dnevnik
20.05 Mistralova hči, 4. del ameriške nadaljevanke
21.05 Omizje
23.05 Video strani

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

- 9.00 TV dnevnik
10.35 Periskop: Strip
11.20 Studio je vaš, 2. del
12.20 Otroci rocka
12.45 Dogodivščina Marka Twaina, ameriški film
17.35 Radovedni Taček: Ladja 405, 4. del otroške oddaje TV Beograd
18.20 Boj za obstanek: Skok v temi
18.45 Risanka
19.01 Obzornik
19.24 Zrno
19.30 TV dnevnik
20.05 Mistralova hči, 4. del ameriške nadaljevanke
21.05 Omizje
23.05 Video strani

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

- 9.00 TV dnevnik
10.35 Periskop: Strip
11.20 Studio je vaš, 2. del
12.20 Otroci rocka
12.45 Dogodivščina Marka Twaina, ameriški film
17.35 Radovedni Taček: Ladja 405, 4. del otroške oddaje TV Beograd
18.20 Boj za obstanek: Skok v temi
18.45 Risanka
19.01 Obzornik
19.24 Zrno
19.30 TV dnevnik
20.05 Mistralova hči, 4. del ameriške nadaljevanke
21.05 Omizje
23.05 Video strani

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

- 9.00 TV dnevnik
10.35 Periskop: Strip
11.20 Studio je vaš, 2. del
12.20 Otroci rocka
12.45 Dogodivščina Marka Twaina, ameriški film
17.35 Radovedni Taček: Ladja 405, 4. del otroške oddaje TV Beograd
18.20 Boj za obstanek: Skok v temi
18.45 Risanka
19.01 Obzornik
19.24 Zrno
19.30 TV dnevnik
20.05 Mistralova hči, 4. del ameriške nadaljevanke
21.05 Omizje
23.05 Video strani

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

- 9.00 TV dnevnik
10.35 Periskop: Strip
11.20 Studio je vaš, 2. del
12.20 Otroci rocka
12.45 Dogodivščina Marka Twaina, ameriški film
17.35 Radovedni Taček: Ladja 405, 4. del otroške oddaje TV Beograd
18.20 Boj za obstanek: Skok v temi
18.45 Risanka
19.01 Obzornik
19.24 Zrno
19.30 TV dnevnik
20.05 Mistralova hči, 4. del ameriške nadaljevanke
21.05 Omizje
23.05 Video strani

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

- 9.00 TV dnevnik
10.35 Periskop: Strip
11.20 Studio je vaš, 2. del
12.20 Otroci rocka
12.45 Dogodivščina Marka Twaina, ameriški film
17.35 Radovedni Taček: Ladja 405, 4. del otroške oddaje TV Beograd
18.20 Boj za obstanek: Skok v temi
18.45 Risanka
19.01 Obzornik
19.24 Zrno
19.30 TV dnevnik
20.05 Mistralova hči, 4. del ameriške nadaljevanke
21.05 Omizje
23.05 Video strani

ODDAJNIKI II. TV MREŽE

- 9.00 TV dnevnik
10.35 Periskop: Strip
11.20 Studio je vaš, 2. del
12.20 Otroci rocka
12.45 Dogodivščina Marka Twaina, ameriški film
17.35 Radovedni Taček: Ladja 405, 4. del otroške oddaje TV Beograd
18.20 Boj za obstanek: Skok v temi
18.45 Risanka
19.01 Obzornik
19.24 Zrno
19.30 TV dnevnik
20.05 Mistralova hči, 4. del ameriške nadaljevanke
21.05 Omizje
23.05 Video

Mladen Berginc iz Triglavskega narodnega parka:

Brez denarja bo park ostal napol rojeno dete

Bled, 19. januarja — Triglavski narodni park je najstarejši tovrstni park v Jugoslaviji (pri predlog za zaščito dela Julijskih Alp sega že v leto 1908) in eden najstarejših v Evropi. Dokončno podobo je dobil pred sedmimi leti, ko je Slovenija z zakonom razglasila, da je treba na 84805 hektarjih osrednjega dela Julijskih Alp ohraniti izjemne naravne in kulturne vrednote, razvijati kulturno krajino, zavarovati pristno rastlinstvo in živalstvo, zagotoviti pogoje za življenje tamkajšnjih prebivalcev in nadaljnji razvoj kmetijstva in gozdarstva, ki bo usklajen z naravnimi danostmi in vrednotami.

Kako se ti cilji uresničujejo, kateri so glavni problemi parka — o tem smo se pogovarjali z Mladenom Bergincem, ki v delovni organizaciji TNP vodi organizacijske in pravne zadeve.

• Kulturna krajina propaganda že nekaj desetletij, ne le v parku, temveč v vsem našem gorskem svetu. Zakaj?

»Na območju parka je nekdaj živel precej več ljudi kot jih zdaj in vsi so bili bolj ali manj odvisni od tega, kar so pridelali. Povojni razvoj jih je zvabil v mesta, kmečko delo je postalo nevredno, vasi so se začele prazniti. Odseljevanje je bilo v Sloveniji najbolj izrazito prav na območju parka, še zlasti v Tolminski občini, kjer je v vseh odročnih krajih zdaj manj ljudi, kot jih je bilo pred drugo svetovno vojno. Najbolj je to značilno za Trento, Zadlaž in Čabrg in tudi za nekaterе bohinjske vasi. Pridne roke so odše za boljim kruhom v mesto, planine pa so se zarasle, videz krajine se je močno spremenil. Trenta je bila, na primer, nekdaj gojjava, danes je skoraj ni za prepoznavati. Znan je tudi podatek, da se je v pol stoletja površina z gozdom na Tolminskem povečala trikratno. Podobno se je dogajalo tudi na bohinjskih planinah in drugod. Ob takšnem stanju ni treba posebej razlagati, kakšne so naloge parka. Območje oromo ohraniti živo, poseljeno; zagotoviti moramo, da se bo tod lahko kmetovalo in gospodari — ne na način, kakršen je veljal pred pol stoletja, temveč po sodobnih načinih. Kmetje ne bodo več v koshi nosili gnoja, kot so ga bili v davnih časih, danes za to potrebujejo traktorske poti in te jim moramo dovoliti, jim omogočiti, da jih zgradijo. Na bohinjsko Ovčarijo so jo že speljali, soglašali smo tudi z gradnjo na Krnske planine, vendar so tam delali po svoje in morajo zdaj popravljati. Ne nasprutujemo vsakršnim posegom v prostor, zahtevamo le, da graditelji upoštevajo naravovarstvena načela.«

• Z gozdarji ste se o tem že dogovorili. Nesoglasja so zglašena, mar ne?

»Odkar smo zaposlili gozdarstva strokovnjaka, se z nasprotno stranjo, z blejskim gozdnim gospodarstvom, lah-

• Zakon o Triglavskem narodnem parku določa, da mora republika zagotoviti denar za kritie stroškov, ki nastanejo pri gospodarjenju v parku zradi prepovedi. To je tudi v sedanjem srednjoročnem načrtu Slovenije. Kako bo z denarjem za takšne namene, ne vemo; vemo pa, da bo park brez nje neucinkovit, le park obmejitev, na pol rojeno dete. Kmetu v Bohinju ne moremo reči, naj pokrije streho s skodelami, če ne bomo plačali stroškov, ki jih bo imel z dražjo kritino. Težko bomo tudi prepričali kmetov, naj na pašniku ali travniku, na katerem rastejo le še redko ohranjene rastline v parku, ne izvede agromelioracij, če ne bomo hkrati nadomestili izpada dohodka, ki ga bo imel s težavnješim obdelovanjem in skromnejšimi pridelki.«

Pašništvo se umika z večine planin, koder so bili pastirski objekti spremenjeni v vikende. Kmet in njegova živila se umikata tistem, ki na njegovo oziroma srešensko planino zahaja le ob koncu tedna. Absurdno in resnično! Ne zavedamo se še socialnega prepada, ki vedno bolj živa. Nismo še pripravljeni priznati, da poležavanje v kopalkah pred vikendom ne gre skupaj s trdim kmečkim delom nekaj korakov stran. Smo sploh sposobni pomisli, kaj se kuha v glavi domačina, ko se ves dan na njivi ali na travniku kopije v znotuj in kolne, nedaleč stran pa gleda vikenda, ki mu ni treba delaati, pa vseeno živi manj naporno?«

(Janez Bizjak v kritičnem razmišljanju Vrednotenje krajine v Triglavskem narodnem parku)

• Veliko problemov izvira iz vikenda. Mislim na spremjanje gospodarskih objektov na planinah v počitniška skrupula in na odnos med domačini in priseljenci.

»Ko zemlja in delo na njej nista bila nič vredna, je veliko zemlje in starih senikov, hlevov, planinskih sirarn in pastirskih stanov, za vedno ali le za določen čas prešlo v roke nekmetov, tako imenovanih nedeljskih priseljencev, ki so stavbe uredili po svojem okusu in svojem življenju primerno. Ta okus je največkrat tak, da ne kaže najmanjšega posluha za ljudsko stavbarstvo in deluje sredi planinskih naselij kot nasilni tupek. Pa ne le to: novi gospodarji so začeli ograjevati vikende in zemljišča, prepovedovati pašo (tudi na srešenski zemlji), uporabe poti in krniti druge pravice kmetov. Ponokd je celo prislo po sporov med domačini in nedeljskimi priseljenci. Zakon o Triglavskem narodnem parku je v tem oziru jasen: prepoveduje vsakršno ograjevanje, izjema je le ograjevanje čredink za pašo živine.«

V območju parka zdaj ni več mogoče spremenjati senikov.

Ferdo Papić iz Tolmina (na zadnji seji sveta TNP): »Podoben park v Italiji ima na voljo milijard lire denarja. Triglavski za zdaj vse gradi na moralni podprtosti, ljudje pa se še naprej izseljujejo. Za Tolminsko zakon o TNP ne bi bil potreben, ker je območje zaščiteno s siromaštvom.«

C. Zaplotnik

POPULARNI NA GORENJSKEM

• ★&★

Ni kaj, spretna mačka...

je komentiral vjuganje Agropopove Šerbi med gosti njen enopoldnevni šef Andrej Šifrer, ki se je tako ob lastnem glasbenem ustvarjanju, malce nazaj urednikovanju na ZKP RTV Ljubljana, čisto zares lotil še gostinskega posla.

O Andreju Šifrjeru pravzaprav ni potrebno izgubljati preveliko predstavitev besed, dovolj zgovorne so njegove številne akcije. Pa najsi gre za že daljno organizacijo slovenske turneve danes v Londonu živečega Aleksandra Mežka, za njegovo lastno glasbeno ustvarjanje, pripravo stražiškega Živ - žava, donedavna urejanja licenčnega programa ljubljanske založbe kaset in plošč ali pa za njegovo Gostilno Šifrer.

Prav gostinstvo pa je dejavost, ki Andreja v zadnjem času zaposluje v kar največji meri. Za popestritev svojega lokalca je sklenil vpeljati novost — Šifrjeve četrkove popoldneve.

Kot je sam povedal, bodo od-

Andrej:

»Ni ga popularnega Slovence niti Slovenke, ki mu ne bi bila pravščinja natakarska halja!«

Šerbi, ne preveč, malo ostati še zame!

Dinars, yes? Seveda v dinarjih, tudi za obisk iz daljnjih dežel ...

Z nasmehom pred objektiv v objemu z Vin...

Tuškom in njegovo sliko: Pizza Martinov lu...

slej vsak četrtek od 16. ure dalje za točilnim pultom v natakarski halji stregli znani slovenski obrazi, začenši s Šerbi, Tonetom Fornezijem – Tofom, Vinkom Šimekom – Jaku Šraufcigerjem... Vsi bodo pripravljeni za klepet, na svoj račun bodo prišli tudi zbiraleci avtogramov.

Ledino je pred tednom dni

zaorala Agropopova Šerbi: »Moram reči, daje vse skupaj prav hecno. V začetku sem imela tremo, kajti šlo je za neposreden kontakt z ludjmi. To pač ni visok oder, oddaljena televizija ali skrit radijski mikrofon. Sama Andrejeva ideja pa se mi zdi izredno domiselna.«

Ko pa smo Andreja povprašali

po njegovih bližnjih načrtih je samo namuznil, češ vsef... ri novinarjem res ne gre za... ti. »Povem samo še to, je... da se bo dogodilo še manzanimivega...?«

Vine

Foto: F. Pe...

Smučarski center Ljubno ali...

Tudi poceni se lahko smuča

Ljubno, 21. januarja — Bo, ne bo; bo, ne bo... sneg.... ugibajo in že nekaj časa pretevajo zimske dneve najmlajši in predvsem gorenjski šolarji, ki se jim zdaj tudi začenjajo zimske počitnice. Pred dnevi smo obiskali enega takšnih gorenjskih krajev — Ljubno, kjer najmlajši še posebno težko čakajo sneg in hkrati upajo, da se bodo med počitnicami poceni nasmučali.

Smučarski tečaji, ki jih že nekaj sezona vodijo Jože Ambrožič, Mitja Mladenovič in Drago Mikulič, so v Ljubnem že dolgoletna tradicija. Pred petimi leti in prej so mladi kar teptali hribčke v Ljubnem. Potem so nabavili Tomosovo vlečnico in za teden dni že pet let redno hodijo na Zatrnik.

Tomosova vlečnica pa nam je postala premajhna, » razlaga Jože Ambrožič, ki že 18 let vodi tečaje

za najmlajše. »Potem pa je dal pobudo Mitja Mladenovič, ki tudi že osem let pomaga pri tečajih.«

»Pri Goznehm gospodarstvu smo nabavili podstavek tovorne žičnice, tozid Lipa Bled v Podnartu pa nam je dal deske, da smo zgradili manjšo hišico. Iz fičkovega motorja sva potem v enem mesecu z Jožetom Ambrožičem lani naredila vlečnico, ki je potem prvič poskusno obratovala na Cvenkeljnov robu v Ljubnem,« je povedal Mitja.

Mitja Mladenovič: »Lani je bolj poskusno, letos pa...«

Za rože je treba imeti roko

Fikus velikan

Za orjaškega fikusa nismo mogli hkrati spraviti na sliko.

»Pridite no k nam v Niku v Železnike poslikat fikus,« so nas klicali oni dan. Osem metrov je dolg ali pa visok, kakor hočete. Takega verjetno nidalec naokrog...«

Pa gre verjetno res ni. Sedemnajst let je že star. Ko mu je bilo sedem let, ga je Niko Bertonec iz Železnikov prinesel v tovarno, ker mu je doma začel nekako slabos uspevati. V veliki, svetli pisarni nabavne službe v Niku pa se je od metra in pol v desetih letih potegnil kar na osem metrov. Pred leti so mu listi odpadli, tako da so zdaj lepi in gosti le na koncu, čisto pod stropom pisarne, iz spodnjega dela stebra pa zdaj odganjajo veje. Skupno ima 102 lista. Ko se bo olistil tudi tam, kjer je zdaj lep, bo spet lep. Kaže, da bo imel pogankje. Ko ga se pred štirimi leti presajali, je izgubil spodnje liste. To pomlad ga bodo spet presadili, vajš štirje morajo biti, da ga drže. Ni tako enostavno presajati takega orjaka. Čeprav je v pisarni kar precej deklet, da Niko vsa leta sam skrbel zaradi in ga vsak dan zalival s postavo vodo, mu od časa do časa umil liste s pivom, da so se svetli. Tako dolg je že, da bi bil, če bi rastel še naprej s tako naglico, kmalu v sosednjem prostoru. Vendar v nabavi pravijo, da ga ne bodo z nikomur deliti, ga bodo že v svoji sobi obrnili, da bo še naprej ves njenih in da bo imel kar največ svetlobe. Kdo ve, lahko postane še posebnost kraja. Lahko pride še v Guinnessovo knjigo rekordov. Ima kar kdo večjega?«

D. Dolenc

Jože Ambrožič: »Pobudo za... co je dal Mitja...«

Cvenkeljov rob v Ljubnem le še na sneg...

Po tečaju na Zatrniku je tudi ves teden in še celo zimo lo na smučišču. Smučali so najmlajših do starejših, prav tako tekmovali, skrbeli za okoliš. Vse skupaj pa je bilo brez maknili, potem pa bo ves...

Letos naj bi bilo enako. Pravijo. Za bencin homo ne maknili, potem pa bo ves...

Verjamemo, da bo... saj... verjamemo, da to zimo ne bi...

STEFAN ŽARGI

Zavore v sili

Znana je šala z brado iz še »boljših časov«, ki primerja našo jugo skupnost z vlakom: »Vsak vlak potrebuje lokomotivo, vendar za varno vožnjo tudi zavirač!« Seveda je imela lokomotiva svoje konkretno republiško ime, enako tudi zavirali.

Naj zaradi dobrega okusa in le deloma opravljenih tovrstnih delitev, to prispostobo nekoliko sprememimo. Bolj pristno bi bilo, da bi ugotovili, da vsi sedimo v sicer različnih vagonih skupnega vlaka in lokomotivo predstavlja družbenopolitični in zlasti družbenoekonomski sistem, saj sta po svoji zapletenosti množice mehanizmov bliže prispoli zapletene lokomotive, prav od učinkovitosti le-te, pa je odvisno, kakšna bo hitrost kompozicije. Ugotoviti moramo tudi, da tiri na potek razvoja vodijo navkreber, strmina klancev se celo občutno povečuje.

V svetu smo priča izrednemu razvoju železniškega prometa. Lokomotive postajajo vse močnejše in s tem vlaki hitrejši, vse bolj učinkovite glede na porabljeno energijo, vedeni bolj čiste, take, da čim manj motijo okolje. Postajajo vedeni bolj neločljivi del vlakovne kompozicije, motorji so se preselili tudi v vagone. Udobje v vagonih na preduje. Vzmeti ublaže vse udarce koles, sedeži so vse udobnejši, vedno več je spalnikov, restavracijskih vagonov in drugih ugodij, ki vzbujajo veselje do potovanja, hud boj konkurence žene napred. Na risalnih deskah nastajajo »tirna« vozila na magnetni blazini, hitrost se povečuje do tistih mej, kjer so gospodari letala.

Težko si moramo priznati, da smo se vedeni vpreženi za parnim hlapom časom in teorij, ki so že zdavnaj minili. Nič ne pomaga, če je v strojnicu ogromna gneča: kar 8 tira, enakega števila kurjačev, zaviračev pa toliko, da težko

EMIL MILAN PINTAR

Zakaj in kako bomo spremenili Ustavo?

Predsedstvo Socialistične republike Slovenije je v skladu s svojimi pristojnostmi že predlagalo Skupščini SR Slovenije, da začne postopek za spremembo Ustave Socialistične republike Slovenije. Sprejelo je torej sklep, ki se mu ni moglo izogniti, s tem pa je presekalo neuradno, toda zato med ljudmi ne manj glasno razpravo o tem, ali je zdaj, v tej razvojni krizi, sploh primeren čas za sprememjanje ustave ali ne, na stranski tir pa odrinilo tudi vprašanja, kdo v Jugoslaviji je tako odločitev izsili, koliko nas bo vse to stalo itd. Voz je krenil, peljemo se: še je čas vprašati, kam?!

Seveda je Predsedstvo pred to svojo odločitvijo (in vem, da jo je sprejelo z gremkimi prikurom) napravilo temeljito analizo stanja. Rezultate te analize povzema v ugotovitvi, »da je s to (sedanjem op. EMP) ustavo določen sistem družbenoekonomskega odnosov, politična uredbitev, ki izhaja iz njih in položaj SR Slovenije v SFR Jugoslaviji ustrezajo doseženemu družbenemu razvoju (podčrtal EMP). Ta formulacija je izjemno pomembna in je temelj celotnemu projektu sprememb. Če namreč ni čista tautologija (v smislu, da je sistem družbenoekonomskih odnosov hkrati rezultat in izraz družbenega razvoja in torej vselej »ustreza razvoju«, potem namreč to pomeni, da nam v dialektičnem ravnatelju »proizvodnih odnosov in proizvajalnih sil« razvoj odnosov ne zaostaja za splošnim (družbenim) razvojem. Toda razvojnega kriza je nedvomno dejstvo, ker pa po oceni Predsedstva ne prihaja do zaostajanja v razvoju družbenoekonomskih odnosov, politična uredbitev, ki izhaja iz njih in položaj SR Slovenije v SFR Jugoslaviji ustrezajo doseženemu družbenemu razvoju (podčrtal EMP). Ta formulacija je trej v težavah. Zaradi dane besede ne sme odpreti vprašanja o položaju SR Slovenije v SFR Jugoslaviji, toda zakaj ne more govoriti o znanju in o oblikovanju inovacijske družbe? Gospodarski razvoj v razvitem svetu danes temelji predvsem na neposredni rabi strokovnega, profesionalnega znanja, ustvarjalnosti, inteligence, zasebne inicijative itd. (pa tudi Slovenije v Jugoslaviji) z uveljavljivijo teh sprememb ne bo izboljšal – prej poslabšal. Kajti če je točna ocena, da je naša-kritika predvsem posledica tehnološkega zaostajanja, zastopa v razvoju proizvajalnih sil (to pa je danes predvsem profesionalno znanje), potem nas načrtovane spremembe iz te krize še ne vodijo.

Vse to nas seveda vrača k osrednjemu, ključnemu vprašanju: kje, v čem, v katerih potezah so družbenosistemski vzvodi za spodbuditev razvoja Slovenije v naslednjem desetletju? Če že sprememjam ustavo, če smo že sprožili ta proces, ki bo kot kaže, povzročil več sporov, kot pa rešil problemov – kaj bi moral spremeniti, da bi se odprla stezica razvoja iz tega cepetajočega dogajanja? »Recepta« seveda nimam, ponujam pa naslednje teze v razmislek: Prvič, redifinirati je treba karakter in sistem upravljanja družbenih lastnin. Lastnina, taka ali drugačna, je družbeni odnos. Družbena lastnina je vselej na določen način kapitalizirana in vse dokler ne bomo znali operacionalizirati tega »lastništva«, torej odgovornosti za upravljanje z njo, za ohranjanje in rast njene vrednosti, nam bodo podjetja samo institucije, »v katerih delovni ljudje zdržujejo delo in uresničujejo pravico do dela s sredstvi, ki so družbeni standard kot regije s 35–45 % zaposlenostjo. To na eni strani ukinja motive za delo, katerega skrajni družbeni cilj je prav družbeni standard (kvaliteta življenja), na drugi strani, konkretno v Sloveniji, pa to že vodi v izčrpanso energetskimi, prirodni in človeški resursi. Če bo Slovenija hotela ohraniti svoje razvojne možnosti, bo morala omejiti finančiranje standarda v drugih regijah na razumno merilo in povečati reinvesticije v svoje lastno okolje, solstvo, zdravstvo, kulturo, znanost – predvsem pa v protrobo obnavljajo-

presteješ. Nič ne pomaga, če kurjači vihte lopate, da rdeč odsvetka oginja razsvetuje kabino. Parni kotel že od te vreme ječi, vedno pogosteje poka. Tlak pare nam pada na odkritih in mnogih še neodkritih mestih, vlak se ustavlja. Energijski uvoženega premoga se je izgubila, vedno težje ga celo prevažamo. Hlap buči, sopiba, smrdi – prava pošast za okolje, vse manj je tudi otrok, ki se radi igrajo z njegovo pomanjšano inačico – izgublja se motiv za igro. Ko pogledamo vagona, se ti že od daleč močno razlikujejo. Ne samo po velikosti, tudi gradnja je različna, predvsem pa hitrost, ki je še dopustna. Ko se ozremo po sedežih, ugotovimo, da sedimo na zamaščenem žametu, vrednem starega orientekspresa, počenega na mnogih šivih. Minogi še sedijo na leseni klopih. V vagonih ni gneče – to moramo priznati, čeprav že mnogi stojijo. Nekateri so se odločili, da izstopijo in preselijo na drug vlak. Moti zlasti dejstvo, da je na vsakem vagonu več sprevodnikov, čeprav bo za celo vlak zadostoval eden. Vlak še vedno ogreva v razsvetljive para iz lokomotive, čeprav so na nekaterih vagonih že montirani lastni električni generatorji. Posebnost je ta, da je možno centralno po izbiro dozirati ogrevanje zdaj enemu, zdaj drugemu (iz lokomotive seveda) ne glede na to, da se je zaradi občasnega ogrevanja prehladilo že več kot polovico potnikov.

Vsa okna vagonov so opremljena z napisom »ne nagnji se kroz prozor«, a se je zlasti v enem vagonu razplasla ta »nevarna razvada«, da si ogledujejo okolico pri odprttem oknu, se z nagibanjem ven ozirajo za drugimi vlaki ter zavzemajo obzorju. Mnogim je v oko padla iskra ali vsaj delček saj. Sprevodniki so po naročilu kurjačev (ki se čutijo odgovorne) nekatera okna že zapri, celo več: čeznje potegnili tudi polknice...

Mazanje koles je postal (sicer dolgo časa skrit) problem. Olje za mazanje je odtekalo mimo ležajev, vedno več je poškodb, na treh vagonih so kolesa že popolnoma blokirana. V strojnici lokomotive je slišati vedno več prepričevanje o tem, po katerem tira naprej – ideja, da kaže spremembi lokomotivo je preslišana. Nobenih seletiv motorjev v vagone, sprememb vrste pogonske energije, nobenih lažjih, o udobnejših vagonov – pomembno je, da smo z novimi označbami na vagonih odpriali prvi razred. Povsod pa samo klanci...

Nekatere potnike je zajela panika. Sprevodniki jih mirijo in sporočajo strojevodjem in kurjačem. V dveh vagonih so ob spoznanju nevarnosti ustavitev na strmini in zdrsnu nazaj potegnili zasilne zavore, vendar zmanj. Kurjači in strojniki znajo tudi sistem zavor v sili izključiti. Ne prisluhnejo opozorilom potnikov. Združni pogonski kolesi lokomotive so vedno pogostejši, vedno težje je tudi pri majhni hitrosti ugotoviti, kje so tiri poledeneli. Maneviriranje med tiri pretresa potnike, nekateri kretnice za tire – bližnjice – so pred nami zamrzne. Se bo naš vlak izmotal iz težav? Bo našel ugodnejši tir? Bomo znali popraviti nastale okvare, zamenjati lokomotivo in postopno tudi vagon? Se bomo prenovili z novimi motorji odpriali na pot proti 21. postaji? Ali pa nas na našem oklevajočem popotovanju zasuje snežni plaz. Kljub temu, da se tudi vzhodni vetrovi obračajo? Ne pojmljivo žalostno bo, če bomo na tak način čakali pomlad, preštevamo žrtve tudi med potniki, sposobnimi za vodenje novih lokomativ. S tem strojevodje in kurjači ugotovili, kaj se zugodi z raztegnutim kotlom v snežnem objemu? Zanesljivo je le to, da pomlad pride, pride, prej ali slej ne glede na dosegeno nadmorsko višino!

Mazanje koles je postal (sicer dolgo časa skrit) problem. Olje za mazanje je odtekalo mimo ležajev, vedno več je poškodb, na treh vagonih so kolesa že popolnoma blokirana. V strojnici lokomotive je slišati vedno več prepričevanje o tem, po katerem tira naprej – ideja, da kaže spremembi lokomotivo je preslišana. Nobenih seletiv motorjev v vagone, sprememb vrste pogonske energije, nobenih lažjih, o udobnejših vagonov – pomembno je, da smo z novimi označbami na vagonih odpriali prvi razred. Povsod pa samo klanci...

Nekatere potnike je zajela panika. Sprevodniki jih mirijo in sporočajo strojevodjem in kurjačem. V dveh vagonih so ob spoznanju nevarnosti ustavitev na strmini in zdrsnu nazaj potegnili zasilne zavore, vendar zmanj. Kurjači in strojniki znajo tudi sistem zavor v sili izključiti. Ne prisluhnejo opozorilom potnikov. Združni pogonski kolesi lokomotive so vedno pogostejši, vedno težje je tudi pri majhni hitrosti ugotoviti, kje so tiri poledeneli. Maneviriranje med tiri pretresa potnike, nekateri kretnice za tire – bližnjice – so pred nami zamrzne. Se bo naš vlak izmotal iz težav? Bo našel ugodnejši tir? Bomo znali popraviti nastale okvare, zamenjati lokomotivo in postopno tudi vagon? Se bomo prenovili z novimi motorji odpriali na pot proti 21. postaji? Ali pa nas na našem oklevajočem popotovanju zasuje snežni plaz. Kljub temu, da se tudi vzhodni vetrovi obračajo? Ne pojmljivo žalostno bo, če bomo na tak način čakali pomlad, preštevamo žrtve tudi med potniki, sposobnimi za vodenje novih lokomativ. S tem strojevodje in kurjači ugotovili, kaj se zugodi z raztegnutim kotlom v snežnem objemu? Zanesljivo je le to, da pomlad pride, pride, prej ali slej ne glede na dosegeno nadmorsko višino!

Mazanje koles je postal (sicer dolgo časa skrit) problem. Olje za mazanje je odtekalo mimo ležajev, vedno več je poškodb, na treh vagonih so kolesa že popolnoma blokirana. V strojnici lokomotive je slišati vedno več prepričevanje o tem, po katerem tira naprej – ideja, da kaže spremembi lokomotivo je preslišana. Nobenih seletiv motorjev v vagone, sprememb vrste pogonske energije, nobenih lažjih, o udobnejših vagonov – pomembno je, da smo z novimi označbami na vagonih odpriali prvi razred. Povsod pa samo klanci...

Nekatere potnike je zajela panika. Sprevodniki jih mirijo in sporočajo strojevodjem in kurjačem. V dveh vagonih so ob spoznanju nevarnosti ustavitev na strmini in zdrsnu nazaj potegnili zasilne zavore, vendar zmanj. Kurjači in strojniki znajo tudi sistem zavor v sili izključiti. Ne prisluhnejo opozorilom potnikov. Združni pogonski kolesi lokomotive so vedno pogostejši, vedno težje je tudi pri majhni hitrosti ugotoviti, kje so tiri poledeneli. Maneviriranje med tiri pretresa potnike, nekateri kretnice za tire – bližnjice – so pred nami zamrzne. Se bo naš vlak izmotal iz težav? Bo našel ugodnejši tir? Bomo znali popraviti nastale okvare, zamenjati lokomotivo in postopno tudi vagon? Se bomo prenovili z novimi motorji odpriali na pot proti 21. postaji? Ali pa nas na našem oklevajočem popotovanju zasuje snežni plaz. Kljub temu, da se tudi vzhodni vetrovi obračajo? Ne pojmljivo žalostno bo, če bomo na tak način čakali pomlad, preštevamo žrtve tudi med potniki, sposobnimi za vodenje novih lokomativ. S tem strojevodje in kurjači ugotovili, kaj se zugodi z raztegnutim kotlom v snežnem objemu? Zanesljivo je le to, da pomlad pride, pride, prej ali slej ne glede na dosegeno nadmorsko višino!

Mazanje koles je postal (sicer dolgo časa skrit) problem. Olje za mazanje je odtekalo mimo ležajev, vedno več je poškodb, na treh vagonih so kolesa že popolnoma blokirana. V strojnici lokomotive je slišati vedno več prepričevanje o tem, po katerem tira naprej – ideja, da kaže spremembi lokomotivo je preslišana. Nobenih seletiv motorjev v vagone, sprememb vrste pogonske energije, nobenih lažjih, o udobnejših vagonov – pomembno je, da smo z novimi označbami na vagonih odpriali prvi razred. Povsod pa samo klanci...

Nekatere potnike je zajela panika. Sprevodniki jih mirijo in sporočajo strojevodjem in kurjačem. V dveh vagonih so ob spoznanju nevarnosti ustavitev na strmini in zdrsnu nazaj potegnili zasilne zavore, vendar zmanj. Kurjači in strojniki znajo tudi sistem zavor v sili izključiti. Ne prisluhnejo opozorilom potnikov. Združni pogonski kolesi lokomotive so vedno pogostejši, vedno težje je tudi pri majhni hitrosti ugotoviti, kje so tiri poledeneli. Maneviriranje med tiri pretresa potnike, nekateri kretnice za tire – bližnjice – so pred nami zamrzne. Se bo naš vlak izmotal iz težav? Bo našel ugodnejši tir? Bomo znali popraviti nastale okvare, zamenjati lokomotivo in postopno tudi vagon? Se bomo prenovili z novimi motorji odpriali na pot proti 21. postaji? Ali pa nas na našem oklevajočem popotovanju zasuje snežni plaz. Kljub temu, da se tudi vzhodni vetrovi obračajo? Ne pojmljivo žalostno bo, če bomo na tak način čakali pomlad, preštevamo žrtve tudi med potniki, sposobnimi za vodenje novih lokomativ. S tem strojevodje in kurjači ugotovili, kaj se zugodi z raztegnutim kotlom v snežnem objemu? Zanesljivo je le to, da pomlad pride, pride, prej ali slej ne glede na dosegeno nadmorsko višino!

Mazanje koles je postal (sicer dolgo časa skrit) problem. Olje za mazanje je odtekalo mimo ležajev, vedno več je poškodb, na treh vagonih so kolesa že popolnoma blokirana. V strojnici lokomotive je slišati vedno več prepričevanje o tem, po katerem tira naprej – ideja, da kaže spremembi lokomotivo je preslišana. Nobenih seletiv motorjev v vagone, sprememb vrste pogonske energije, nobenih lažjih, o udobnejših vagonov – pomembno je, da smo z novimi označbami na vagonih odpriali prvi razred. Povsod pa samo klanci...

Nekatere potnike je zajela panika. Sprevodniki jih mirijo in sporočajo strojevodjem in kurjačem. V dveh vagonih so ob spoznanju nevarnosti ustavitev na strmini in zdrsnu nazaj potegnili zasilne zavore, vendar zmanj. Kurjači in strojniki znajo tudi sistem zavor v sili izključiti. Ne prisluhnejo opozorilom potnikov. Združni pogonski kolesi lokomotive so vedno pogostejši, vedno težje je tudi pri majhni hitrosti ugotoviti, kje so tiri poledeneli. Maneviriranje med tiri pretresa potnike, nekateri kretnice za tire – bližnjice – so pred nami zamrzne. Se bo naš vlak izmotal iz težav? Bo našel ugodnejši tir? Bomo znali popraviti nastale okvare, zamenjati lokomotivo in postopno tudi vagon? Se bomo prenovili z novimi motorji odpriali na pot proti 21. postaji? Ali pa nas na našem oklevajočem popotovanju zasuje snežni plaz. Kljub temu, da se tudi vzhodni vetrovi obračajo? Ne pojmljivo žalostno bo, če bomo na tak način čakali pomlad, preštevamo žrtve tudi med potniki, sposobnimi za vodenje novih lokomativ. S tem strojevodje in kurjači ugotovili, kaj se zugodi z raztegnutim kotlom v snežnem objemu? Zanesljivo je le to, da pomlad pride, pride, prej ali slej ne glede na dosegeno nadmorsko višino!

Mazanje koles je postal (sicer dolgo časa skrit) problem. Olje za mazanje je odtekalo mimo ležajev, vedno več je poškodb, na treh vagonih so kolesa že popolnoma blokirana. V strojnici lokomotive je slišati vedno več prepričevanje o tem, po katerem tira naprej – ideja, da kaže spremembi lokomotivo je preslišana. Nobenih seletiv motorjev v vagone, sprememb vrste pogonske energije, nobenih lažjih, o udobnejših vagonov – pomembno je, da smo z novimi označbami na vagonih odpriali prvi razred. Povsod pa samo klanci...

Nekatere potnike je zajela panika. Sprevodniki jih mirijo in sporočajo strojevodjem in kurjačem. V dveh vagonih so ob spoznanju nevarnosti ustavitev na strmini in zdrsnu nazaj potegnili zasilne zavore, vendar zmanj. Kurjači in strojniki znajo tudi sistem zavor v sili izključiti. Ne prisluhnejo opozorilom potnikov. Združni pogonski kolesi lokomotive so vedno pogostejši, vedno težje je tudi pri majhni hitrosti ugotoviti, kje so tiri poledeneli. Maneviriranje med tiri pretresa potnike, nekateri kretnice za tire – bližnjice – so pred nami zamrzne. Se bo naš vlak izmotal iz težav? Bo našel ugodnejši tir? Bomo znali popraviti nastale okvare, zamenjati lokomotivo in postopno tudi vagon? Se bomo prenovili z novimi motorji odpriali na pot proti 21. postaji? Ali pa nas na našem oklevajočem popotovanju zasuje snežni plaz. Kljub temu, da se tudi vzhodni vetrovi obračajo? Ne pojmljivo žalostno bo, če bomo na tak način čakali pomlad, preštevamo žrtve tudi med potniki, sposobnimi za vodenje novih lokomativ. S tem strojevodje in kurjači ugotovili, kaj se zugodi z raztegnutim kotlom v snežnem objemu? Zanesljivo je le to, da pomlad pride, pride, prej ali slej ne glede na dosegeno nadmorsko višino!

Mazanje koles je postal (sicer dolgo časa skrit) problem. Olje za mazanje je odtekalo mimo ležajev, vedno več je poškodb, na treh vagonih so kolesa že popolnoma blokirana. V strojnici lokomotive

JOZE KOŠNJEK

Dr. Marjan Rožič, predsednik zvezne skupščine in predsednik zvezne ustavne komisije o ustavnih spremembah

Ustavne spremembe pišejo vsi narodi in narodnosti Jugoslavije

Beograd, 15. januarja — »Še posebej bi rad reklo, da pri ustavnih spremembah pozabljamo na Kardeljevo študijo o smereh razvoja socialističnega samoupravljanja. V njej je veliko bogastvo ne le teoretičnih, ampak tudi praktičnih zasnov, na katere pozabljujo celo tisti, ki se najbolj ogrevajo za spremembe. Tudi zaredi tega smo zašli v idejno plitkost, ki sama po sebi rojava volontarizem v politiki, politiko zapira pred ljudmi, jo spreminja v monopol forumov, ustvarja prepad med njimi in ljudmi,« je dejal dr. Marjan Rožič v posebnem pogovoru za Gorenjski glas. Z njim sta se pogovarjala glavni urednik Gorenjskega glasa Stefan Žargi in novinar Jože Košnjek, ki je pogovor pripravil za objavo.

Kriza, v katero smo zašli v začetku osemdesetih let, nas je izučila, da je treba s spremembami družbenopolitičnega in družbenoekonomskoga sistema povečati učinkovitost družbe kot osnova za izhod iz krize. Stabilizacijski program, ki smo ga sprejeli z vsešlošnim soglasjem, slabo, nenečeno v neusinkovito uredništvo. Lotili smo se kritične analize delovanja političnega sistema. Poenotili smo se v analitičnem delu tega dokumenta, manj pa v zaključkih, ki naj bi bili osnova za spremembo zakona o združenem delu in ustave. Različni pogledi, kateri naj bi bili iz krize, so se posebej izraziti pri spremenjanju ustave. V kolikšni meri torej ustreza pobuda predsedstva SFRJ za spremembo ustave zaključkom kritične analize.

»V krizi smo zato, ker ustave iz leta 1974 nismo uredničevali. Že bili od leta 1974 dalje učinkovitejši pri uredničevanju samoupravljanja, gospodarsko prorazneji in bolj vključeni v mednarodno delitev dela, če bi zagotovili večjo vlogo delavca v reprodukciji in v odločanju nasploh, sem prepričan, da krize takšnih razsežnosti ne bi bilo. Etatizem je dobil preveč prostora v federaciji, republikah in pokrajnah, pa tudi drugje. Administrativne, etatistične, nedemokratične primere so na eni strani vodile v centralizem, na drugi strani pa v lokalistične in separatične tendenze, kar je pogojevalo urejanje ekonomskih odnosov na osnovi povprečja, ne pa po logiki poslovnosti in tržišča. Dolgoročni stabilizacijski program, kritična analiza delovanja političnega sistema in 13. kongres Zveze komunistov Jugoslavije so predstavljali in predstavljajo najširšo družbeno osnovo za ustavne spremembe. Pobuda predsedstva SFRJ za usta... ne spremembe je po moji sodbi solidna osnova za sprejem kako vostnih ustavnih sprememb, ki niso same sebi namen, ampak bodo jugoslovansko družbo usmerjale v prihodnost.

V dosedanjem razpravi je bilo često slišati očitke in razmišljaj: ustave so preobsežne in podrobno urejajo tudi stvari, ki vanjo ne sodijo; ustave so programski dokument Zveze komunistov, ki jo s tem še bolj utrjujejo kot partijo na oblasti; zaradi teh slabosti je ustava treba pogosto menjati in prilagajati trenutnim razmeram, kar ni v prid ugledu ustave kot prvega in najbolj spoštovanega zakona države. Vaš komentar?

»Naša ustava je res obsežna. Za takšno ustavo so tudi razlogi. V njej so nekatere programske usmeritve, vendar ne zaradi želje po prepisovanju programskega usmeritve Zveze komunistov, ampak zato, da bi ustava vsebovala sodobno socialistično vizijo in najširše izrazilu kontinuiteto naše revolucije. Menim, da je to treba obdržati v ustavi in celo obogatiti. Pri pripravi predloga ustavnih sprememb bomo skušali upoštevati, da bi dopolnjena ustava nekatere področja manj nadročno opredelitevajo. Korak naprej moramo narediti, da bo v ustavi manj norm in več prostora za pobude in motivacije. Nekatere ustavne amandmaje bomo skušali bolj predelati le kot temeljno ustavno izhodišče. Primer...

Amandma, ki govorji o tujih vlaganjih, je šel po moje v prevelike podrobnosti. S tem smo hoteli dokazati, da s stališča razvoja resnično želimo odpreti vrata tujim vlaganjem širše kot imamo sedaj. V končnem

ustavnem predlogu pa bo treba povedati le nekaj temeljnih načel, ki bodo vsakega v tujini prepričala, da je takšna usmeritev v Jugoslaviji ustavna, trajna, da ni nekaj od danes do jutri, ampak eno od naših razvojnih izhodišč. Sicer pa mislim, da bo še pri naslednjih ustavnih spremembah mogoče temeljiteje pretresti vso ustavo, se odločiti za spremembe, ki jo bodo poenostavile. Če je preveč predpisovanja, je premalo samoiniciative. V ustavi je ZK res kot del sistema, vendar ne kot partija na oblasti, ampak vodeča idejnopolitična sila, ki se ne bori za svojo oblast, ampak za oblast delavcev v samoupravnih odnosih. S tem se vloga ZK povečuje. Najlaže je biti na oblasti in ukazovati, težje pa je idejnopolitično delovati v sistemu. Pojavljala so se nazadnjaška stališča, napadi na ustavno ureditev in na Zvezko komunistov s ciljem uveljaviti politični pluralizem, večstrankarski sistem. Naš cilj pa je obraten: partijo osvoboditi elementov oblasti, kar je pogoj za pluralizem samoupravnih interesov, nova kvaliteta razvoja socialistične družbe. Ustava se ne more prilagajati vsakodemužu življenju. Ustava naj bo trajnejši dokument. Gradimo družbo modernega, civilizacijskega socializma z ljudskim likom in obratom, z demokratično vsebino in gospodarsko učinkovitostjo. Ustava mora te tokove spodbujati, biti pa moramo sposobni spremembi jo, če spoznamo, da nas ovira in veže roke. Temeljne stvari morajo urejati v ustavo, preveč podrobno predpisovanje pa nas lahko ovira.«

Omenjate slabo poznavanje Kardeljeve študije, ki je jasno poudarila pomen uveljavljanja mnoštva interesov, kjer pa ima glavno vlogo socialistična zveza. Kdaj bo SZDL resnično takšna. In še vprašanje s tem v zvezi. Kdaj bo postal predsednik zvezne konference SZDL član predsedstva države po položaju tako, kot je to sedaj predsednik ZKJ.

»Zavzemam se za to, vendar ne zaradi podprtjanja SZDL, ampak zato, da bi bila SZDL bolj vpeta v odločanje. Vendar to ni temeljno vprašanje SZDL. Njen razvoj bo veliko odvisen predvsem od tega, v kolikšni meri se bo Zveza komunistov osvobajala želje po oblasti. Bolj je ZK povezana z oblastjo, toliko daje je od SZDL. Takšna Zveza komunistov pa ne more biti idejnopolitična in povezovalna sila. SZDL mora biti na izvoru interesov, povezana v delegatski sistem, kjer pa so prav ti interesi osnova za odločanje. Kriza je na eni strani izzik, na drugi strani pa težjeva za SZDL. Očitne so težje, da gremo iz krize po poti čvrste roke, ne pa po frontni poti. Večikalit, tudi enostanskih let, na spremenjanje proti-inflacijskega programa in resuhičje v zvezni skupščini. So primerni poenostavljanja. Vendar se sprašujem, kdo danes daje dele-

gatom smernice, ali delegati odločajo na frontnih in uradniških smernicah. Če želi biti SZDL žarišče pobud, potem moramo imeti drugačen odnos do delegatskega odločanja. Če bi delegatu toliko pomagali, kot ga kritiziramo, potem bi bilo stanje v naših skupščinah, tudi zvezni, boljše.«

Veliko je razmišljaj, kako spodbuditi ljudi za večjo gospodarnost, za produktivnejše vlaganje prihankov, o uvajanju obveznic in delnic. Poudarjate pomen združenega dela. Kakšna naj bi bila vloga zbornic. Zakaj na primer

»Zbor združenega dela ni ključno vprašanje vpliva združenega dela v zvezni skupščini. Sprašujem se, ali je primarna oblika ali vsebina. Tisti, ki so razmišljali o obliki, so večinoma tudi čustveno, brez velikega razmišljanja, v prepričanju, da delajo prav, odločali za zbor združenega dela. V ustavni komisiji pa se problema ločevamo vsebinsko, da bo skupščina Jugoslavije kot celota, ... kot skupščina združenega dela. Predlagamo, naj bo polovica delegatov v zveznem zboru iz materialne proizvodnje, polovica delegatov zboru republike in pokrajine pa iz zborov združenega dela republiških in pokrajinskih skupščin. Prepletata naj se razredni in nacionalni interes, vendar ne kot konkurenca. Kdo pa naj bo nosilec nacionalnega interesa, če ne delavec. Etatizem in samozvana nacionalna elita to ne moreta biti,« poudarja dr. Marjan Rožič.

Bistvo pobude predsedstva SFRJ za spremembo ustave je ohranjanje temeljev sedanje ustavne urditve. Kateri so ti temelji?

»Narodi in narodnosti so na osnovi enakopravnosti oblikovali Jugoslavijo kot svojo skupnost. To je bistvo avnojskega koncepta. Ustavna zasnova sodobne Jugoslavije pa temelji na socialističnem samoupravljanju, na človeku, na združenem delu, na enakopravnosti narodov in narodnosti Jugoslavije, na neuvrščeni politiki kot osnovi za najširše mednarodno sodelovanje, na konceptu splošne ljudske obrambe in družbenega samozraščite. So mnenja, da je naš pogled na ustavne spremembe omejen in dogmatiski. Vendar ustavnih temeljev ne branimo zato, da bi jih za vsako ceno ohranili. Branimo jih zato, ker so osnova razvoju Jugoslavije. Smo uredničili samoupravljanje, smo dali človeku na prvo mesto. Nismo! V temeljih ustave so najboljši vzvodi našega razvoja, gospodarskega, tehnološkega in civilizacijskega napredka. Kdor napada te osnove, napada koncept sodobne, socialistične Jugoslavije. Kaj nam pa blokira razvoj? Jasno lahko rečem, da predvsem etatizem na vseh ravneh. Zato je temeljna vsebina ustavnih sprememb dehtatizacija.«

Čeprav je v pobudi predsedstva države jasno poudarjena nedotakljivost ustavnih temeljev, so se pojavile tudi zelo radikalne zahteve po spremembi ustave. Kako vi odgovarjate tem idejam, tudi takšnim, da bi tudi v zvezni skupščini na primer oblikovali zbor združenega dela?

»Zelo radikalnimi in tudi zelo nazadnjaških idejami smo se srečevali. Nekateri so videli prihodnost Jugoslavije brez republik in pokrajin. Tačne Jugoslavije ni in je ne more biti. Drugi so videli bistvo problema v družbeni lastnini in so jo postavljali pod vprašaj. Mi pa postavljamo pod vprašaj državnolastnične, grupolastnične in privatolastnične odnose. Prepogosto smo skušali družbeno lastnino uveljaviti le skozi državnopravni koncept. Važno je, ali delavci odločajo o razvoju, dohodku, ali so pobudniki in nosilci združevanja sredstev in tehnološkega razvoja. Če to so, niso samo upravljalci, ampak celo več kot gospodarji, zainteresirani za bogatjenje teh sredstev in gospodarsko motivirani. Pri pripravi dopolnil ustave smo razmišljali, kako povečati vpliv združenega dela pri odločanju v zvezni skupščini. To je bistveno razvojno vprašanje Jugoslavije. Tu ni ključno le oblikovanje zbor-

združenega dela v skupščini, ampak povečati vpliv združenega dela in delavcev na odločanje v federaciji. Tako bo logika združenega dela v skupščinah izrazitejša. Ne smemo sprejeti vnačina, ki bi nas vlekle nazaj. Osnovna merila za presojo so: ali se z doloplnili krepi vloga delavca, ali so danes osnove za delovanje ekonomike in trga, ali se odpiramo svetu in tehnološkemu razvoju, ali se krepi skupna odgovornost za federacijo na eni in samostojnost in enakopravnost republik in pokrajin na drugi strani, in, ali so danes perspektive razvoja socialističnega samoupravljanja.«

Veliko je razmišljaj, kako spodbuditi ljudi za večjo gospodarnost, za produktivnejše vlaganje prihankov, o uvajanju obveznic in delnic. Poudarjate pomen združenega dela. Kakšna naj bi bila vloga zbornic. Zakaj na primer

»Zbor združenega dela ni ključno vprašanje vpliva združenega dela v zvezni skupščini. Sprašujem se, ali je primarna oblika ali vsebina. Tisti, ki so razmišljali o obliki, so večinoma tudi čustveno, brez velikega razmišljanja, v prepričanju, da delajo prav, odločali za zbor združenega dela. V ustavni komisiji pa se problema ločevamo vsebinsko, da bo skupščina Jugoslavije kot celota, ... kot skupščina združenega dela. Predlagamo, naj bo polovica delegatov v zveznem zboru iz materialne proizvodnje, polovica delegatov zboru republike in pokrajine pa iz zborov združenega dela republiških in pokrajinskih skupščin. Prepletata naj se razredni in nacionalni interes, vendar ne kot konkurenca. Kdo pa naj bo nosilec nacionalnega interesa, če ne delavec. Etatizem in samozvana nacionalna elita to ne moreta biti,« poudarja dr. Marjan Rožič.

Stališča združenega dela, oblikovana v Gospodarski zbornici Jugoslavije, pri sprejemanju deviznega zakona niso prodrla?

»Ustavne spremembe so uveljavitev pluralističnega koncepta lastništva, vendar ne dominantni družbeni lastnini, vendar ne podprtavljeni, ampak samoupravni. Spodbujamo koncept združenja in zadružne lastnine, iščemo opredelitev skupne lastnine. To naj bi spodbujalo zasebno pobudo in iskanje novih oblik organiziranja. Čeprav nam standard pada, bomo še prisli v položaj, ko bo ljudem denar ostajal. Ustvarjati moramo pogoje in vzdržje, da ta denar ne bo šel v potrošnjo, ampak ga bodo ljudje vlagali v proizvodnjo, razvoj. Gospodarska zbornica in njen sistem izraža del interesov združenega dela, predvsem poslovodstva, včasih tudi na tehničkih izhodiščih. Vendar je prav, da se tak interes izraža. Zbornic ne smemo uveljavljati kot partnerja vladni oziroma vladam, ampak naj bodo samostojni subjekti, ki se bo zavzemal za zmago poslovnosti na ekonomskih osnovah. Ko govorimo o združenem delu, govorimo o celoti vseh delavcev, o samoupravnem proizvodnem odnosu. Etatizem, ki je glavna zavora samoupravljanju, potiska delo in samoupravo na obrobje. Delavec v združenem delu ni samo livar, čevljar, delavec za lesnim strojem, ampak tudi inženir, akademik in institutu, zdravnik, učitelj. Pojem delavca v združenem delu to je začetek, da se bodo izet za etatizmom, centralizmom, nacionalističnimi tendencijami in separativizmom. Ponekod so šli v preverjanje ali z amandmajami pridobivajo ali zgubljajo. Vendar so spremembe ustave tako globoka stvar, da jih ni mogoče ocenjevati z matematiko, seštevanjem in odštevanjem.«

ŠTEFAN ŽARGI

da se tega demokratičnega načina odločanja zavedamo od vsega začetka. Če ne bi dosegli bistvenega soglasja, potem bi šli v javno razpravo s prevolikimi razlikami. Razprava nas ne bi povezovala, ampak razdvajala. Bilo je celo vprašanje, kako amandmaje sploh sprejeti. Zamujali smo z roki, vendar smo kakovostno napredovali, da je zvezni zbor 29. decembra osnutke amandmaje sprejel. Ob tem je dal še vrsto pobud, ki jih bo treba pripraviti predloga upoštevati. Prešli smo nekatere težke dileme, imeli smo različna stališča, na primer pri ekstru dohodku, odnosih v Srbiji, zemljiščem maksimum, kjer je dala graditi na različnih stališčih. V ustavni komisiji smo se večkrat vračali nazaj na iste stvari, da bi stvari lahko temeljiteje ocenili in naši najboljši rešitve. Največ so pomagali tisti, ki so povedali, kaj hočejo in ne le česa nočajo. Menili smo, da je treba že pri osnutkih dosegči največjo možno stopnjo soglasja. Na to so imeli nekatere pripombe, vendar smo skupno ocenili, da je treba razmišljati dolgoročne. Končno o ustavnih dopolnilih odločajo skupščine republik in pokrajin, zato je izredno važno, komisija jasno vedeti, da je za višjega, nad 15 hektarom. Pri nekaterih stvareh smo sedaj soglasnije kot prej, pri pristojnosti federacije pri davčnem sistemu na primer. Alternative bodo pomagale k skupnemu stališču. Tudi pri urejanju osnov vzgoje in izobraževanja so alternative. Prišli bomo do uporabnega stališča. V Sloveniji je bilo več upravičenih pobud, da bi se izkoristila sovjetska vladost, vendar je bila zavzetna v preprincu, da je najbolj demokratična, da bo vsak lahko gradil spremembe in se ne samo izrekel, kaj hočejo. Razvijajo pa smo jih kot celoto. Pristojnosti ne vplivajo na skupščine, ki so določene, pa izločili. Prvič smo šli v javno razpravo z alternativami, kar je predvsem doseglo razumevanje tudi za etatizmom. Zaveda se slabosti, vendar gradi naprej. Javljajo pa se nekatere, ki so prepricane, da so oni izraz razpoloženja ljudi. Predvsem pa je škodljiva populacija stališča. Popolne enotnosti ni. Ni enkrat za vselej. Različnosti ni razlog, da o temeljnih vprašanjih ne bi dosegli enotnosti. Važno je, da smo enotni pri uveljavljanju ekonomskih in tržnih zakonitosti, da Jugoslavijo gradimo na delegatskem sistemu, na enakopravnosti narodov in narodnosti. Lažna, nasilna enotnost blokira različnosti. Takšne težje so bile in so še, seveda pogojene z določenimi razlogi.«

»Zavzemam se, da pri sprejemanju ustave spoštujemo proceduro, ki je predvidena v sami ustavi. To je zame najbolj demokratična in skupno dogovorjena pot. Vztrajanje na referendumu je tipično iskanje neustavnih poti, ki bi lahko pripeljale do težkih nasprotij. Sem pa zato, da je javna razprava svojvrstno referendum in to tem v skupščini tuje povedi. Razprava naj bo tako organizirana in takoj demokratična, da bo vsak lahko gradil spremembe in se ne samo izrekel, kaj hočejo. Razvijajo pa smo jih kot celoto. Pristojnosti ne vplivajo na skupščine, ki so določene, pa izločili. Prvič smo šli v javno razpravo z alternativami, kar je predvsem doseglo razumevanje tudi za etatizmom. Zaveda se slabosti, vendar gradi naprej. Javljajo pa se nekatere, ki so prepricane, da so oni izraz razpoloženja ljudi. Predvsem pa je škodljiva populacija stališča. Popolne enotnosti ni. Ni enkrat za vselej. Različnosti ni razlog, da o temeljnih vprašanjih ne bi dosegli enotnosti. Važno je, da smo enotni pri uveljavljanju ekonomskih in tržnih zakonitosti, da Jugoslavijo gradimo na delegatskem sistemu, na enakopravnosti narodov in narodnosti. Lažna, nasilna enotnost blokira različnosti. Takšne težje so bile in so še, seveda pogojene z določenimi razlogi.«

»**Še zadnji vprašaj. Ste predsednik zvezne skupščine, vodite zvezno ustavno komisijo, po odstopu Hamida Pozderca pa vodite t**

PETEK, 22. JANUARJA 1987

VIKTOR ŽAKELJ

Res ne gre za kozmetične spremembe

V obrazložitvi Predloga, pa tudi v vseh drugih razlagah namenjanih sprememb, je poudarjeno, da je enotno sprejeta družbena opredelitev, da se temeljna načela Ustave SFRJ ne spreminja, ampak spremembe zadevajo le njen normativni del. Sicer pa je iz preamble k Predlogu mogoče izlučiti, da je namen teh sprememb naslednji:

1. Omogočiti hitrejši razvoj priznajalnih sil in socialističnih samoupravnih produkcijskih odnosov.

2. Popolnejše uresničevanje družbenega položaja združenega dela (formulacija se mi ne zdi povsem jasna).

3. Spoštovanje ekonomskih zakonitosti in delovanje enotnega jugoslovanskega trga.

4. Omejitev normativizma v družbenoekonomskih odnosih in političnem sistemu.

5. Bolj smotorno in učinkovito delovanje vseh institutov družbenoekonomskega in političnega sistema.

6. Uveljavljanje ustavnega položaja in vloge delavskega razreda in vseh delovnih ljudi v družbi kot pogoja za materialni in kulturni napredok.

7. Krepitev enakopravnosti narodov in narodnosti.

8. Krepitev kohezije in neodvisnosti naše federativne skupnosti.

9. Spremembe morajo prispevati k popolnejšemu in učinkovitejšemu uresničevanju ustavnosti in zakonitosti kot načela socialistične samoupravne demokracije, pogoja stabilnosti sistema samoupravljanja ter razvoja našega socialističnega humanizma.

Tem načelom ni mogoče ugovarjati, saj sestavljajo podstat našega ustavnopravno-političnega in gospodarskega sistema, nekatere pa imajo univerzalno naravo, so torej okostje pravnega, političnega in gospodarskega sistema

modernih družb. Toda načela imajo pri nas kaj žalostno usodo: razumemo jih kaj različno in še različne udejanjam. Tudi predloženi projekt ustavnih sprememb v tem ni izjema. To je zaključek preprost: načelom ni verjeti. S tem sem hotel le opozoriti, da imamo pri nas opravka z neke vrste pojmovno zmedo, torej istim pojmom dajemo kaj različno vsebino. Če hočemo ustavne spremembe enako razumeti in se torej kasneje ne razhajati pri uporabi določenih norm, potrebujemo »slovarček«. Prostor ne dovoljuje, da bi bil izčrpnejši, a na nekaj možnih razumevanj posameznih pojmov moram opozoriti, ne nazadnje tudi zato, ker so očitna razhajanja že med obrazložitvijo Predloga in Predlogom pa osnutkom ustavnih sprememb in Pozderčevu obrazložitvijo oziroma obrazložitvijo posameznih amandmajev; to je vsem znana praksa (naj spomniti na primer na »devizno zakonodajo«).

Torej pojmi, ki bi jih morali vsi enako razumeti, so vsaj naslednji:

1. enoten: pomeniti nam mora kot eden skupen za več stvari, za kako celoto;

2. skupen: razumeti ga moramo kot nekaj, kar pripada več ljudem;

3. temelj: pomeniti nam mora podstavo, osnovno nečesa;

4. sistem: razumeti ga moramo kot načrtno, razumsko urejen skupen enot, načel postopkov, ki določajo kako dejavnost, zlasti glede na doseg določenega cilja.

Tako Slovar slovenskega knjižnega jezika. Kaj pa to pomeni na obravnavanem področju? Če prav razumem specifiko naše federacije, utemeljeno na zdovinske dejstva, heterogeni kulturni in civilizacijski, ki koeksistirajo na tem prostoru, predvsem pa različni gospodarski razvitiosti, temeljijo na povratni zvezni in vi-

ki se v nekaterih kazalcih, kot npr. družbeni proizvod na prebivalca, kaže v razmerju okrog 1 : 8 (SAP Kosovo, SR Slovenija), potem je malo tistega, kar je možno v naši državi urejati enotno. Nasilno enotenje je ne le človeško krivično, ampak tudi družbenoekonomsko kontraproduktivno — je izraz lažne egalitarnosti, ki mrtvi uveljavljanje zahteva po oslanjanju na lastne sile in s tem odvrača od smotrenega izkorisčanja lokalnih resursov. V tem smislu bi morala na ravni federacije sprejemati povečnici temelje (temelje zakonov, temelje posameznih strategij itd.). Pri tem bi si morali dosledno prizadavati, da s temi dejavnimi postavljamo osnovo (česar), kar bodo kasneje, upoštevaje specifiko, posamezna okolja razdelila in konkretizirala. Tako razdelani temelji zakona bi v celoti urejali posamezno zakonsko materijo. (Na primer: zakon o temeljih sistema družbenega planiranja in o sistemu družbenega planiranja). Prav tako je npr. nerazumljiva in zato nesprejemljiva zahteva po tem, da federacija ureja enotno strategijo tehnološkega razvoja Jugoslavije (XXXII/2), ker je več kot očitno, da terjajo diferenciran pristop razlike v tehnisko-tehnološki razvitiosti znotraj Jugoslavije. V tem in podobnih primerih so edina smotrna rešitev skupne strategije, skupne politike itd. Ta razločevanja, utemeljena na očitnih razlikah, ne bi smela biti problem, če bi projektnje sprememb v praksi priznali tisto, kar obljubljajo v načelih in zagotavljajo temeljne določbe ustave. Na teh (in seveda nekaterih drugih) razločevanjih zgrajen družbenopolitični in gospodarski sistem je še lahko resnično samoupravna socialistična pluralna družba, ki terja fino makro in mikro regulacijo ekonomije in družbe, temeljijo na povratni zvezni in vi-

soki funkcionalni in lokalni avtonomiji proizvodnih in teritorialnih enot. Predlagane ustavne spremembe, gledano v celoti, vsaj po mojem niso naravnane v to smer. (Tu se ne bom spuščal v to, kateri ideološki, civilizacijski in drobni človeški kompleksi ovirajo, da bi bila sedanja ustavna reforma naravnana na poudiščno družbo).

Sedaj, ko sem bežno skiciral nekatera temeljna vprašanja in dileme, si bom dovolil nekaj konkretnizacij.

Predlagane amandmaje (oziroma točke amandmaje) delim na:

1. sprejemljive,
2. nepotrebne,
3. nesprejemljive.

V nadaljevanju bom to delitev utemeljil na nekaj določenih primerih. Gre mi torej za ilustracijo, pristop pa je skrajno afirmativen.

Ad 1/

Nekaj amandmaje (oziroma točke amandmaje) je gotovo takih, s katerimi se ni mogoče le pasivno strinjati, ampak jih izkoristiti v veseljem sprejemu. Na primer amandma X, ki se nanaša na zadružništvo, in tiste, ki olajšujejo ustanavljanje ter upravljanje vedenje poslovnih sistemov.

Ad 2/

Drugo skupino sestavljajo posamezni amandmaji (oziroma točke amandmaje), ki ne prinašajo kakve bistvene novosti ali so morda v izrazu celo manj eksakti, kot je prvotno besedilo, ali pa se z njimi skuša urejati nekaj, kar je materia za zakon. Ne da bi katero določilo posebej izpostavil, uvrščam v to skupino predlagane spremembe, ki se nanašajo na družbeno lastnino. (Tu so sicer poizkusni, da bi izostri posamezne formulacije, novih pa ni).

Problematiko, vezano na lastnino (in s tem tudi družbeno lastnino), je treba obravnavati tudi v ekonomskem, ki pomeni prisvajanje ekonomskih dobrin, kot v pravnem smislu, ki pomeni skupino pravnih norm, ki regulirajo to prisvajanje. Po mojem je ključen problem v pravno pomajkljivem definirjanju družbeno lastninskih odnosov, vprašanje pa je, če je to ustavna materia.

Kučan pravi, »da smo med družbeno lastnino in lastne žepne postavili moralno; to vsekakor ima pomen, narobe pa je, ker nismo postavili tudi ekonomskih vzvodov. Slabost je torej najprej v pomanjkanju ekonomskih vzvodov. Vprašanje je: ali jih nismo vgradili v sistem zato, ker jih nismo hoteli, ali zato, ker preprosto tega ne znamo. Mislim, da je resnica v slednjem, ker sodim, da so problemi tolikšni in takšne narave, da jim nismo in najbrž še dolgo ne bomo kos (o tem so zadnje dve leti veliko pisali, pa zato ne kaže tega ponavljati). Torej rešitev, vsaj začasna, je v moralu. To nič slabega, saj ljudje vrsto odnosov urejamo na podlagi morale, in to kar uspešno. Tako smo spet na začetku tega razmišljanja, namreč, da smo sredi nagleha moralnega razkroja naše družbe, zato se pomanjkljivosti v opredelitvah družbeno lastninskega odnosa naglo razglajajo in družbeno lastnina prenika (ali teče) v privatne žepne. Naj pojasnim to moralno krizo in naslednjim. Prvi administrator države hoče potrditi svojo (res čudno razumljeno) jugoslovansko naravnost tako, da izjavlja, ponevostavljen povedano: izvor ni Crvene zastave, Elana, Alpine itd., ampak je jugoslovanski. Fikret Abdić in njemu podobno razumejo družbeno lastnino kot nelastnino in temu primerno tudi ravnajmo. Ištuk, član CK ZKJ, in vsi drugi, ki jemljejo menično afero v začelo ali ponujajo nezakonito rešitev zanj, razkrivajo vso moralno bedo dobršnega dela jugočelite. Zato se ni čuditi, da razpada družbenolastniški koncept, saj je med družbeno lastnino in privatnim namesto morale amoralna, ta pa bi omajala — pri-

znamo — še veliko trdnejše pravne kategorije, kot je družbeni lastnina. Prav zato pa ljudje iščejo rešitev za ohranitev rezultatov lastnega tekočega in minulega dela v večji vlogi privatne lastnine in zasebnosti, ker si obetajo, da bi bili tako bolje varovani pred vsestevilnejšimi legalnimi in ilegalnimi socializacijami slabega oziroma nikakršnega dela (ali celo kraja), ki jih uspešno vsljujejo jalovi del jugoslovanske družbe. Tako te težnje produktivnega dela naše družbe ne smemo jemati, kot ideološko utemeljeno namero po rekapitalizaciji naše družbe, ampak le kot obrambni refleks eksproprijacije. Poudarjam: družbenolastniški koncept lastninskih odnosov more funkcionirati le v pravni državi, to pa bi lahko uveljavili — če bi jo seveda hoteli — že na podlagi sedaj veljavne in vsega hudega obtožene ustave. Pa je nismo, ker smo (v imenu balkanskog razumljenega socialistizma in demokracije) uveljavili vladavino dolžnikov nad upniki, neuspešnih nad uspešnimi, nedela nad delom.

Ad 3/

V to skupino uvrščam tiste predlagane rešitve, ki bodisi menjajo temelje veljavne ustave ali so iz kakih drugih razlogov nesprejemljive ali pa terjajo vsaj dodatna razjasnjevanja.

Eno temeljnih načel — veljavne ustave, ki se nikoli ne bi smeli menjati, je, da »delovni ljudje ter narodi in narodnosti uresničujejo svoje suverene pravice v socialističnih republikah in socialističnih avtonomnih pokrajinih v skladu z njihovimi ustavnimi pravicami in — kadar to v skupnem interesu določa ta ustava — v Socialistični federalni republiki Jugoslaviji.«

Po mojem mnenju predlagani osnutek ustavnih sprememb spodajdo to načelo. Ni mogoče zamikati, da besedilo osnuteka amandmajev z Ustavi SFRJ nosi v sebi izrazito centralizacijo ter tudi unitarizacijo. To pa po meni ne samo odstop od citirane načela, ampak se zastavlja vprašanje, ali je v novem videnju odnosov v federaciji še mogoče uveljavljati drugo načelo, namreč, da so republike in avtonomni pokrajini odgovorni za lasten razvoj in za razvoj socialistične skupnosti kot celote. Številke kažejo — upam, da sem prav prestel — da načrtujejo okrog 12 dopolnjevanj posameznih poglavij, dopolnjujejo ter tako ali drugače spremembe 85 členov ustave ali drugače rečeno: načrtujejo spremembe vsakega 4. člena. Prav tako je iz osnuteka razvidno, da bo federacija pridobila vsaj 30 novih pristojnosti. Je po vsem tem še mogoče trdit, da ostajamo le pri menjaju normativnega dela ustave? Mislim, da ne! Zato se je treba vprašati, kakšno je miselno ozadje reformatorjev oziroma njihova pravna politična filozofija? Te pravzaprav ne skrivajo. Za samoupravljalsko retoriko je jasna misel: Jugoslavija se referidira v dezintegrira, in to zato, ker ima federacija premajhne pristojnosti oziroma imajo republike in avtonomni pokrajini prevelike. Zaključek je jasen: republikam in avtonomnim pokrajinama je treba odvzeti v začetku sedemdesetih let »izseljene« pravice (te dejansko sestavljajo temelje veljavne ustave) in jih prenesti na federacijo. Predlagani osnutek konsekventno sledi tej maksimi reformatorjev.

Toda je v teh pogledih kaj novega, mar niso v teh zahtevah prepoznavni v teoriji in praksi že zdavnaj zavrnjeni pogledi na urejanje odnosov v večnacionalnih federalnih skupnostih? Prav to, kar danes nekateri z vso vehemenco ponujajo kot novo znanost in hkrati rešitev za probleme naše države, pomeni ne počno nič nedopustnega, še manj kaznivega ali nemoralnega, oni si le kvečjemu, za potrebe svojih Agrokomercev, sposojajo večje količine denarja. Za ta prekršek, če seveda to je, pa so pripravljeni odgovarjati. Torej Abdić in njemu podobni razumejo družbeno lastnino kot nelastnino in temu primerno tudi ravnajmo. Ištuk, član CK ZKJ, in vsi drugi, ki jemljejo menično afero v začelo ali ponujajo nezakonito rešitev zanj, razkrivajo vso moralno bedo dobršnega dela jugočelite. Zato se ni čuditi, da razpada družbenolastniški koncept, saj je med družbeno lastnino in privatnim namesto morale amoralna, ta pa bi omajala — pri-

znamo — še veliko trdnejše pravne kategorije, kot je družbeni lastnina. Prav zato pa ljudje iščejo rešitev za ohranitev rezultatov lastnega tekočega in minulega dela v večji vlogi privatne lastnine in zasebnosti, ker si obetajo, da bi bili tako bolje varovani pred vsestevilnejšimi legalnimi in ilegalnimi socializacijami slabega oziroma nikakršnega dela (ali celo kraja), ki jih uspešno vsljujejo jalovi del jugoslovanske družbe. Tako te težnje produktivnega dela naše družbe ne smemo jemati, kot ideološko utemeljeno namero po rekapitalizaciji naše družbe, ampak le kot obrambni refleks eksproprijacije. Poudarjam: družbenolastniški koncept lastninskih odnosov more funkcionirati le v pravni državi, to pa bi lahko uveljavili — če bi jo seveda hoteli — že na podlagi sedaj veljavne in vsega hudega obtožene ustave. Pa je nismo, ker smo (v imenu balkanskog razumljenega socialistizma in demokracije) uveljavili vladavino dolžnikov nad upniki, neuspešnih nad uspešnimi, nedela nad delom.

Upam, da to, mutatis mutandis, še vedno velja!

Naj v nadaljevanju omenim le še dva amandmaja, ki po mojem mnenju prav tako resno načrnatja akcijom o ohranjanju temeljnih načel ustave. Najprej amandma XXIII, točka 5, ki pravi: Republiški in pokrajinski zakoni ter drugi predpisi in splošni akti organov družbenopolitičnih skupnosti ne smejo biti v nasprotju z zveznim zakonom. Če je republiški oziroma pokrajinski zakon v nasprotju z zveznim zakonom, se uporablja začasno, do odločbe Ustavnega sodišča Jugoslavije, zvezni zakon.

To določilo je po mojem mnenju neposredno v nasprotju z že citirano temeljno določbo ustave in postavlja odnos v federaciji na povsem drugačne temelje; hkrati pa odpira celo vrsto praktičnih pravnih vprašanj (pravne praznine), kar vse terja odločno zavrnitev predlagane rešitve. (Je pa tega na področju pravosodja in zakonodaje še več.)

Drugo, prav tako, po mojem mnenju, sporno določilo pa je XXXI. točka temeljnih določb in očitno tudi VI. poglavje veljavne ustave, e nespremenjeno, to meni — kar je edino sprejemljivo — da JLA ostaja skupna obrožena sila vseh naših narodov in narodnosti ter vseh delovnih ljudi in občanov, potem se mora to nedvoumno izraziti tudi v finančiraju njenih potreb ter v tem, da se sredstva za te namene letno odmerjajo v skladu z ekonomsko močjo države oziroma zdrženega dela. V primeru, da se v tem n... pri... nje veljala formula — ne več + 2, ampak 6 + 2 + 1, kar ne nikomur — tudi JLA ne — ko, stilo.

Naj sklenem to razmišljanje naslednjim: nobenemu našem narodu in narodnosti ni v interesu centralna regulacija gospodarskega in družbenega življenja v Jugoslaviji (še manj unitarizem), razen politikantskim sram, ki se imajo za dediče staroga piemontista oziroma tistih, ki zapoznelo in grobo ponuja novega. Razlogi nasprotovan tem težnjem torej niso v sledečih: zagledanost v lasten narod in vse, kar je povezano z njim, še manj nacionalizem in logiki ža... pa, kot bi radi dokazali tak imenovan jugoslovenari, an pak v tem sprožil proces nujnega letnega odmerjanja v skladu z ekonomsko močjo države oziroma zdrženega dela. V primeru, da se v tem n... pri... nje veljala formula — ne več + 2, ampak 6 + 2 + 1, kar ne nikomur — tudi JLA ne — ko, stilo.

Naj sklenem to razmišljanje naslednjim: nobenemu našem narodu in narodnosti ni v interesu centralna regulacija gospodarskega in družbenega življenja v Jugoslaviji (še manj unitarizem), razen politikantskim sram, ki se imajo za dediče staroga piemontista oziroma tistih, ki zapoznelo in grobo ponuja novega. Razlogi nasprotovan tem težnjem torej niso v sledečih: zagledanost v lasten narod in vse, kar je povezano z njim, še manj nacionalizem in logiki ža... pa, kot bi radi dokazali tak imenovan jugoslovenari, an pak v tem sprožil proces nujnega letnega odmerjanja v skladu z ekonomsko močjo države oziroma zdrženega dela. V primeru, da se v tem n... pri... nje veljala formula — ne več + 2, ampak 6 + 2 + 1, kar ne nikomur — tudi JLA ne — ko, stilo.

Naj sklenem to razmišljanje naslednjim: nobenemu našem narodu in narodnosti ni v interesu centralna regulacija gospodarskega in družbenega življenja v Jugoslaviji (še

DARINKA SEDEJ

Knjiga Jerneja Vilfana Ob kresu komunizma je pred drugim ponatisom

»Naj si narod, s svobodnimi volitvami, piše sodbo sam«

Pri založbi Feniks je izšla odlična knjiga Jerneja Vilfana Ob kresu komunizma. "Neprijetnih posledic zaradi knjige nisem imel," pravi Jernej Vilfan. "Slovenci bi morali nazaj v šolo za demokracijo in to v prvi razred ... Nikjer v Evropi ni niti enega parlamenta, ki bi bil napolnjen s hipiji ... Najhuje bi bilo, da bi srednji ešaloni vrgli z oblasti nekaj naših naprednih revolucionarjev."

● Iz članka je nastala knjiga

● Kot sin visokih političnih funkcionarjev nove Jugoslavije sta odrasali v svetu političnega vrha, preživel veliko življence v tujini. Od kod izhaja družina, kako se spominjate svoje mladosti?

J. Vilfan: "Vilfanov rod izhaja z Gorenjske. Vilfani so bili, preden so se preselili na Primorsko, dokaj znani loški barvarji. Očetova mama je izhajala iz kranjske družine Savnik, imeli so apoteko v Kranju. In zato, ker v Trstu ni bilo več slovenske šole, je oče vseboval kranjsko gimnazijo. Iz tega, da sem bil funkcionarski otrok, ne bi zganjal nobenega mita. A mislim, da sem bil v marsičem prikrajšan za mladost, ki jo preživljajo drugi otroci. Saj se marsikdo sploh

● SPOMINI

Deda Josip

Glavna misel mojega deda je bila: "Ne strinjam se z vami, toda do svoje smrti bom branil vašo pravico, da imate svoje mnenje."

ne zaveda, koliko dragocenega ima, če ima lahko svoje zasebno življenje. Če že govorita o Gorenjski, bi rad omenil, da mi je v nepozabnem spominu ostala prelepa vila Rog na Bledu in sveti Jurij pri Tržiču."

● Preživljate se kot pisatelj in kot slikar. Knjiga Ob kresu komunizma ima značaj tega, če mur pravimo "roman reka" in se dosledno drži osnovne teme: borbe za demokracijo. Kako je nastala, kako je bila sprejeta?

J. Vilfan: "Pozimi leta 1986 sem srečal Marjana Rožanca v Mesing baru in vprašal me je za moja politična mnenja. Dejal sem mu, da mu bom odgovoril, če mi plača pivo. Plačal mi ga je, me prosil, da bi misli napisal za Novo revijo in pod ohrabrevalnim vplivom Dimitrija Rupla in Tineta Hribarja sem dodajal in dodajal, dokler iz članka ni nastala knjiga. Leto dni sem jo pisal. Misil sem, da jo bo morda

zgodobnih volitev ne bo demokracije. Čeprav se dobro zavedam, da parlamentarna demokracija ni vsa bela, ampak vendarle da svetlejši ton politične sivine."

● In kako naj bi potekal ta proces demokratizacije?

J. Vilfan: "Najprej bi moral vodstvo ZKJ spoznati, da je parlamentarna demokracija najboljši sistem za moderno evropsko državo. Nato bi moral določiti pisanje o parlamentarni demokraciji, izti bi morale knjige, ki opisujejo ta sistem. V jasnosti bi se vse bolj pisalo in debatiralo. Naslednja stopnja bi bili republiški referendumi: tak problem, kot je na primer usmerjeno izobraževanje, bi moral biti rešen po tej poti. Jugoslovani bi tudi glasovali, ali sploh hočejo prehod na parlamentarno demokracijo. Skratka, politično odločanje bi moralno biti tam, kamor spada: namreč v najširših ljud-

● MITJA RIBIČIČ

Najhuje bi bilo, da srednji ešaloni v sodelovanju z ostalimi republikami vržejo z oblasti tistih nekaj naprednih funkcionarjev (predpostavljam, da je Mitja Ribičič med njimi). Taka garnitura bi vodila v diktaturom objem Rusije. Naj Bog blagoslov Mitjo Ribičiča in še tistih nekaj bistrih glav, ki so na vrhu — naj jih blagoslovni in razsvetli!

skih množicah. In postopoma, po kakih petdesetih letih, bi imeli prave parlamentarne volitve ..."

● Ali to pomeni, da je bila komunistična vladavina nekako brez smisla, "brez veze?"

J. Vilfan: "Ni bilo "brez veze", le malo arhajske poizkus menjanja družbe se je izživel. Če zgodovinsko pogledamo, imamo neveč, kar si lahko želimo: neodvisnost in s tem možnost za par-

● MOJ OČE

Od očeta sem dobil tudi politično dvojnost: strastno spremjanje (na primer) ameriških volitev in absolutno preprečanje (po drugi strani), da je komunizem za jugoslovijo dober... Oče je bil skromen, toda ne brez zavedanja o lastnih sposobnostih... Čim starejši je bil moj oče, tembolj so ga uporabljali skoraj kot neko vrste ornament zaradi njegovega znanja jezikov — vedno je lahko v mnogih jezikih odgovarjal na vprašanje novinarjev.

lamentarno demokracijo. To pa nikar ne bi bilo možno, če ne bi bili takoj po vojni na oblasti avtentični jugoslovanski komunisti. Če bi po vojni bili namesto njih parlamentarni demokrati, bi končali kot Češkoslovaška. Bilo je dobro, da so Jugoslavani imeli avtentične komuniste, ki so obrali svojevrstno pot."

● Zakaj smo se pa borili?

J. Vilfan: "O Kučanu slišim samo dobre stvari. Včasih popijem pivo z Jožetom Smoletom, ki je dober politik, a se v nekaterih stvareh nikakor ne strinjava. Mislim, da brez strank in svo-

omenjal tisto o pištolah. A sem ji odvrnil, češ: narod bo že razumel."

Naša politična zgodovina ni bila "brez veze"

● Kaj mislite o naših slovenskih politikih?

J. Vilfan: "O Kučanu slišim samo dobre stvari. Včasih popijem pivo z Jožetom Smoletom, ki je dober politik, a se v nekaterih stvareh nikakor ne strinjava. Mislim, da brez strank in svo-

da se ti ljudje osvestijo v smislu parlamentarne demokracije."

● Zakaj pa so mnogi proti demokraciji?

J. Vilfan: "Mnogim še ni jasno, da je demokracija definitiven trend bodočnosti in zato pristopajo k stvari v bistvu na oportunističen način. Proti demokraciji so ljudje, ki ne znajo dobro misiliti, ki prezirajo demokratični postopek, se čutijo nesposobne, da bi se v demokraciji izkazali na pošten način, nočejo delati, imajo negativne predstavke o politiki, imajo neprijetno preteklost in občutek, da bi

● JE ČAS ZA ŽIVLJENJE, JE ČAS ZA SMRT

Mnogokrat smo me vprašali, kako to, da sem jaz, ki sem bil titist, zdaj za parlamentarno demokracijo. V takih primerih vedno citiram Biblio: "Je čas za življenje in je čas za smrt..." Imam nekega prijatelja, župnika in profesorja zgodovine, ki duhovito pravi: "Bog včasih piše v krivuljah..."

ni sistem. Odgovoren je bil skupini ljudi, ki se je žrtvovala za revolucijo in je pričakovala njenne sadove. Medtem ko so revolucionarji viadati, je Kardelj iskal pota v demokracijo. Če bi šel v pravo demokracijo, parlamentarno, bi se skupina vladajočih uprla in zaklical: "Zakaj smo se pa borili?" ... Kardelj je most med najtemnejšimi stranmi komunizma in možnostjo nečesa boljšega."

● Analizirali ste tudi njegov znano misel "Človek si mora poiskati srečo sam, politični sistem mu je ne more dati." Pravite, da je ta misel za vas najbolj grozljivo priznanje neuspeha neke moderne politike, saj je vendar smisel politike povečati srečo ljudi povsed tam, kjer delajo."

J. Vilfan: "Tega ne smete vzeti tako dobesedno. Kardelj se je vse življenje resnično trudil ustvariti pošten sistem in želel več sreče za več ljudi."

● NI ALTERNATIVE

Alternative ni — pot v moderno družbo vodi skozi modificirani kapitalizem in parlamentarno demokracijo. Oziroma alternativa v praksi je, vse bolj gnit v balkanskem komunističnem budizmu.

● Kaj mislite, kako Slovenci čutijo demokracijo, kaj jim pomeni? Kakšni pravzaprav smo in ali je res prava slovenska dilema, kot pravite: ali politički podrek ali partitska hierarhijska?

J. Vilfan: "Za mnoge Slovence sta politična svoboda in parlamentarna demokracija vprašanje kričanja parol, ne pa organiziranje posebne vrste življencev. Meni se zdi, da je v kolektivni podzvesti in zavesti Slovencev skušnja demokracije nekaj izjemno bledega, predvsem pa ambivalentnega. Po mojem prečiščanju bi morali Slovenci in še toliko bolj drugi Jugoslovani iti nazaj v šolo za demokracijo in to v prvi razred ... Jugoslovanski komunistični stranki bi bilo dovolj za prvo silo tiskati dober pamphlet, ki bi razlagal principe parlamentarne demokracije."

● In civilne družbe ...

J. Vilfan: "Nobene civilne družbe ni brez strank in svobodnih volitev. Saj se počasi le približujemo, ampak to še ni prava stvar, to delikatno mrmljanje o demokraciji ...".

● Proti demokraciji so le lenuhi

● Kaj pa vzhod, perestrojka ...?

J. Vilfan: "Perestrojka me sploh ne vznešira v tej strogi komunistični deželi. Če pet let bodo tam, kjer smo bili mi leta 1980. Ne razburja me populizem, ki je prevzel oblast — to je le neka filozofija, ki ni utemeljena, saj je le volja posameznih skupin."

● Zanimiva je vaša teza, naj bi bili v demokraciji na oblasti in na vodilnih položajih isti ljudje kot zdaj.

J. Vilfan: "Zanimiva? Zakaj? Se mar vam ne zdi? Saj so vendarle vsi ljudje, ki so sposobni, v glavnem zbrani v komunistični partijski in zanje ni mogoče najti zamenjav. Problem je samo v tem,

● FUNKCIIONARSKI OTROK

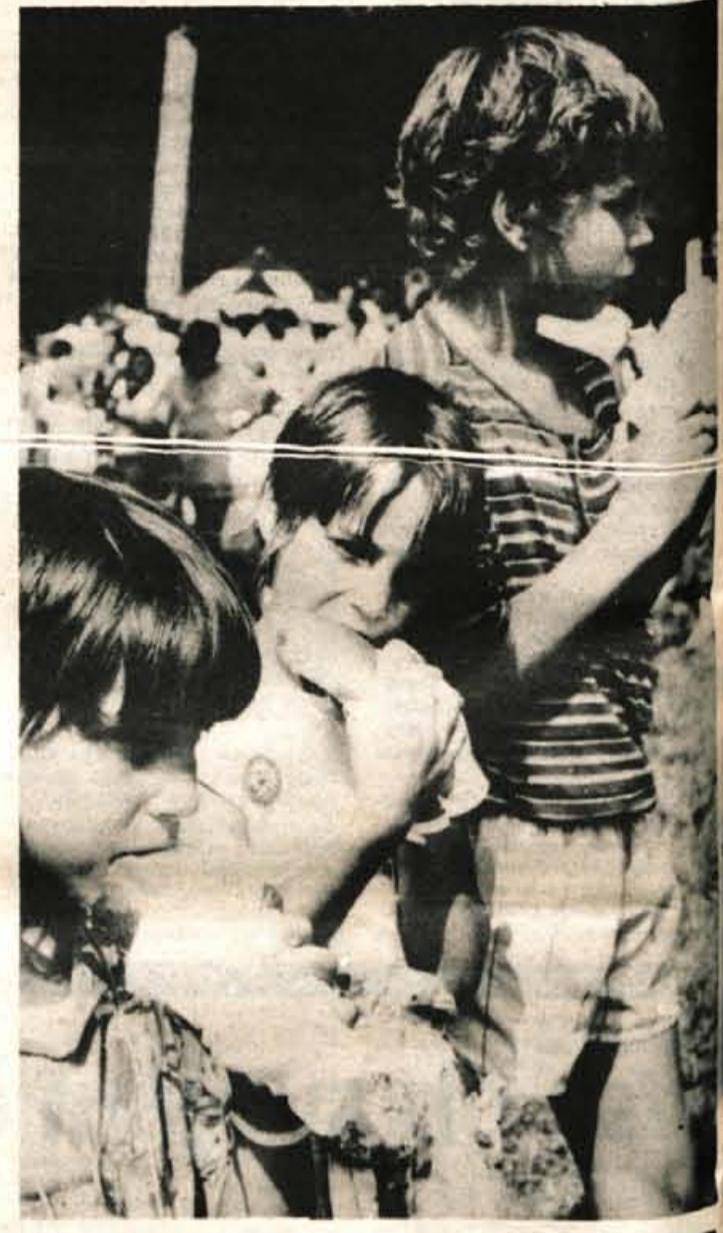
Opozval sem, recimo svoje starše: bili so člani "novega razreda" — in sem ugotovil, da so dali celo vrsto stvari: kot partizani so se borili proti okupatorju, po vojni so prispevali k priključitvi primorske Slovenije, kot titoisti so prispevali k borbi proti Stalinu, kar se je odrazilo v samostojnosti Jugoslavije in porodilo nove težave, namreč popolno izolacijo Jugoslavije. In potem so moji starši kot jugoslovanski diplomati prispevali, da se Jugoslavija rešila te izolacije. Po mojem mnenju so vse te stvari izjemno pozitivne in jaz kot "sin novega razreda" sem bil (mislim, da upravičeno) ponosen na svoje starše.

In potem me nekdo jebe, da so moji starši imeli vilo! Ali pa, da sem jaz odrasla v VIII. Da je mogoče prav, da so moji starši imeli vilo, ampak ni prav, da sem jaz odrasla v VIII. Moji starši naj bi stanovali v VIII — jaz pa naj bi spal zunaj v pasji uti!!

● bolj odmevni slovenski pisatelj?

J. Vilfan: "Rad bi povedal, da ne pišem kot pisatelj, da me mnogo bolj privlači slikarstvo. Pišem kot slovenski inteligent, vedno

pa nastopam kot laik, imajo me za naivnega. Pripravljam pa knjigo o patologiji v družini. Na bo vedno sonce. Izšla bo pri Feniku."

Franci Zagoričnik

Do poezije in nazaj

Veno Dolenc Strasti in odpuščanja, Mala Čufarjeva knjižnica 12, Jesenice 1987

Leposlovna knjižna dejavnost na Gorenjskem je hočeš nočes osredotočena na Jesenicah. Tam se v zadnjem času spet vrstijo nove knjižne izdaje — Milan Kristan, Veno Dolenc, Damjan Jensterle — da bi tako sam kraj izdajanja, nasproti pretečemu raznarodovanju na tem etničnem področju, v svojih nedrhnih občuti tudi svojevrstno narodovorno dejavnost, če lahko še verjamemo, da ima književnost lahko tudi še danes takšno moč. Pa tudi, če verjamemo, da je književnost samo obliž v sleplju, lahko ugotovimo vsaj to, da je ona tu. Gorenjska sicer ne premore nobenega svojega periodičnega tiska, kar bolj govorji o mrtvilih jezikovno ustvarjalne zavesti v ostalih gorenjskih mestih kot pa o manjši narodnostni ogroženosti drugod. Razlogi so dvojni: nezainteresiranost kulturno-političnih struktur na Gorenjskem in didaktične nemnosti, ki jih zganjajo v naših šolah, in ki peljejo mladež v duhovno kastracijo. Pomenska jezikovna ustvarjalnost je slabo cenjena kategorija, pa če se nam še tako krepko dozdeva, da je nepogrešljiva prvina vsake duhovno dejavnine in produktivne družbe. Vprašanje je, ali si ta kategorija svojo oceno zaslужi ali pa sama takšno oceno dovolj daleč presegna in si zaslubi več pozornosti.

Pesniški prvenec Veno Dolenc Strasti in odpuščanja je sicer pesniška zbirka kot prvenec, ne tolikim in literarno zgodovinskim pojmom se pojavljajo sicer manj znana imena, o katerih pa Dolenc zlaga pesmi in jih opeva, kot v pesmih: Ivan Domitrovčič, Marija Filipesco, Enver in Kranjčanom seveda vsem poznana figura iz Ode Nikolaju Slaparju, poleg osebno enako prizadetih v vznemljivih: Sveti Proletrska in Domovina.

Raven Oda Nikolaju Slaparju vsebuje besedo odpuščanja iz naslova zbirke. Tam namreč pravi: "Kranjčanči imajo radi Nikolaja, a človeška narava jim je ne da, da mu ne bi zabolil na vrat v vrvih, kot je to na dvorih v načadu. Seveda jim je potem žal na Gorenjskem je že dež. A Nikolaj se ne meni za drobne slabosti svojih klovnov in odpuščanja levu in desnu, vsemu in vsem, ker je kot se govorji, trockist in krovodajec." To ponujeno odpuščanje bi moralno biti dovolj za polne razumevanje Dolencovega pesnišča. Saj ga ne izgovarja same neka oseba, ki v tej poeziji nospusta s svojim imenom in s pesniško upodobitvijo neke usode. Izgovarja ga predvsem pesnik sam. Izgovarja ga za svojo poezijo, za držnost pesnjenja, njegovo neobremenjeno svobodino in umetnost, ki pa se ves čas razkriva z zgoščenim premišljenjem izrazjem.

Dolencova pesniška zbirka pa niške poti in Jesenice so slednji mesec v koledarju literarnega snovanja na Gorenjskem.

Štefan Kalamar

PETKOV PORTRET

vrednosti točke. Delavci pravijo: mi opravljamo svoje delo, se trudimo, če se da, tudi kaj izboljšamo, vi na vrhu pa skrbite, da bo vse drugo v redu. A jih kar mučimo z referendumimi, zaključnimi računi, investicijami, za kar naj bi v bistvu odgovarjali strokovnjaki, vodilni delavci.

V Gorenjski predilnici je Štefan Kalamar vodja oddelka za kader, sistemizacijo in družbeno samozaščito. Dela na področju, ki je tudi precej represivno, kaznovalno. Ga imajo zaradi tega delavci, ki kršijo disciplino, na piki? Nikdar ni imel slabega občutka, da ga sovražijo. Res pa je, da jim ne smeš delati očitnih krivic. In če drugim glavo pereš, moraš imeti svojo vsaj malo bolj čisto.

Kašken človek je pravzaprav Štefan Kalamar? Če bi vprašali ženo, bi povedala, da trmaš kot vol in trd kot kamnem. Trmaš morda res, a tudi optimist. Če doživi neuspeh, ne misli, da je vsega konec, da se nič več ne splača. Trmaš hoče splezati na zeleno vejo in se spet ne utaplja v solzah, če mu ravno ne uspe. Trd pa je toliko, kot je delaven, pošten. Pri tem je strog in dosleden do sebe in tudi do drugih.

H. Jelovčan

družbenopolitičnih, še vedno preveč ponavljanja, frazarjenja, ugotavlja. Opaža, da s prisotnostjo mlajših sestanki postajajo vsebinsko plodnejši, modnejši, bolj neposredni. Mladi bolje ločijo zrna od plev.

Če je sestanek predolg, počasi pozornost in tedaj se včasih da izglasovati tudi kakšne male sporene predlog. V tovarni je vsakega sestanka ob dveh konec, ne glede na to, kako dolg je dnevnih red. Premen ten "reizer" ve, kdaj mora kakšen predlog posaditi na rep...

Delavci bi morali odločati o stvareh, ki jih razumejo, ki so jim blizu, na primer, o malicah, delovnih pogojih, regresu,

ODMEVI

Zaradi vse večjega števila pisem in odmevov prosimo vse, ki nam pišejo, naj ne bodo predolgi. Prispevki naj ne bodo daljši od dveh tipkanih strani (60 vrstic). Predolge bomo prisiljeni skrajševati.

Uredništvo

Gorenjski glas, 12. januarja 1988

NASPROTUJEMO NASILJU NAD NARAVO IN LJUDMI

12. januarja letos smo v Gorenjskem glasu prebrali odgovor nedanega predsednika OK SZDL Jesenice Mirka Rabiča na apel dr. Mareka Lenardiča »Nasprotujemo nasilju nad naravo in ljudmi«, ki je bil v Glasu objavljen štirinajst dni prej. Kot eden od podpisnikov, oz. pobudnikov za ustanovitev ekološkega društva na Jesenicah, sem ob Rabičevem odgovoru tudi osebno prizadet, saj pisec očita podpisnikom, da izjemno dr. Lenardič »v bistvu niso niti vedeni, za kakšno po vsebinu dela društvo gre, sporen pa naj bi tudi način zbiranja podpisov in pa to, da naj bi bilo že vnaprej jasno, kdo bo društvo vodil.

Rabičevi očitki so neutemeljeni, saj smo pobudniki program društva skupaj oblikovali na več sestankih, ki so potekali v sejni sobi hotela Pošta. Tudi ne vem, v čem naj bi bil sporen način zbiranja podpisov, saj smo vsi podpisniki odrasli, pismeni ljudje in naši podpisovanju ni nikome zavedel, podkupil ali prisilit. Kar se tiče očitka, da je bilo že vnaprej jasno, kdo bo društvo vodil, pa tole: kolikor vem, sta bila kandidata za predsednika dva, Miro Harej in Marek Lenardič, in ne spominim se, da bi kdo na nas pritiskal, koga naj izberem.

Ne poznam zakona o društvih, toda močno se mi zdi, da so vse birokratska polena na noge in za laške privlečeni proti argumenti, s katerimi sta tedanjii vodstvo jesenicek SNZ in preprečili legalizacijo ekološkega društva, le izraz nezaupanja in strahu jesenicek oblastvene oligarhije pred zdrževanjem občanov v politično nedovisna interesna združenja. Kajti nalog ekologije ni samo skrb za zdravo okolje, pač pa tudi boj za politično klimo, v kateri onesnaževalci okolja ne bodo imeli monopol nad varstvom okolja. Ko bo takšna klima dosežena, se na Jeseniceh ne bomo več postavljali z novo jeklarno, karavanškim predorom, avtocesto, stolpnicami, spomeniki, smučarskimi skakalnicami in žičnicami, pač pa se bomo zgroženi prijemanji za glavo, kako malo smo v teh desetletjih megalomanskih gradenj storili za to, da bi se v našem mestu poleg teželjarjev, hokejistov, automobilestov in alkoholikov dobro pocutili tudi starci, otroci, pesniki in psi.

Jesenice, 16. januarja 1988

Edo Torkar

Gorenjski glas, 15. januarja 1988

DRUGA PLAT MEDALJE

Klub temu, da nam je vsem jasno, da tudi novinarji morajo od česa živeti, preseganje zaključki, ki jih je tor M. Volčjak natresla v članku naslovom »KAKO USTAVITI PRISELJEVANJE DELAVEV« z dne 15. januarja 1988, in kjer je v debelom tisku omenjena »nesmiselnost obstoja Gradbinčeve gradbene šole«, vse meje lojalnega poročanja.

Do takih zaključkov pride novinar, ki se podpisuje pod strokovne ugotovitve, katerih avtor je nekdo drug. Zanimivo je, da je temu istemu sestanku prisostvoval tudi novinar Dela Lado Stružnik, pa je bilo njegovo poročanje v Delu povsem korektno, brez alarmantnih okraskov na račun Srednje gradbene šole, ki ne izobražuje kadra le za SGP Gradbincem.

Novinarica je napačno reproducirala sklep Izvršnega sveta, ki govorí o ukinitvi oblike novačenja učencev iz drugih republik, ne pa o ukinitvi Sole! Vse skupaj pa odsljaka slabo poznavanje razmer v gradbeništvu, ki si ga novinar, določen z gospodarsko področje, ne bi smel privoščiti.

Gorenjska je bila do leta 1982 edina regija v Sloveniji brez lastne gradbene šole. Takrat je ob kroničnem pomanjkanju zidarjev, teščarjev, oziroma gradbincem, ki bi svoje delo obvladali, ob preoblikovanju mreže šol prerasla bivše Polklinična šola, ki ima mimogrede 100 letno tradicijo, v Srednjo gradbeno šolo.

Sola je verificirana, njen ustavnitelj je SO Kranj.

Gorenjski glas, 8. januarja 1987

SVET BREZ BLEŠČIC

Pismo sosedja Marjana Zalokarja, ki je bilo objavljeno 8. decembra 87. v rubriki ODMEVI, je polno žaljivk – neresnice, zato bom moral vložiti ustrezno tožbo. Tožba pa žal ne more spremeniti javne očitnine v vašem časniku, saj vsega tega nisem zaslužil, bil sem vedno pošten in v pomoci mnogim v okolici. Pomagal sem vsakomur, saj se nisem želel zameriti, zato tudi nisem človek, ki bi bil sprt z dobrim delom okolice, kot tu trdi sosed v omenjenem prispevku.

Prav tako se nisem vse živiljenje tožil s pokojnim sosedom ali bil pobudnik sporov. Z njim sem bil v enakih odnosih kot oba omenjena soseda. Da sem vsa leta v miru užival svoje zemljišče in da do zadnjih dveh let ni prislo v strani obeh sosedov do motenj posesti (premetavanj krajnikov, trošenja gnoja pod drevesa dozorelih sadev, škopljena z mrlzo vodo, metanje kamenja na vrt pod koso – med opravljanjem vrtne dela, lomljena vej cvetočih česnenj in gradih žaljivk, cejih jih navedem kar dobesedno: »Mrakova pravica in hudičeva kurba, stara, stara Mrakova«), ki bi me prisilile vložiti ustrezno tožbo.

Tudi na Gorenjskem mlađe zadrinje predvsem atraktivnost potoklic in zasluzek, čeprav je na prostem popoldanskem trgu cena zidarskega nosorazmerno visoka. Dotok Gradbinčevih stipendistov iz Bosne obsegel od 30 – 35 novincev letno, od katerih pa se jih vsako leto nekaj osuje že v prvih mesecih, nekaj pa šolanje klub odličnemu in prav dobremu uspehu v osnovni šoli v domačem kraju, ne zmore, kar mimogrede odstrikava kvalitativni nivo tistih 9,9 let šolanja selitvenega prirastka.

Šolanje učencev iz drugih republik je dejansko silno draga in v bližnji in daljni posledici bremenit celotno infrastrukturo. Toda smo se delavci naše šole odločili, da načrtno »obdelujemo« čez 20 osnovnih šol, da bi pridobili čim več domačih mladih. Tako nam je uspelo, da imamo od 186 upisanih učencev že 78 Slovencev.

Klub temu, da kakšne posebne materialne pomoči s strani občine doslej, razen leta 1986, ko smo dobili 3 milijone din za obnovitev sanitarij, nismo bili deležni, šola posluje ekonomsko uspešno. Stroški smo obnovili že lastnih sredstev, zgradili kuhičino, obnovili tla v učilnicah, okna. Samo v tem šolskem letu smo rekonstruirali slike, kopalne, napeljali novo telefonsko centralo, kupili spodoben fotokopirni stroj, industrijski sesalec, precej učil in knjig.

Lotimo se tudi dejanske reputacije. Pravkar smo prepleksali Glasbeno šolo, naročili nam nikoli ne znanjka.

Revni pa so naši učenci. SGP Gradbincem svojim stipendistom pomaga, kolikor jih more. Vsak učenec je poleg placila stroškov v Dijaškem domu deležen delovne oblike, knjig, vsakomesečne žepnine in se posebne pomoči za platično gledališča, vstopnic, kinopredstav, ogled galerij in muzejev.

Za izvrten pristop k akciji pričevanja slovenskega gradbeništva za pridobitev čim več domačih mladih, da gradbene poklice in drug izobraževalnega nivoja bodočih gradbinčev, je bilo šoli podeljeno Kavčičeve priznanje za leto 1986, ki ga pododeljuje Izobraževalna skupščina za gradbeništvo Slovenije. Zato je novinarino pričakovanje Srednje gradbene šole kot eksistencno ogroženo v času, ko je vips gorenjskih osnovnošolcev v srednje šole pred vratimi, zato, zelo škodljivo ne le za našo ustanovo in njene učence, temveč predvsem za celotno gradbeništvo, ki se na ta način res ne bo moglo več imenovati slovensko.

Zato je novinarino pričakovanje Srednje gradbene šole kot eksistencno ogroženo v času, ko je vips gorenjskih osnovnošolcev v srednje šole pred vratimi, zelo škodljivo ne le za našo ustanovo in njene učence, temveč predvsem za celotno gradbeništvo, ki se na ta način res ne bo moglo več imenovati slovensko.

Delavci Srednje gradbene šole

J. Rakovec

Kranj, 18. januarja 1988

KOMUNALNO, OBRTNO
IN GRADBENO PODJETJE
KRAJN – z.n.sol.o.

Delavski svet delovne organizacije razpisuje po 88. členu SaS o združevanju TOZD v delovni organizaciji KOGP Kranj

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA DELOVNE ORGANIZACIJE
za mandatno dobo štirih let

Za opravljanje teh del in nalog zahtevamo, da kandidat poleg splošnih pogojev, ki so predpisani v zakonu in družbenem dogovoru o izvajjanju kadrovske politike v občini Kranj izpolnjuje še naslednje:

– visokošolska izobrazba tehnične, ekonomske, organizacijske ali pravne smeri in 4 leta delovnih izkušenj na odgovornih delih ali višešolsko izobrazbo tehnične, ekonomske, organizacijske ali pravne smeri in 5 let delovnih izkušenj na odgovornih delih.

– organizacijske sposobnosti,

– da je državljan SFRJ in izpolnjuje splošne pogoje določene z zakonom in družbenim dogovorom.

Kandidati naj pošljajo pisne vloge z življenjepisom in dokazili splošno usposobljenosti in izpolnjevanju drugih zahtevnih pogojev v roku 15 dni od dneva razpisa na naslov: KOGP Kranj, Ul. Mirka Vadnova 1, s pripisom – za razpisno komisijo za imenovanje IPO DO.

Kandidate bomo o izbiro obvestili v roku 30 dni po izteku roka za prijavo na objavljeni razpis.

SVET BREZ BLEŠČIC

Nihče ne bo vzel moje punčke

la prošnjo, vendar sem po porodu ostala na cesti. Ni mi kazalo drugega, kot da se nasnilo vselim, saj je to še vedno bolje, kot da sva s Tjašo brez strehe nad glavo. Zavedam se, da nisem naredila prav, da bi na to morala misliti že prej. Vendar pa nisem niti pomisila, da bi punčko dala v rejo, da bi jo dala za posvojitev, kot so mi predlagali v Centru za socialno delo. Zdrava sem, sama zaslužim in tudi sama mislim vzgojiti svojega otroka. Zato mi punčke nihče ne bo vzel! Kako se bo resilo stanovanjem, pa sedaj še ne vem, upam, da mi bodo pomagali, in da bom do takrat lahko ostala v tej sobici,» pravi Nada.

Franc Peternej, ravnatelj vrtcev: »Pri reševanju stanovanjskih vprašanj imamo v vrtcih določen red, kot povsod drugje. Nada se je pri meni oglasila le nekaj dni, preden je šla v porodnišnico in v povedala, da po porodu najbrž ne bo imela strehe nad glavo, saj živi pri sestri. Na Centru za socialno delo so povedali, da je možno rešiti takšne primere na štiri načine: s posvojitvijo, z rejo, da odpotuje začasno domov ali pa da gre z otrokom v banjaluški Dječji dom. Formalno reševanje takšnih problemov je navadno dolgotrajno, saj se bolj malo upošteva človeška stran problemov. Po drugi strani pa bi naredili krivico drugim delavkam, ki prav tako z otroki čakajo na stanovanje. Sam mislim, da nasnila vselitev ni primeren način reševanja težav in obsojam to dejanje, po drugi strani pa je treba upoštevati tudi težave naše delavke. Začasno bo ostala v sobi, kaj bo kasneje, pa ne morem reči.«

V. Stanovnik
Foto: F. Perdan

Kranj, 20. januarja – V vrtec Najdihoja na Planku se je v petek zvečer nasilila 21 - letna Nataša Črnemarkovič iz Sanskega mosta, ki je s štirimi dñi staro hčerkjo ostala tako rekoč na cesti, med nosečnostjo se je morala iz samske sobice med nosečnostjo v kuhinji, kjer pa je prišla iz poslovnice, pa ni vedela kam. S sestro sta skozi vratna vrata prišli v vrtec in z izvajajočim odprtijem podstrelne sobe v vrtcu Najdihoja na Planici. Vodstvo vrtca je za nasnilo vselitev izvedelo pet let sem zaposlena v kuhinji vrtca Tuga Tugarskega, ko sem zanosila, sem se preselila k sestri, ko je prišla na primer, kjer pa je dojenčka. Iskala sem stanovanje, v vrtcu da kajti z očetom moje hčerke sva se razšla, da dojenčka ne bo vzel moje punčke.

Ivan Jan

Bela smrt na Mošenjski planini

Tja so prišli že 12. januarja, stražarji pa so na oknu koče ugotovljali, da je živo srebro v topolomeru zdrknilo celo na -32 °C! A prenapolnjena koča je nudila toliko toplotne, da so se kmalu ogreli. Le s hrano so bili na psu.

Ko so počivali, jih je okoli 14. ure presestnilo ostro strelenje. V beli maskirni oblačili skriti policisti so jih zaradi izdajstva hudo presestnili, zato so partizani kmalu imeli več žrtev in nekaj ranjenih. Obramba je bila neučinkovita, a po dramatičnih dogajanjih so preživelni proti jutru 14. januarja nekako izmotali iz tege zimskega pekla, ki so jim ga privedli prikriti beli polici-

ni. Po umiku iz Dražgoša je Cankarjev bataljon preživel najmanj trenutke. Utrjen, v temenem mrazu, negotovosti, spremagi in potisnjem na odrobov, kjer je bil godilo Jelovico, se mu je godilo kakovosten borcem I. proletarjeve brigade v Bosni med drugo svetovno vojno, ki je sovražnik izginil med 5. januarjem in 22. januarjem 1942. Usoda je bila dobra, sovražnik isti in silozemski.

Na svoji strani imel je na Kališniku preprostora za vse, in da bi obdržali ter zavarovali na Moš

Na včerajšnji dan leta 1942 je bil ustreljen Tugo Vidmar – Jože.

Življenje in junaška smrt neumornega Tugomirja

Bil je ljubitelj planin, morja in glasbe, organizator Osvobodilne fronte in mladine na Gorenjskem. Mučen je bil na Jesenicah in v Begunjah, 21. januarja 1942 pa je bil ustreljen in Dragi.

Jesenih leta 1937 so na kranjski gimnaziji ustanovili srednješolsko društvo Jugosloven. Številni napredni mladinci višjih razredov so postali člani tega društva. Za fašistično obarvanovo društvo »Jugotičevcev«, ki so ga prav v tistem času propagirali nekatere dijaki tekstilne šole, na kranjski gimnaziji ni bilo odziva. Poleg sokolov, ki so bili v Jugoslovani najštevilnejši, se je v društvu včlanilo nekaj naprednih posameznikov iz katoliških vrst in tudi nekateri skojevcji (Stane, Izrok in Savica Žagar, Vilko Mazi itd.). V tistem času je namreč KPS usmerjala svoje člane in skojevcev: »... med množice, v boju za demokracijo, napredek in mir, v boju proti fašizmu«. Društvo Jugosloven je organiziralo razna predavanja, tekmovanja in izlete z glavnim ciljem osveščanja mladine proti nastopajočem fašizmu. Prav člani Jugoslovana so se skupno z levo usmerjenimi studenti, organiziranimi skojevcji in sokoli množično vključili v demonstracije v septembra 1938 ob odhodu čeških prostovoljcev, ki so šli braniti svojo domovino, ob marčevskih demonstracijah 1941, ob pristopu k hitlerjevemu paktu, bili so med prostovoljci aprila 1941, v času okupacije pa so se med prvimi vključili v OF in oborožen boj.

Med aktivnimi člani srednješolskega društva Jugosloven so bili tudi Mario Segolin (upokojeni kapetan bojne ladje, živi v Splitu), Drago Figar (1943 so ga gestapovci ubili na delu v železniškem predoru pri Hrušici) in Tugomir Vidmar (ustreljen kot talec, januarja 1942). Ko so spomladis 1939 Vidmar, Segolin in Figar na kranjski gimnaziji uspešno opravili maturu, so se odločili za vojaški poklic in se prijavili na razpis Pomorske vojaške akademije v Dubrovniku. Tugomir Vidmar – Jože je bil rojen 19. septembra 1919 v Ložu na Notranjskem, v siromašni družini dñinjarja, s sedmimi otroki. Družina se je preselila v Tržič, nato pa v Kranj, kjer je Tugomir obiskoval gimnazijo. Telovadil je pri Sokolu, plaval, igral obojko, vzljubil je naravo in gore, igral je na violinu, bil je družaben in izredno rad je pel. Po maturi se je težko ločil od planin in Gorenjske, toda v pomorski akademiji se je z vsem srcem predal morju. Oče, z majhno pokojnino ni mogel vzdrževati številne družine, zato se je priložnostno zaposil, kot nočni čuvaj, kasneje pa kot vratar v Hotelu Evropa.

Po sramotni kapitulaciji Jugoslavije, se je Tugomir zaposilil v Kranju na občinsko davkariju. Tako je se povezel z mladinsko OF in sodeloval na mnogih akcijah. Bil je sprejet v SKOJ. Ko je z bratom Milošem in Borisom Nečimerjem pripravljali miniranje železniškega mostu na tržiški progi čez Savo je vsled neizkušnosti mina eksplodirala in lažje ranila tudi Tugomirja. Poleti 1941 je bil aktivni in predan Tugomir – Jože imenovan za sekretarja mestnega komiteja SKOJ Kranja, ki je bil sestavljen iz vrst športnikov: smučarjev Borisa Ručigaja in Stefana Eržena, telovadec Milka Rotarja in Alfonza Šiške, nogometnika Janka Puclja in Staneta Ranta in atleta Staneta Šinkovca. Zaradi kompromitiranja je 20. oktobra 1941 Tugomir zapustil službo in odšel v ilegal. Z organizatorjem SKOJ na Gorenjskem Stanetom Žagarem mlajšim je v Kranju, na Jesenicah v Radovljici in Tržiču organiziral mladinske skupine OF, usmerjal skojevcev v sabotažne akcije in propagandno delo in spodbujal mladince v boju proti okupatorju. Bil je imenovan za inštruktorja SKOJ za Gorenjsko. Gestapovci in domaći izdajalci so na vse strani vohljali za skrivnostni komunistični organizatorjem Jožetom, Tugomir, ki je pri sebi imel ponarejeno legitimacijo, se je vozil z vlakom ali kolom po Gorenjski, bival pri znancih in sošolcih, kar pa je bilo usodno. Po nepotrenih podatkih ga je izdal prav sošolec, ki ga je gestapo poslal na dom in tam je dobil s Tugomirjem zvezdo. Popoldan, 28. decembra 1941 je bil Tugomir v Kranju, na poti Stražišče, aretiran in odpeljan na Jesenice. Gestapovci so ga nečloveško mučili. Po novem letu so ga odpeljali v bunker smrti v Begunjah in ne da bi od njega karkoli izvedeli, so telesno popolnoma uničenega »komunista brez stalnega bivališča« moralni nositi do kola, ga privezati in skupaj z jesen iškimi mladincami so ga 21. januarja 1942 kot talca ustrelili. Cela Vidmarjeva družina je sodelovala v NOB: oče je bil zaprt v Begunjah, najstarejši sin Vitomir je bil borec NOV na Dolenjskem, Tugomir je bil ustreljen kot talec v Dragi, Miloš je bil v Dravljah ujet, obsojen na 25 let ječe, do kapitulacije Italije je bil zaprt v Kopru, Trstu in Firencem. V NOV se je boril na Koroškem, kjer so ga 10. maja 1945 zahrbno ubili nemški oficirji. Vladovita je delovala v tehniki na Gorenjskem, Miloško je bil med nemško ofenzivo 1943 na Notranjskem ujet in odpeljan v koncentracijsko taborišče v Minsk, najmlajša Mira pa je bila skojevka v Kranju.

Miloš Rutar

Robert Kopač republiški prvak

Planica, 21. januarja – S pomočjo skoraj vseh smučarskih delavcev iz vse Slovenije so na 90-metrski skakalnici spravili pod streho letošnje republiško prvenstvo v smučarskih skokih za starejše mladince. Nastopili so vsi naši najboljši in tudi tisti, ki bodo nastopili na letošnjem svetovnem prvenstvu v nordijskih disciplinah v Avstriji.

Sama tekma je pokazala, da imamo obetajoč rod mladih skakalcev. Ponovno se je izkazal starejši mladinec SSK Alpina iz Žirov Robert Kopač, ki je bil le toliko boljši, da je pred članom Iskri Delte Triglava iz Kranja Kroparjem osvojil letošnji republiški naslov, tretje mesto pa si je priskakal član Elektrotehne Ilirije iz Ljubljane Janus.

Rezultati – 1. P. Kopač (Alpina) 199,8 (88,5–83,5), 2. Kropar (IF Triglav) 191,9 (83–85), 3. Janus (Elektrotehna Ilirija) 187,5 (79–85), 4. Pušnik (Titovo Velenje) 182,8 (81–81), 5. A. Kopač (Alpina) 169,1 (77–80,5), 6. Legat (Partizan Žirovica) 156,8 (76–76).

D. H.

Novost v točkovjanju za ekipni državni naslov

Kranj, 20. januarja – Skakalnice v Planici so draž za vsa tekmovanja. Letos pa so snežne razmere nanesle, da so tekmovanja tudi edinole možna v Planici. Tako so bila tu tekmovanja za pokal Cockte, katere mu je že leta pokrovitelj Slovin iz Ljubljane. Slovin ne daje samo osvežilne pijače, temveč je tudi darovalec pokalov in plaket na koncu sezone, ko je tekmovanje za pokal Cockte končano.

V letošnjem tekmovanju za vsekipnega skupnega zmagovalca in osvojitev državnega naslova je prišlo do novosti. Osvojenim točkam za pokal Cockte se prištejejo dvojne točke, ki jih tekmovalci osvojijo v tekmovanju za svetovni in enojne točke, ki jih dobijo tekmovalci v evropskem pokalu in mladinskem alpskem pokalu. V ekipnem tekmovanju vodi Iskra Delta Triglav iz Kranja, v vsekipnem državnem prvenstvu pa je v prednosti Elektrotehna Ilirija iz Ljubljane.

D. Humer

Trener skakalcev Triglava Sandi Čimžar

Napredek pri mladincih

Kranj, 20. januarja – Po novoletni turneji Intersport se je v sredo v St. Moritzu začela švicarska turneja, ki velja za točke svetovnega pokala v smučarskih skokih. Naša ekipa bo v treh tekmaci v Švici izbrala reprezentante, ki bodo nastopali na petnajstih olimpijskih igrah v Calgaryju. Dva naša skakalca Primož Ulaga in Miran Tepeš imata že vozovnici za Kanado. Točka v Švici se bodo za preostala štiri mesta borili Robert Kopač, Matjaž Zupan, Matjaž Debelak, Tomaž Dolar, Vasja Bajc in Rajko Lotrič. Kakašna je bila polovica sezone v smučarskih skokih, nam je povedal poklicni trener Iskre Delta Triglav iz Kranja Sandi Čimžar.

Vsa državna in republiška prvenstva v smučarskih skokih so bila v Planici, kjer je na skakalnicah največ snega. Tudi tekmovanja skakalcev za pokal Cockte so bila na planinskih skakalnicah. Organizirano pa je bilo tudi nekaj mendarodnih tekmovanj. V reprezentancih in seveda na domačih tekmovanjih so bili tudi smučarski skakalci Iskre Delte Triglava iz Kranja. Polovico letošnje sezone je ocenil njihov poklicni trener Sandi Čimžar, ki pri ZTKO Kranj že sedem let poklicno usmerja skakalce Kranja.

»Dosedanje tekme v letošnji sezoni so pokazale, da smo v mladinskih kategorijah v ospredju. Starejši mladinci so bili že ekipni državni prvaki. Na prvenstvu Slovenije za to kategorijo je bil Marjan Kropar drugi, takoj za zmagovalcem Robertom Kopacem iz Alpine Žiti. Kropar je tudi tekmovalec, ki že dosega točke na mednarodnih tekmacah in tekmacah za alpski smučarski skakalni pokal. Marjan Kropar je hkrati tudi potnik za mladinsko nordijsko svetovno prvenstvo, ki bo od 2. do 7. februarja v Saas-Feldnu v Avstriji. Kandidata za to svetovno prvenstvo sta še dva naša tekmovalec. To sta Janez Globičnik, ki je bil na nedeljskem republiškem prvenstvu v Planici sedmi in Saso Komovec. Ti trije so v ospredju našega skakalnega športa v mladinskih kategorijah. V kategoriji mlajših mladincov so največ dosegli pokazali Tomaž Krafelj, Marjan Jagodic in Primož Triplat. Za njim so še pionirji. To so Boštjan Zupan, Gregor Martinjak, David Mesec, Urban Franc, ki so v pionirski reprezentanci. V članski A reprezentanci so Matjaž Zupan, Tomaž Dolar in Janez Štirn, v B pa: Iztok Melin, Borut Dolenc in Zlatko Romšak. Še največ od teh je pokazal Tomaž Dolar, ki je po dveh letih spet osvojil točke v svetovnem in evropskem pokalu. Bil je tudi na novoletni turneji, kjer je pokazal solidno formo. Žal pa je še brez točk v svetovnem pokalu Matjaž Zupan. Tekmovanje v svetovnem pokalu mu se niso dala vozovnice za Kanado. Prav Matjaž še ni našel v letošnji sezoni samega sebe. Ostali štirje se vedno čakajo na res dobre skoke na močnih mednarodnih tekmacah. Cilji so osvojitev točk na evropskem in alpskem pokalu in seveda dobre uvrstitev na ostalih mednarodnih tekmacah. Janez Štirn ima včasih cilje. Na preostalih tekmacah za svetovni pokal bo skušal priti med tiste tekmovalece, ki bodo osvajali točke. Pred finalom svetovnega pokala v Planici bo od 11. do 13. marca se svetovno prvenstvo v smučarskih poletih na veikanki v Obersdorfu. In na tem svetovnem prvenstvu v poletih naj bi Matjaž Zupan dokazal, da je res pravi letalec. Lani je na letalnicu v Planici za točke svetovnega pokala s 184 metri osvojil drugo mesto. Drugi dan temovjanja je bil deseti. Moja ocena za celoten klub je, da smo pokazali že veliko, a naša želja je, da bi naši tekmovaleci pokazali še več.«

D. Humer

Staro za novo v Globusu

Kranj, 19. januarja – Kranj dobiva novost: možnost menjave smuči po sistemu staro za novo. Veleblagovnica Globus in smučarski servis Andolšek z Opresnikove 13 v Kranju sta se dogovorila, da bo od 25. januarja do konca februarja potekala na športnem oddelku Globusa menjava staro za novo. Servis vam bo smuči strokovno ocenil in po potrebi tudi popravil ter izdal

potrdilo, s katerim greste v Globusu. Tu boste dobili dobropris, ki bo veljal en mesec. Lahko boste kupili novo opremo, če pa ne, pa boste staro pustili v Globusu, kjer bo naprodaj. Koar to zanimata, na se z opremo oglasi v Andolškovem servisu vsak dan med 17. in 18. urou, potem pa oddide z opremo in potrdilom v Globusu.

J. K.

Dupljanci čakajo na sneg

Duplje, 20. januarja – Če bo do sobote zjutraj zapatilo dovolj snega, potem tek po potek Kokrškega odreda v Dupljah bo. Organizatorji so dogovorjeni, da bodo lahko še pravočasno uredili proge. Start je predviden za pol deseto uro. Predhodnih prijav ni in se bo mogoče prijaviti na startu. Organiza-

torji tudi obveščajo, da bo od sedmih naprej za ves promet zaprt cesta med Strahinjem in Dupljami, občasne zapore pa bodo tudi na okoliških cestah, ki jih prečka proga. Predvsem to velja za cesto proti Strahinju in cesto od Nakla do Duplj. Upoštevajte znake in navodila redarjev.

J. K.

Komercialist RTC Krvavec Goran Valič o pokalu Zdravo

Rekreativci nadušeni za tekmovanje v veleslalomu

Kranj, 20. januarja – Po vzoru svetovnega alpskega pokala so delavec RTC Krvavec v letošnji sezoni prišli do nove ideje. Organizirali so rekreativno tekmovanje v veleslalomu za točke pokala Zdravo. Prvi dve tekmi na Krvavcu sta pokazali, da je med rekreativci v vseh starostnih skupinah veliko dobrih smučarjev. »Oče« pokala Zdravo je komercialist RTC Krvavec Goran Valič. To nedeljo bo ob 10. uri tretja tekma. Pokrovitelj bo Elan.

V letošnji sezoni je RTC Krvavec s pokrovitelji na svojih in drugih domačih smučih pripravil rekreativno tekmovanje v veleslalomu za pokal Zdravo. Tekmovanje je podobno, kot ga imamo alpski smučarji za točke svetovnega in evropskega pokala. »Oče« te pobude je komercialist DO RTC Krvavec Goran Valič. Prvi dve tekmi rekreativnih smučarjev na Krvavcu sta pokazali, da je to tekmovanje odnevno.

»Pri RTC Krvavec sem komercialist že od leta 1982. Že pet let nazaj sem začel razmišljati o tekmovalni rekreativni dejavnosti. Nekaj časa je minilo, a v tej smučarski sezoni nam je uspelo. Imeli smo prej že nekaj tekem pričevanje na nato prenehalili. Sedaj rekreativno smučanje v letoski sezoni je vse odprtje. Pripravili smo se naši smučarji na vse dve od osmih tekem. Tretja bo to nedeljo s startom ob 10. uri na Krvavcu. Pokrovitelj tekme je delovna organizacija Elan.«

Slalomu za pokal Zdravo. Slovenci radi smučamo in ravno pri alpinih ni bilo takih tekmovanj. Tako je ideja zrasla. Sprejeli so jo pri RTC Krvavec in RTV Ljubljana ter rekreativna oddaja Zdravo. Tudi DO so bili navdušeni za pokroviteljstvo. Tako smo začeli.«

»Že dve prvi tekmi sta pokazali, da je veliko takih smučarskih rekreativcev, ki radi tekmovanje. Navdušeni so bili tudi v redakciji Zdravo in Ljubljanski dnevnik, ki objavi vse rezultate.«

Na prvi tekmi, ki je bila na Krvavcu, je bilo 392 prijavljenih tekmovalev. Drugi naj bi bil na Slemenu. Športna redakcija RTV Zagreb v oddaji »Dober dan šport«. Toda na Slemenu ni snega in druga tekma je bila spet na Krvavcu, v nedeljo, 17. januarja. Prijavil se je 301 tekmovalec. To nedeljo je spet termin za Krvavec. Tekma bo ob 10. uri. Prijave so bile do četrtek. Pozneje ni, saj te prijave in vse rezultate obdeluje Iskra Delta na svojih računalnikih. Nagrade za tretji veleslalom bodo od pokrovitelja Elana. Upam, da bo udeležba spet dobra!«

D. Humer

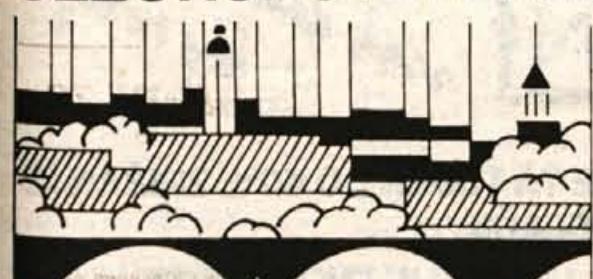
Mladi košarkarji v Kranju

Kranj, 20. januarja – »Lani smo bili tretji, letos pa računamo vsaj na ponovitev uspeha. Favorit je bojni grški Partizan, pa tudi Mornar iz Bara je dobro moštvo,« je dejal trener kranjskega moštva Martin Gorenec pred polfinalnim državnim košarkarskim prvenstvom. Na danes bo danes, jutri na Kranju. Naslov bodo ekipe Partizana iz Beogradu. Zadra, Mornarja iz Bara in Triglavja iz Kranja. Otvoritev turnirja bo danes ob pol petih, ob petih pa v prva v soboto je igralni čas enak, v nedeljo pa bosta tekmi ob devetih in pol enašljiv.

J. K.

Žitov pokal bo v Ratečah

Kokrica, 20. januarja – Športno društvo Kokrica obvešča, da bo tekmovanje v smučarskem teku za žitov pokal, ki bi moral biti jutri na Kokrici, v Ratečah, kjer je snega do volj. Start bo ob 10. uri, žrebjanje pa bo danes ob 18. uri v osnovni šoli na Kokrici.

SEZONSKO ZNIŽANJE od 18. do 30. januarja 1988

Velika izbira moške in ženske konfekcije, bluz, pletenin in moških srajc.

Elita Kranj DO 40%

KOGP — TOZD OBRT, KRAJN
Mirka Vadnova 1

HITRO IN KONKURENČNO

Še je čas, da naročite pri nas naslednja dela:

TAPETNIŠKA DELA:

Izdelava in popravila vseh vrst oblažnjenega pohištva v blagu, skajali ali usnju, zaves, platnenih samonavijalcev, karnis, stolov, foteljev in sedežnih garnitur.

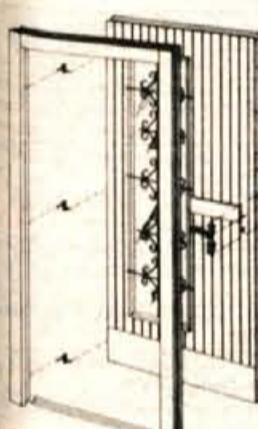
KERAMIČNA DELA:

Obloga sten in tal z vsemi vrstami keramičnih ploščic v lepilo ali cementno malito. Izdelava kamnin in krušnih peči.

Poleg teh nudimo še vsa stavbno mizarska dela, vse vrste tlakarskih del izolacijskih cementnih estrihov, steklarska dela v delavnici in na objektih ter pleskarška in slikopleskarska dela.

Oglasite se pri nas — svetovali vam bomo in ustregli vašim željam. Naš telefon: 26-061.

**VETER, MRAZ,
VLOMILCI —
NE BO VAM
USPELO,
TO JE JELOVICA**

**NOVO iz
Jelovice —
vrata Krpan**

- ključavnica zapira na petih točkah
- termoizolacijsko steklo, zavarovano s kovinsko mrežo
- vrata izjemno dobro tesnijo

PRODAJNA MESTA: SKOFJA LOKA, Kiročeva 58, tel.: (064) 61-361
MURSKA SOBOTA, Cankarjeva 25, tel.: (069) 22-921
NOVA GORICA, Vojkova ulica 8, tel.: (065) 23-660

murka

**SEZONSKO
ZNIŽANJE**

MOŠKE, ŽENSKE IN OTROŠKE KONFEKCIJE,
PLETENIN, SRAJC IN BLUZ

OD 30-40%

od 18. januarja do 8. februarja

v poslovalnicah **UNION** Jesenice, **PLETNA** Bled, **MODA** Radovljica in **PIKA MINI** Radovljica

Izkoristite ugoden 3-mesečni kredit — brez obresti!

lesnina Kranj

in salon pohištva Lesnina na JESENICAH

Razprodaja — 40% znižanje cen:

	Din
Spalnica MAJA	1.259.220
	755.535
Spalnica TATJANA	1.500.595
	903.960
Regal MAJA (bela)	1.305.059
	783.383
Regal MAJA (oreh)	888.109
	530.056
Sedežne garniture DANA	1.370.276
	822.166
KSENIJA	1.169.077
	701.444
LENKA	1.144.043
	686.426
Jedilnica S-410	975.012
	571.779

lesnina v salonih kuhinjskega pohištva na Titovem trgu v Kranju in na Jesenicah, Skladiščna 5, nudi za vse kuhinjske programe proizvajalcev: MARLES, BREST, LIPA, SVEA, GORENJE, NOVSKA, SENJ in ŠAVRIČ **20 do 25% popusta**

za gotovinska plačila, vse do konca februarja 1988. Količine so omejene (razen za kuhinje), zato vam v Lesnini priporočajo, da jih čimprej obiščete.

Poleg ugodnih cen vam:

1. Pri izbiri in načrtovanju stanovanjske opreme svetuje diplomiранi arhitekt — svetovalec
2. Imajo tudi plačilo na obroke 3-6-12 mesecev
3. Kupljeno pohištvo vam Lesnina Kranj pripelje do 30 km brezplačno.

Hoteli

KOMPAS HOTEL RIBNO

Vabimo vas na
DNEVE TESTENIN

od 18. do 30. januarja vsak dan od 18. ure dalje.

Poskusili boste lahko raviole, pizze, lasagne in druge testenine po italijansku.

Prispravili bomo tudi vrsto solat in imenitne jedi iz soje.

In še novost —

ob sobotah in nedeljah vam v hotelu Kompas Ribno pripravimo izdatno družinsko kosilo za samo 24.000 dinarjev.

40%

ELEKTRO TRGOVINA

Franc Luschnig
Zelezna Kapla
tel. 9943-4238-292

**POSEBNA
PONUDBA:**

Philips VHS VIDEOREKORDER	7.990 Sch
VHS KASETE 195 minut	99 Sch
AUDIO kasete C 60	3 kom za 75 Sch
AUDIO kasete C 90	2 kom za 75 Sch

**BOGATA IZBIRA AKUSTIČNIH IN TV
APARATOV NAJBOLJ ZNANIH
PROIZVAJALCEV, ELEKTRO
APARATOV ZA DOM,
GOSPODINJSTVO IN HOBY,
ELEKTROMATERIALA....**

**UGODNE CENE IN
POSTREZBA V
SLOVENSCINI!**

Priporočamo se!

**ZADRUGA MARKET
ŽELEZNA KAPLA
tel. 9943-4238-217**

**POSEBNA PONUDBA DO
31.1.1988**

kava

ALVORADA DE MOCCA 1 kg	79,90 Sch
kava GASTRO 1 kg	49,90 Sch
RAMA 1/2 kg	13,90 Sch
RIŽ 1 kg	5,90 Sch

**BOGATA IZBIRA OSTALIH ŽIVIL
IN POTREBŠČIN
ZA GOSPODINJSTVO IN DOM!**

**ZADOVOLJSTVO JE KUPOVATI
PO UGODNIH CENAH
V DOMAČI TRGOVINI!**

PREPRIČAJTE SE!

IZBRALI SO ZA VAS

KOVINOTEHNICA Celje v blagovnici FUŽINAR na Jesenicah nudi posamezne vrste pralnih strojev in hladilnikov GORENJE ter štedilnikov SLOBODA na pet mesečno obročno odplačevanje in kar je najvažnejše, brez obresti.

TOVARNA ŠPORTNEGA ORODJA p.o.
BEGUNJE ŠT. 1, 64275 BEGUNJE

ELAN – tovarna športnega orodja Begunje na Gorenjskem objavlja

LICITACIJO NASLEDNIH OSNOVNIH SREDSTEV

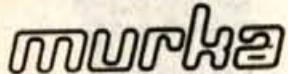
- Elektronska naprava za nastavitev in regulacijo smučarske okovne znamke MARKER izklicna cena din 250.000
- Kombi RENAULT TRAFIC, letnik 1983, 90.000 km, ni vzen, izklicna cena din 3.500.000

Prometni davek plača kupec.

Licitacija bo v prostorih tovarne, dne 23.1.88 ob 10 ur.

Ogled opreme in vplačilo 10% varščine od izklicne cene, bo istega dne od 9. – 10. ure.

Kupci bodo lahko blago prevzeli in plačali od 25.1.88 – 1.2.88. Po tem roku zapade 10% varščina.

MURKA trgovina na drobno in debelo p.o.
LESCE, Alpska c. 62

razpisuje JAVNO LICITACIJO

kioska OKRAS Bled, Ljubljanska c. (poleg parkirišča)

a) levi objekt (brunarica) v izmeri 5,85 m², leto izdelave 1968. Izklicna cena za omenjeni objekt je 513.676 din.

b) desni objekt (kovinsko ogrodje z aluminijastim polnilom in leseno oblogo) v izmeri 12,85m², leto izdelave 1963. Izklicna cena desnega objekta je 1.128.333 din

Javna licitacija bo v tork, dne 26.1.1988 ob 8. uri v upravnih prostorih v Lescah, Alpska c. 62.

Ogled omenjenih kioskov je možen na Ljubljanski c., Bled (poleg parkirišča).

Osnovna sredstva bomo prodali po sistemu ogledano – kupljeno. Kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali.

Prometni davek od licitirane cene plača kupec.

Interesenti za nakup morajo pred pričetkom licitacije vplačati varščino v višini 10% od izklicne cene.

Kupnino mora kupec poravnati takoj oz. najkasneje do 10 dni, sicer bomo menili, da osnovnega sredstva ni kupil, varščina pa bo zapadla. V tem primeru bomo razpisali ponovno licitacijo, prvi kupec pa mora plačati stroške javnega razpisa in nadomestiti eventualno razliko pri ponovno doseženi kupnjini.

Osnovno sredstvo je dolžan prevzeti v roku petih dni od plačila kupnine.

Interesenti lahko dobijo informacije po telefonu št. 75-650 int. 24.

MALI OGLASI, OGLASI,

Prodam pralni STROJ cany. Oven, tel.: 39-993 891

Prodam barvni TV ei niš za 15 SM. Tel.: 25-875 901

Prodam pralni STROJ gorenje-obnovljen, cena 140.000 din. Hafner Bojan, Sr. Bitnj 100, Žabnica 907

Prodam glasbeni CENTER schneider midi 2600 z daljinskim vodenjem, deklariran. Tel. 81-149 920

Prodam dvoredni pletilni STROJ pas-pas avtomatik 80 z motorjem elektra 3000 in ov erloc bernina. Naslov v oglašnem oddelku. 922

Prodam mizarski STROJ na tri operacije, starejše izdelave. Jurčič, Stara Loka 90 tel.: 61-929 931

Prodam tračno ŽAGO za razrez hladovine. Dolenc, Gabrovo 2, Škofja Loka 939

Prodam dobro ohranjen barvni TV sprejemnik montreal iskra. Tel.: 82-969, Jesenic e 951

Prodam enofazni brusilni STROJ 2 plošči MBS 200 za 18 SM. Cesta talcev 25, Škofja Loka 956

BARVNI TV gorenje z daljinskim upravljanjem skoraj nov, prodam. Tel.: 24-369 960

Prenosni TV iskra polux, brezhiben, ugodno prodam. Tel.: 24-369 961

Prodam OBRAČALNIK sintal tefifur ter 14 col gumii voz. Dolar, Želeška 4, Bled, tel.: 77-516 974

Prodam pralni STROJ castor in črnobeli TV v okvari. Tel.: 33-166, zvečer 984

Prodam RAČUNALNIK commodore 64 z kasetnikom in dva joystika, po ugodni ceni. Tel.: 38-578 985

Prodam GUME 825/20 col. Zg. Brnik 40 740

Ugodno prodam Z 101 in P 126, Zagorc, Šolska 5, Ribnica Bled, tel.: 77-842 741

Prodam enoosno 5 t PRIKOLICO, štiri kolesa. Naslov v oglašnem oddelku. 742

Prodam rezervne dele motor AUDI 60, nove. Tel.: (065) 77-240 746

R 4, letnik 1978, dobro ohranjen, metalic 1. barve, 90.000 km, prodam. Tel.: 26-232 750

Z 101, letnik 1977, prodam. Vilfan, Zg. Bitnje 61/a 755

FIAT 850, 34.000 km, letnik 1980, v odličnem stanju, prodam. Tel.: 22-193 757

Prodam karambolirano Z 101, generalno obnovljena pred 4 meseci. Tel.: 36-893 765

Z 101, letnik 1976, prodam. Tel.: 70-016 769

Prodam Z 750, letnik 1977. Mlakar, Streška ul. 10, Jesenice 770

Ugodno prodam Z 750, letnik 1977, obnovljen. Marjan Podjed, Valjavčeva 8, Kranj 773

Prodam nov KOMBI BUS tam 80 A 5, sedežev 8+1, vozilo za B kategorijo. Tel.: 25-0-70 774

Prodam Z 101, letnik 1977. Tel.: 26-206 788

Prodam LADO, letnik 1980, Milan Gregrinčič, Koroška 40, Trežič 881

Prodam Z 101, letnik 1983. Milanovič, Trboje 3/a (nova hiša) 885

Avtomobile prodam: R 30 TS, ohranjen. MERCEDES 220 diesel, karambolirana desna s prednja stran, še registriran ter dele raznih tipov vozil. Klicite v večerni in ur. Tel.: 27-341 887

Prodam avto ŠKODA 120 L, letnik 1982, 48.000 km. Kunstelj Jakob, Zg. Gorje 8, Zg. Gorje 888

Prodam GOLF, letnik 1980, prevoženih 91.000 km, cena 550 SM. Tel.: 22-515 889

Prodam 126 P, letnik 1986 in Z 101, letnik 1981. Britof 152 895

Prodam GOLF, letnik 1979, generalno obnovljen. Kurirska pot 11, Primskovo 26 898

Prodam PEUGEOT 204, letnik 1974, kleparsko in ličarsko obnovljen. Velenje 83, Cerknje 899

Prodam Z 101 GTL, letnik 1984, 39.000 km, ogled popoldan. Gasilska 13, Šenčur 900

Prodam Z 101 mediteran, letnik 1973. Orehek, Zg. Bitnje 178 906

Prodam diesel motor MORIS 1500 za imv kombi, primeren tudi za montažo v drugi avto. Franc Hlebčar, Golnik 114 910

Prodam KRAVO simentalko, brezje 8 mesecev, peto tele, Janez Nastran, Rudno 11, že lezniki, tel.: 66-031 721

Prodam dva BIKCA stara 7 dni, simentalci in frizijec. Šparovec, Zg. Duplje 26 728

Prodam 7 tednov stare PUJSKE Okroglo 15, Naklo 743

Prodam 7 tednov starega BIKCA simentalca. Sp. Besnica 151 745

Prodam PRAŠIČA za zakol, 180 kg težkega. Jamsa 32, Mavčice, tel.: 40-156 748

Prodam polovico KRAVE, Zg. Bitnje 18, Žabnica 751

Prodam PRAŠIČE, stare 7 tednov. Sodnik, Pivka 9, Naklo 752

Prodam teden dni staro TELIČKO frizijo. Podbrezje 55 756

Prodam BIKCA simentalca. Voglie 16, Šenčur 760

Prodam PUJSKE težke 35 kg in manjše ter dva PRAŠIČA za zakol. Sp. Brnik 60 761

Prodam KRAVO simentalko s telefonom. Voklo 13, Šenčur 764

Prodam PRAŠIČA za zakol. Crnogorje 6, Žabnica 768

TELIČKO črnobelo, 120 kg, prodam 768

Zgoša 47/a, Begunje 769

Prodam KRAVO, ki bo tretjič teletino. Mače 1, Predvor 770

Prodam mlado jalovo KRAVO. Velenje 11, Dragocajna 13, Smednje 771

Prodam dva PRAŠIČA, težka 30 kg. Mežnarec, Selce 22, Žirovnica 771

PUDLJE, stare 7 tednov, črne, z rodovnikom, prodam. Tel.: 70-353 772

KOZO brejo, prodam. Tel.: 77-879 773

Prodam teden dni staro TELIČKO simentalko. Tel.: 88-177 774

PRAŠIČKE prodam, stare 7 tednov in starejše. Sebenje 36 775

Prodam PRAŠIČA, krmljen z domačim krmo. Tel.: 42-227 776

Prodam PRAŠIČA za zakol. Prebačene 30, Kranj 777

Prodam 3 mesece staro TELIČKO. Tel.: 40-102, zjutraj ob 7. uri in zvezde ob 19. uri 778

Prodam dve breji KOZI. Tel.: 77-358 779

Prodam TELETI BIKCA, starega 4 tedna. Bergant, Kidričeva 29, Škofja Loka 780

Prodam 9 mesecev brejo TELIČKO simentalko. Perič, Rupa 21 781

vozila

Prodam WARTBURG - limuzina, letnik 1977. Tel.: 23-844

Prodam SIMCO HORIZON, letnik 1979. Aljančič, Podbrezje 668

Prodam avto R 4, star 10 let. Franc Gašperlin, Sveteljeva 18, Šenčur 649

Poceni prodam OPEL KADET B, dobro ohranjen motor po generalni. Tel.: 38-578 666

Prodam za ŠKODO 110 L nove prednje, notranje blatnike. Jože Vrtač, Zg. Duplje 714

Prodam FORD CAPRI, letnik 1970. Tel.: 59-184 716

Prodam nov MOTOR tomos 3,5 kon. moči za coln. Tel.: 33-913, pa 20. ur. 717

Prodam FIAT 126 P, letnik 1977, registriran do junija 1988. Tel.: 77-985 719

Ugodna APN 6, nov, cena 75 SM. Podboršek, Stružev 1, Kranj 720

Prodam 126 P, letnik 1979. Rezar, Kežarjeva 37/a, Jesenice 724

Ugodno prodam športno ŠKODO, registrirano, potreben manjšega popravila ali menjna za 126 P in Z 101, letnik 1978, neregistriran in motorjem Z 150. Tel.: 66-340 729

VISO- 11 Re, letnik 1984, prevoženih 36.000 km, prodam. Tel.: 33-336 736

Prodam enofazni brusilni STROJ 2 plošči 200 za 18 SM. Cesta talcev 25, Škofja Loka 956

BARVNI TV gorenje z daljinskim upravljanjem skoraj nov, prodam. Tel.: 24-369 960

Prenosni TV iskra polux, brezhiben, ugodno prodam. Tel.: 24-369 961

Prodam OBRAČALNIK sintal tefifur ter 14 col gumii voz. Dolar, Želeška 4, Bled, tel.: 77-516 974

Prodam pralni STROJ castor in črnobeli TV v okvari. Tel.: 33-166, zvečer 984

Prodam R 4, letnik 1978, dobro ohranjen, metalic 1. barve, 90.000 km, prodam. Tel.: 26-232 750

Prodam kravo za zakol. Tel.: 40-167
896
Prodam TELČKO, staro 7 tednov. Tel.:
82-042
Oddam siamsko MUCO. Breg ob Savi
86
924
Prodam PRASICA za zakol. Trata 10,
Škofja Loka, tel.: 62-039
940
Prodam 14 dni starega BIKCA črnobelega in molzni STROJ vestfalia. Visoko
71
943
Prodam dva PRAŠICA za zakol in po
30 kg težke prasiče. Sv. Duš 41
950
Prodam mlado KRAVO. Kokra 3
973
Prodam 8 mesecev brejo kravo. Jenko,
Zbilje 5
982

PRIREDITVE

V petek, 22. januarja VELIKI PLES na
Kokri ob 19. uri. Igra ansambel
AGROPOP.
827

Izgubljeno

Najditelja ročne URE DARWIL, izgubljene 11. januarja ob 11. uri v Škofji Luki od Metke do Centromerkurja prisim, da mi jo proti nagradi vrne. Erzen,
Zabnica 59
691

Man.oprema

Prodam dobro ohranjen ŠTEDILNIK, 2
plin 4 elektrika. Štupnikar, Sutna 4,
tel.: 4-4-594
732
Prodam dobro ohranjen kombiniran
ŠTEDILNIK, plin elektrika. Boris Starc,
Sorlijeva 21, Kranj.
744

Prodam kombiniran ŠTEDILNIK, 2
plin, 4 elektrika. Tel.: 57-187
753
Dvojno POSTELJO, kvalitetno 160 x
200, ugodno prodam. Tel.: 27-549
759
Prodam 5 KW termoakumulacijsko
PEČ za 10 SM. Kristan, Vodopivec
10, Kranj
762

Ugodno prodam OMARO za dnevno
sobo in dva raztegljiva KAVCA (dvo in
trošed). Tel.: 39-552
763
Ugodno prodam komplet SPALNICO
lara, možen kredit. Tel.: 75-236, Rado-
vijica
767

JOGI 200 x 160, prodam za 14 SM.
Tel.: 82-723
777
Prodam dobro ohranjen kombiniran
šteditnik (2,2). Tel.: 78-044
779

Prodam zamrzovalno SKRINJO 380 lit-
sko, rabljeno. Tel.: 79-634
787

Prodam barvno TV gorenje elektronic,
kombinirani ŠTEDILNIK (4plin, 2 elek.)
in dva KAVCA. Rešek, Planina 64,
Kranj
792

Prodam 170 litrski HLADILNIK zanussi.
Tel.: 60-674, od 17. do 20. ure
794
Raztegljiv trosed in dva fotela prodam
za 28 SM. Naslov v oglašnem od-
delku.
814

Prodam dva FOTELJA, mizico in razte-
gljiv dvosed za 250.000 din. Tel.:
36-158
819
Prodam PEČ kppersbusch. Tatinec 1,
tel.: 27-808
845

Prodam kombinirani ŠTEDILNIK
(4plin, 2 elek.), Gaber Zdenka, Godešič
161, Škofja Loka
849
Zaradi preureditve prodam sedežno
GARNITURO (raztegljiv kavč in dva
fotelja). Tel.: 28-601
857

Prodam rabljeno SKRINJO lth 380 lit-
sko, cena 15 SM in pralni STROJ stari,
cena 5 SM. Tel.: 34-089
867
Ugodno prodam rabljeni pralni STROJ
gorenje, ŠTEDILNIK (2plin, 2 elek.) in
kppers busch šteditnik. Tel.: 38-506
879

Ugodno prodam 3 KW termoakumula-
cijsko PEČ. Pustovrh, Šempeterska 49,
Stražišče
880
Ugodno prodam pomivalni STROJ ca-
ny in prepogro 3 x 4 m. Tel.: 28-516
884
Prodam raztegljiv KAVČ in dva fotela.
Tel.: 24-282
886
Prodam kuhinjski KOT (tapeciran) in
mizo lužen hrast, ugodno. Tel.: 74-037
892

Ugodno prodam SPALNICO in KUHI-
NJO. Pavlin, Tuga Vidmarja 12, Kranj
893
Prodam ŠTEDILNIK 2 plin, 4 elek.
za 120.000 din. Petek popoldan in od
ne-daje zv ečer dalje na tel.: 34-126
909
Prodam rabljeno PEČ za centralno
ognevanje tam stader 30.000 col. Ce-
ma na Brdo 40, tel.: 21-948
912

Zaradi seletve prodam HLADILNIK.
Dravinec, Vrečkova 5, Kranj, tel.:
33-724
930
ŠTEDILNIK - kombiniran 4 plin, 2 elek-
trika in hladičnik dobro ohranjen, pro-
dam. Kuralt, Sp. Besnica 108/a, Pešni-
ca
937

Prodam hladičko SKRINJO 300 litrsko.
Vrhunc, Rudno 43, Železniki
944
Ugodno prodam dva leti staro PEČ za
centralno kurjavo central 24. Tel.:
74-490, po 14. uri, dopoldan tel.:
73-010
959
Prodam zakonsko posteljo. Dana Ma-
don, St. Zagorja 7, Kranj
983

Prodam enosobno STANOVANJE.
Oglasite se lahko vsak dan po 16. uri
na naslov: Fra nko nas. 160, stan-
ovanje 6/I, Škofja Loka
547
V Radovljici, stanovanje 33 kvad.
predelan v dvosobno s centralno
prodan za gotovino. Šifra: STANO-
VANJE
784
Oddam dručini sobo s souporabo ku-
hinje in kopalinice za dobo treh let. Po-
gaj pred plačilo. Šifra: TRIČLANSKA
GRUZINA
776

MALI OGLASI**OGLASI, OBVESTILA, OSMRTNICE****Kupim**

Kupim slalomoreznicu z niskim ali viso-
kim koritom. Tel.: (061) 375-168
690
Kupim brejo KOBILO lipicanko. Tel.:
(068) 52-816
723
Miadega nemškega OVČARJA, me-
nešega z dogo ali škotskim ovčarjem,
kupim. Tel.: 74-209
727
Kupim visoko brejo TELICO simental-
ko. Tel.: 70-204
733
Kupim LADO 1300, staro do enega le-
ta. Tel.: 37-773
747
Kupim KRAVO v 3. mesecu breja. Andrej Brejc, Begunje 105 ali tel.: 73-875
754
Kupim HODOVINO jesen in bukovi-
no. Tršan, Hraše 14, Smlednik
768
Kupim BIKCA simentalca do 10
dnih. Tel.: 73-121
789
Kupim uvožen športni VOŽIČEK. Pri-
mož Malovrh, Frankovo nas. 72, Škofja Loka
800
Kupim 200 kg težkega BIKCA simen-
talca. Tel.: 45-338
813
Na relaciji Preddvor-Kranj-Škofja Loka,
kupim zazidljivo PARCELO. Tel.:
21-142 d opoldan, 36-722 popoldan
823

OBVESTILA

IZDELAVA IN POPRAVILA avtocerad,
popravila baldahinov in šotorov. AV-
TOTAPETNIŠTVO Rautar, Lesce, Ro-
zina dolina 12, tel.: 74-972
111
IZOLIRAM CEVI centralne kurjave z
volno, pločevino. Tel.: (061) 216-673
112
GOSPODINJE, SERVIS IZOLACIJE:
Zamrzovalna skrinja toči, rosi, od zu-
naj ledeni, poklicite, se priporočam. 4
letno jamstvo. Slavko Debelak, Ptuj,
tel.: (062) 775-335
203
ROLETE: lesene, plastične in alumini-
jaste polnjene s polivretanom, žaluzije
vseh vrst, večja popravila rolet in žalu-
zij, zapiranje balkonov z roletami nar-
oči. ŠPILERJEVIM, Gradnikova 9, Ra-
dovljica, tel.: (064) 75-610
573

posetiš

Prodam ali zamenjam hišo v III. fazi na
lepi lokaciji blizu Kranja za takoj vsej
ivo stanovanje. Informacije od 17. do
20. ure po tel.: 22-766
786
Prodam GARAŽO na Laborah. Tel.:
33-800
799
Zazidljivo PARCELO v izmeri 800 kv.
m. prodam. Šifra: NAJBOLJŠI PO-
NUDNIK
968

zaposlitve

Za prodajo otroškega programa na te-
renu Slovenije, honorarno zaposlimo
resne int. eresente. Zaželeni prevoz.

Šifra: LEKSIKON A-Z
415

Iščemo zastopnika za prodajo knjižne
novosti na področju Slovenije. Pogo-
vestno st, uglasjenost in smisel za delo
z ljudmi. Javite se s kratkim življenje-
pisom. Šifra: ES
541

Akviziter pozor! Lahko je danes biti
akviziter, vendar le z najboljšo ponudbo
(Otr. enciklopédija, Walt Disney,
zdr. vodnik, itd.), zato se lahko pridruži
naši skupini že stari mački ali pa
tudi novinci. Delo poteka ob vikendih.
Če ste v finančni krizi ne zamudite pri-
ložnosti. Šifra: 100 SM
687

Strojnica za težji bager gošeničar z
nekaj let prakse zaposlim. Tel.: 44-606
702

Sprejem delo: neserško za stružni-
co. Naslov v oglašnem oddelku.
780

Mladi, ki si želijo pot do uspeha naj se
javijo na tel.: 68-760
771

Honorarno sprejem delo: neserško za
delo na njenem domu. Šifra: VE-
STNA
791

Redno zaposlimo delavko pri stroju za
plastiko. Tel.: 60-922
793

Komunikativni osebam nudimo za-
poslitev v prostih vikendih, z lastnim
prevozom. Šifra: DOBER ZASLUŽEK
852

Prodam rabljeno SKRINJO lth 380 lit-
sko, cena 15 SM in pralni STROJ stari,
cena 5 SM. Tel.: 34-089
867

Ugodno prodam rabljeni pralni STROJ
gorenje, ŠTEDILNIK(2plin, 2 elek.) in
kppers busch šteditnik. Tel.: 38-506
879

Založba MLADINSKA KNJIGA vabi k
sodelovanju HONORARNE ZASTOP-
NIKE za prodajo naj bolj oiskanih knjig
na slovenskem tržišču (ATLASI, ENCI-
KLOPEDIJE, PRIROČNIKI...). Da lo je
organiziran, poteka ob vikendih in
prostem času po možnosti z lastnim
pre vozom. Šifra: NAJBOLJŠI POGO-
JI-PROVIZIJA
877

Sprejem delo na dom od plastike do
varjenja krovov, nudim prostor za
postavitev stroja. Tel.: 75-707
902

Tako zaposlimo žensko za delo v kovi-
narski stroki. Zupanc, Smledniška 100
946

Natakarico išči gostilna pri Viktorju
Kranj, Partizanska 17, tel.: 23-484
965

Sprejem delo: neserško za prostore, kvalifikacijo in
prevoz. Šifra: honorarno delo
976

Sprejem kakovokoli DELO na dom.
Tel.: (061) 34-078

kupim

Kupim slalomoreznicu z niskim ali viso-
kim koritom. Tel.: (061) 375-168
690
Kupim brejo KOBILO lipicanko. Tel.:
(068) 52-816
723

Miadega nemškega OVČARJA, me-
nešega z dogo ali škotskim ovčarjem,
kupim. Tel.: 74-209
727

Kupim visoko brejo TELICO simental-
ko. Tel.: 70-204
733

Kupim LADO 1300, staro do enega le-
ta. Tel.: 37-773
747

Kupim KRAVO v 3. mesecu breja. Andrej Brejc, Begunje 105 ali tel.: 73-875
754

Kupim HODOVINO jesen in bukovi-
no. Tršan, Hraše 14, Smlednik
768

Kupim BIKCA simentalca do 10
dnih. Tel.: 73-121
789

Kupim uvožen športni VOŽIČEK. Pri-
mož Malovrh, Frankovo nas. 72, Škofja Loka
800

Kupim 200 kg težkega BIKCA simen-
talca. Tel.: 45-338
813

Na relaciji Preddvor-Kranj-Škofja Loka,
kupim zazidljivo PARCELO. Tel.:
21-142 d opoldan, 36-722 popoldan
823

ZALUJOČI VSI NJENI

Breg ob Kokri, 13. januarja 1988

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega
dragega moža, očeta, starega
očeta, brata in strica

ALOJZA LIKOZARJA

se iskreno zahvaljujemo zdravstvenemu osebju dializ-
nega oddelka, Kliničnega centra in oddelku CIM-a Lju-
bljana, Taxi službi Alpetour in tov. Zorki Zorko za ne-
sebično pomoč. Zahvaljujemo se delovnim organizacijam Sava, Alpetour in Planika Kranj, za izrečeno sožalje,
podarjeno cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti. Iskrena zahvala tudi g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred.

ZALUJOČI VSI NJENI

Breg ob Kokri, 13. januarja 1988

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube
mame, babice, prababice,
sestre in tete

MARIJE KEŠNAR

Jernačeve mame

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali, z
nami sočustvovali, ter se tako številno s toplo mislijo
in besedo, s cvetjem in pesmijo poslovili od nje. Hvala

tudi duhovnikoma za lepo opravljen pogrebni obred.

ZALUJOČI VSI NJENI

Smartno pri Cerkljah

ZAHVALA

Ob smrti moža, očeta, deda, brata,
strica in nečaka

Nekaj napotkov, kako si lahko polepšate počitniške dneve

Počitnice – najlepši čas pouka

Danes bo v gorenjskih srednjih in osnovnih šolah za dva tedna potihnilo zvonjenje. Učitelji bodo odmor izkoristili za strokovna izpopolnjevanja in hladitev živev, učenci predvsem za to drugo; za sprostitev, položavanje, igro, televizijo. Vsega tega bodo imeli na pretek doma. A ker mladež po naravi ni zapečarska, težko verjamemo, da bi zdržala med domaćimi štirimi stenami. Na srečo ji tudi zunaj ne bo treba zehati od dolgočasa, čeprav ne bo snega za postavnega možaka, za sankanje na vaških kuejih, smučanje. Očitno bodo tudi sole, ki se drže tradicionalne ponudbe smučarskih tečajev, letos brez dela. Posebno bogate programe za koristno in zabavno preživljvanje počitniških dni so pripravili v občinskih zvezah priateljev mladine po vsej Gorenjski, razen v radovljiski občini, skupaj s športnimi in kulturnimi društvimi, kino podjetjem, mladinsko organizacijo in drugimi. Pa na kratko preglejmo, kaj vse ponujajo.

Jesenice: Počitniška matineja vsak dan dvakrat

Kranjsko Kino podjetje je tudi za letošnje zimske počitnice izbralo nekatere dobro gledane filme, kot Top gun, Rocky, Karate Kid, Superman. Predstave v kinu Železar bodo vsak dan od 23. januarja do 7. februarja ob 10. in 16. uri, cena za predstavo je 800 dinarjev.

Za utrditev telesa pa v jesenski občini pripravljajo smučarske začetne in nadaljevalne tečaje, drsanje na pokritem drsalnišču v Podmežakli, rekreativno plavjanje, streljanje v Mojstrani in na Javorniku, nogomet. S popusti pri cenah tečajev so bili darodarni žičničarji in Integral, tako da stane začetni tečaj v Podkorenju 25.000, nadaljevalni 30.000 dinarjev, na Španovem vrhu pa 22.000 dinarjev. Če bo snega dovolj, bodo tudi tekaški tečaji. Drsališče v Podmežakli bo odprt za šolarje vsak delovni dan od 11. do 13. ure. Vstopnina bo 300 dinarjev. Drsalnišče v Mojstrani bo zastonj. Po petnajst otrok hrati pa bo sprejet plavalni bazen v osnovni soli Toneta Čufarja. Cena za petkrat po dve ur je 7000 dinarjev.

Kranj: Plesne vaje, video projekcije, boljši sejem ...

Kranjski prireditelji so skrb za mlade zares redno vzeli. Če spet začnemo s kinom, potem je treba povedati, da bodo predstave vsak dan v Centru ob 10. uri in če bo naval le pretiran, pot ure kasneje še v Storžiču. Cena 800 dinarjev. Carnium pripravlja v delavskem domu video projekcije filmskih mojstrov in Rosemaryn otrok, Robot policij, Ameriški grafiti, in nekaterih drugih, večer ob diapositivih, video maraton Jack Nicholson in glasbeno tematski večer Frank Zappa. Pobiral bodo vstopnino. Klub Modrina je za plesne vaje v delavskem domu ne bo. Začele se bodo 25. januarja ob 15.30 in bodo trajale do vključno 29. januarja vsak dan. Od "kulturnih" prireditiv moramo omeniti še risanje v gradu Kieselstein od 25. do 29. januarja vsak dan od 10. do 12. ure, plesne vaje, prav tako v gradu 26. in 28. januarja ter 2. in 4. februarja ob 11. ure. Ure pravljic bodo ob 11. uri v gradu Kieselstein 25. in 27. januarja ter 3. februarja. Mlade vabi v grad zvezne kulturnih organizacij, vstop bo prost. Ure pravljic prireja še Pionirska knjižnica, in sicer 27. januarja in 3. februarja ob 18. uri.

Zveza telesnokulturnih organizacij pa ponuja tečaj drsanja, ki bo na sejemske ledene plošči od 25. januarja do 29. januarja in od 1. do 5. februarja, vsak dan od 9. do 10. ure. Za tečaj se je treba prijaviti. Po tečaju bo dve uri prostega drsanja s prostim vstopom.

Kot posebno zanimivost letošnjega počitniškega programa velja omeniti tudi boljši sejem, ki bo 30. januarja od 9. do 13. ure v delavskem domu v organizaciji Zvezde društva priateljev mladine Kranj. Tudi tu bo vstop prost, oddali ali kupili pa boste lahko najrazličnejše drobnarje.

Pester program prireditiv so pripravili tudi v krajevni skupnosti Stražišče, kjer bo 1. februarja film Top Gun, 3. februarja pa bo film Bojan Rakovec, 4. februarja plesala skupina Helena in nastopal humorist Vinko Šimek, 5. februarja (vse ob 17. uri) pa bo film Čudežni gozd. Od 1. do 5. februarja se bodo po 16. ure otroci lahko igrali z joni igračami, iste dneve pa bo na ogled še razstava slik in kiparskih del, ki so nastala na otroški veselici Živ žav.

Radovljica: smučarski tečaji, drsalna šola

Iz radovljiske zveze telesnokulturnih organizacij je prišlo povabilo na smučarske tečaje, ki bodo prvi teden počitnic, če pa tedaj ne bo snega, pa drugi teden, ko zagotovo bo. Prijavnina za pomoč očetu v delavnicu, za prebiranje knjig za bralno značko in čisto na koncu za učenje.

za tečaj je 3000 dinarjev, udeleženci pa sami plačajo tudi kartu za žičnico, in sicer na Zatrniku 5000 dinarjev na dan, na Kobilu 6000 dinarjev. Prijavnina za tečaj je polovična.

Solarij iz radovljiske občine bodo na pokritem blejskem drsalnišču lahko zastonj drsalni od 25. do 29. januarja in od 1. do 5. februarja, vsak dan od 9. do 12. ure. Naslednji dve urei bo drsalna šola. Prijava z 10.000 dinarji sprejemajo v blagajni drsalnišča.

Škofja Loka: Že danes srečanje šolskih kulturnih društev

Uvod v počitniške dejavnosti je nocojsne srečanje šolskih kulturnih društev ob 17. uri v dvorani Loškega odra, kjer bodo svojimi gledališkimi oziroma lutkovnimi predstavami sodelovali učenci s Trate, iz Buvkovčice, Gorenje vasi in Železnika. Vstop je prost, prav tako za obisk Loškega muzeja 25. januarja ob 10. uri, ura pravljic v loški knjižnici 27. januarja in 3. februarja ter alpinistično predavanje Pavla Šegule 2. februarja. Razen tega si bodo mladi v Škofji Loki lahko skoraj vsako dopoldne ob 10. uri v kinu Sora ogledali film.

V bazenu hotela Transturist bo od 26. do 29. januarja in od 2. do 5. februarja od 9. do 11. ure rekreativno plavjanje za učence razredne stopnje, ob 11. do 13. ure pa za učence predmetne stopnje. Od zunanjih zimskih športov je večina odvisna od tečaja, ali sneg bo ali ne. Predvideno pa je drsanje na ploščadi v Podlubniku, rekreativno smučanje in teki v Vincarjah ter smučarski tečaji. Še najbolj zanesljive bodo športne aktivnosti v dvorani Poden vsak delavnik od 9. do 13. ure.

V počitniško ponudbo se vključuje tudi delavška univerza s kušarskim tečajem drugi teden počitnic.

Tržič: počitniška delavnica, razstava dobra igrača, planinski izleti

Vsak delavnik med 10. in 12. ure bo v telovadnici doma druž

NESREČE

Smrt na službeni poti

Naklo, 18. januarja – 26-letni Ersad Muhičić s Planine pri Kranju je med vožnjo proti Kranju v blagem levem ovinku ne nadoma zapeljal s službenim avtomobilom Iskre Kibernetike – tozd Števcu v levo in trčil v Alpetourov avtobus, ki ga je iz nasprotne smeri pripeljal 24-letni Simon Rozman. V razbitine golf cadyja se je klub zavirjanu zatekel še voznik z golfov kranjske registracije. Muhičić je med prevozom v Klinični center umrl, dežurni preiskovalni sodnik in javni tožilec pa sta odredila izvedenski pregled krmilnega mehanizma Iskrinega golfa.

benih dejavnosti v Tržiču počitniška delavnica. Otroci bodo risali, pisali, prepevali, se igrali, pogovarjali o alpinizmu, smučanju, lutkah, glasbilah, videu, obiskali muzej in še kaj.

Planinsko društvo se zanaša, da nevega snega ne bo in ponuja planinske izlete v štiri smeri. Tr

žiška knjižnica 28. januarja in 4. februarja ob 17. uri vabi na uro pravljic, vsak delavnik pa med 9. in 18. uro k branju, risanju, poslušanju kaset ali gledanju televizije v družbi. Filmske matice v kinu bodo od 23. januarja do 7. februarja, 6. februarja bo v dvorani kina predstava ljubljanski

ski lutk Jajce, od 2 do 5. februarja pa v paviljonu NOB od 16. do 18. ure razstava Dobra igrača. Od 1. do 4. februarja bo od 16. do 18. ure trening v strelnjanju z zračno puško za pionirje v dvojni strelske družine na Rav-

nah. Veliko smo povedali, vsega ne In če se bo zgodilo, da boste slučajno kaj zanimive prezrl, se ne jezite. Spomnite se na polete, ko ste doma celo dva meseca v dvorni kina predstava ljubljanski

Zbral: H. Jelovčan

benih dejavnosti v Tržiču počitniška delavnica. Otroci bodo risali, pisali, prepevali, se igrali, pogovarjali o alpinizmu, smučanju, lutkah, glasbilah, videu, obiskali muzej in še kaj.

Planinsko društvo se zanaša,

da nevega snega ne bo in ponuja planinske izlete v štiri smeri. Tr

žiška knjižnica 28. januarja in 4.

februarja ob 17. uri vabi na uro

pravljic, vsak delavnik pa med

9. in 18. uro k branju, risanju,

poslušanju kaset ali gledanju te-

levizije v družbi. Filmske mati-

ce v kinu bodo od 23. januarja

do 7. februarja, 6. februarja bo v

dvorani kina predstava ljubljanski

Borut Rozman, 6. razred, doma izpod Koble: »Čeprav nisem pretirano zagnan smučar, upam, da bo zgodilo kaj snega. Z domaćimi namеравamo za kakšen dan v stan na Ravharsko planino. Predvsem pa se med počitnicami želim našpati.«

Borjan Grandovec, 1. letnik računalništva, iz Kranja: »Končno priložnost za počitek, dolgo spanje. Potem pa matineja v kinu, potem s prijatelji. Rad bi tudi smučal, a se bojim, da bo sneg zapadel šele, ko bo konec počitnic.«

Jernej Sever, 1. letnik računalništva, iz Škofje Loke: »Če bo dober sneg, bom šel smučati na Šoštanjsko planino. Kdaj pa kdaj me bo najbrž potegnilo v kino, na kakšno zabavo, predvsem pa mislim zjutraj zelo dolgo spati. Ne skribi me, da bi mi bilo dolgo.«

Mateja Kozina, 4. letnik pedagoške šole, doma iz Lesca: »Sem za smučanje, če bo le sneg. Verjam, da bo med počitnicami bomo tudi drsat, šel bom v kino, k teti v Moravče, morda bo kaj časa ostalo še za pomoč očetu v delavnici, za prebiranje knjig za bralno značko in čisto na koncu za učenje.«

Andreja Smukavec, 3. razred, iz Jereke: »Počitnik se preveč ne veseli, ker rada hodim v šolo. Z mano bo doma tudi 14-letni brat in očka, da ne bom sama. Če bo sneg, se bom sankala v smučala. V vasi je dovolj bregov. Če snega ne bo, bom gledala televi-

zajst dni.«

Vesna Černe, 4. letnik pedagoške šole, doma iz Bleda: »Počitnice so prekratke. Snega najbrž ne bo, če pa, bom smučala. Najprej se moram dobro naspasti, malo bom šla okrog prijateljev po Sloveniji, čakajo pa me tudi matematične naloge.«

H. Jelovčan

Foto: G. Šinik

za pomoč očetu v delavnici, za prebiranje knjig za bralno značko in čisto na koncu za učenje.«

Andreja Smukavec, 3. razred, iz Jereke: »Počitnik se preveč ne veseli, ker rada hodim v šolo. Z mano bo doma tudi 14-letni brat in očka, da ne bom sama. Če bo sneg, se bom sankala v smučala. V vasi je dovolj bregov. Če snega ne bo, bom gledala televi-

Začasna rešitev za kranjski led

Drsanje med počitnicami bo

Kot so poudarjali na slovesnosti ob razglasitvi naj boljšega bencinskega servisa na Bledu, tekmovanje ni samo sebi namen, temveč hoče spodbuditi delavce na bencinskih servisih, da bi čim bolj delali, bili čim bolj prijazni in pa ne nazadnje, da bi dobro založili svoje police z vsem, kar soferji in njihovi jekleni konjički rabijo na vožnji.

Bencinske servise so ocenjevali po vsej Sloveniji, celo leto. Posebna komisija jih je obiskala nekajkrat, tako da je ocena kar najbolj poštena do vseh. Za prihodnja tekmovanja razmišljajo, da bi jih ocenjevali tudi naključni obiskovalci, ki bi lahko marsikaj dodali predvsem k oceni prijaznosti in ustrezljivosti delavcev na servisih.

Na Gorenjskem je med enaintridesetimi bencinskimi servisi, najbolje urejeni servis v Lescah, na drugem mestu je blejski bencinski servis na desni strani ceste iz Radovljice proti Bledu, tretji v razvrstitev pa je servis v Cerkljah na Gorenjskem. Ostali najbolje urejeni bencinski servisi po Sloveniji pa so: na Novogoriškem bencinski servis Kanal, na področju Ljubljane Dobrova, na Mariborskem servis na Gospodovški cesti v Mariboru, na območju Celje servis v Podčetrtek, na območju Brežic pa servis v Vinici.

V. Stanovnik

Steklina ogroža Gorenjsko

Kranj, 19. januarja – Na Gorenjskem so s steklino okužene kranjske, škofjeloške in tržičke občine. Najhujš je v škofjeloški, kjer so lani odkrili devet steklih lisic, letos doslej en in razen te enega pa, zaradi katerega so morali zdravnik Zavoda za socialno medicino in higieno Gorenjske cepiti v Žireh dvanajst ljudi, ki so bržas bili v stiku s psom. V soboto okrog dvanajstih se je na dvorišču Beričeve domačije v vasi Dragi pri Škofji Lobi že drugič letos priklatilo lisico, ki se je sumljivo vedla. Gospodar Andrej je poklical milijenike in lovece, lisico so ustrelili in jo poslali na pregled na institut za virologijo pri Biotehniški fakulteti v Ljubljani.

S steklino je od lanskega decembra okužena tudi kranjska občina; prejšnji teden pa se je izkazalo, da je bila stekla tudi lisica, ki so jo našli (mrtvo) v tržički občini. Steklina ogroža tudi druge kraje in občine v bližini Gorenjske. Decembra je bilo v tolminski občini okrog trideset primerov steklih lisic, pojavila pa se je pri jazbecih, srnjadi, klateških psih in mačkah. Prek trideset primerov stekline so v zadnjem mesecu odkrili tudi v idrijski občini.

C. Z.

Drugo ocenjevanje najbolj urejenih Petrolovo bencinskih servisov

Najboljši v Lescah

Bled, 19. januarja – Pri Petrolovi delovni organizaciji Trgovina so se pred dvema letoma odločili, da ponovno začnijo s tekmovanjem za najbolje urejeni bencinski servis, za najboljšo ponudbo in postrežbo na njih. Na Gorenjskem se je že drugič najbolje odreza bencinski servis v Lescah, kjer je zapošlenih pet delavcev, v lanskem letu pa so prodali za več kot 900 milijonov dinarjev goriva, olja, in drugih stvari, ki jih je moč kupiti na črpalkah.

<img alt="A black and white photograph showing a large industrial building, likely a service station, with